Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 488 Poznań, poniedziałek dnia 21 października 1929 Rok XXIV

Polsko-niemieckie pertraktacje handlowe

Ze skąpych i bardzo ogólnikowych biuletynów o przebiegu rokowań między Polską a Niemcami o traktat handlowy wynikałoby, że zawarcie umowy jest już bliskie. Przyspieszenie tempa rokowań i chęć doprowadzenia do porozumienia po stronie niemieckiej jest widomem następstwem zmiany kierownictwa delegacji niemieckiej. Ministra Hermesa, sabotującego wyraźnie i konsekwentnie wszelkie kroki do zgody, zastąpił poseł niemiecki w Warszawie p. Rauscher, człowiek nowszego pokroju politycznego.

Od chwili objęcia agend przez p. Rauschera sprawa traktatu handlowego posunęła się raźnie naprzód, o ile można wierzyć doniesieniom prasy niemieckiej, stanowiącej główne źródło informacyj w tym przedmiocie. Strona niemiecka wystąpiła z nowemi propozycjami. Mianowicie zamiast normalnego traktatu, regulującego na dłuższy okres niemal wszystkie zagadnienia wymiany gospodarczej kontrahentów, wysunięto obecnie projekt zwężenia zakresu umowy handlowej, projekt zawarcia t. zw. „małego traktatu".

Na czem on polega? — Na przyznaniu wzajemnej klauzuli najwyższego uprzywilejowania oraz zniesieniu wszelkich zakazów przywozu i t. p. innych zarządzeń wydanych w obydwu krajach w okresie wojny celnej.

Ponadto mają być w traktacie uzgodnione pewne sprawy o technicznem znaczeniu, jak formalności celne, świadectwa pochodzenia oraz prawa portów niemieckich. Ostatnia sprawa, bliżej nieokreślona, posiadać może dla nas duże znaczenie. Przypuszczamy, że poza normami opłat portowych dotyczy ona również ewentualnych zniżek taryfowych na kolejach polskich dla portów niemieckich w Królewcu i Szczecinie. Ze względu na interesy Gdyni i Gdańska wskazana jest w tym przedmiocie zdwojona czujność naszej delegacji i całej opinji polskiej.

Tak w pobieżnym zarysie przedstawia się propozycja niemiecka. Jedno o niej odrazu można powiedzieć: proponowane przez Niemcy „rozbrojenie gospodarcze" jest dla nich samych niesłychanie korzystne, oznaczałoby bowiem pewnego rodzaju kapitulację Polski. Już dzisiaj bilans obrotów handlowych polsko - niemieckich jest wybitnie aktywny dla Niemiec mimo panujących utrudnień, zakazów przywozu, kontyngentów i t. d. Klauzula najwyższego uprzywilejowania i zniesienie wymierzonych przeciw Niemcom przeszkód otwiera przemysłowi niemieckiemu drogę do niezwykłej ekspansji handlowej na terenie Polski.

A cóż my na takiem załatwieniu zyskujemy? Właściwie nic, albo prawie nic. Konkurencja naszych wyrobów przemysłowych na rynkach niemieckich nie może się przedstawiać pomyślnie ze względu na ceny naszych wyrobów oraz słabość finansową przemysłu naszego. **Jeśli chodzi natomiast o nasz eksport rolniczy, to proponowany przez** Niemcy traktat pierwotnie nie przewidywał wcale kontyngentu na wwóz nierogacizny, postulat o podstawowem z polskiego punktu widzenia znaczeniu. Zanotować na tem miejscu trzeba też uchwałę komisji polityczno - handlowej parlamentu niemieckiego uzależniającą ustalenie w trwających rokowaniach handlowych stawki celnej na nierogaciznę od uprzedniej zgody komisji, oraz dalszą, podnoszącą stawki celne na bydło rogate.

Uchwały te w znacznym stopniu obniżają wartość traktatu dla naszego eksportu hodowlanego. Jedyną pozytywną korzyść odniosłoby nasze mleczarstwo, gdyż masło polskie, opłacające obecnie 50 mkn. cła (za 100 kg.), w przyszłości — na podstawie klauzuli o największem uprzywilejowaniu — **korzystałoby ze stawki przyznanej Finlandji w wysokości 27.50 mkn.**

Wreszcie propozycje niemieckie nic nie mówią o kontyngencie przywozowym węgla polskiego, drugim zasadniczym postulacie polskim.

Propozycje niemieckie nasuwają więc jeden tylko wniosek: korzyści są rozłożone zbyt jednostronnie z zupełnem pominięciem zasady równości, cały projekt w formie przedłożonej jest zatem dla nas nie do przyjęcia.

Podobno jednak strona niemiecka dała do zrozumienia, że byłaby gotowa do ustępstw w dziedzinie przywozu świń i węgla, o ileby Polska uznała pretensje niemieckie w sprawie osiedlenia przynależności państwowej oraz likwidacji mienia niemieckiego.

Uzależnienie od koncesyj politycznych spraw mających wyłącznie charakter gospodarczy przesuwa rokowania o traktat na płaszczyznę niemożliwą, którą czujna nasza opinja publiczna konsekwentnie zwalcza. Wogóle stwierdzić należy, że nasz partner niemiecki nie przyswoił sobie jeszcze zrozumienia, iż Polska nie pozwoli się eksploatować jednostronnie i że nie przyjmie warunków krzywdzących jej interesy gospodarcze i polityczne. Zastąpienie metod postępowania dawnego kierownika delegacji niemieckiej, metod drażniących i prowokacyjnych przez bardziej kurtuazyjne i koncyljacyjne nie powinno nikogo wprowadzić w błąd.

Świetne zwycięstwo narodowe w Buku

Nasza lista przeprowadziła 6 radnych, lokatorzy względnie N. P. R. — 2, ciszakowcy — 1, mieszcz. - „sanacyjna" — 0

Buk, 21. 10. (Tel. wł.). W dwa tygodnie po wyborach w innych miastach wielkopolskich i pomorskich odbyły się u nas w Buku wybory do naszej Rady miejskiej w wczorajszą niedzielę. Mimo deszczu i niepogody, udział w głosowaniu był nadzwyczaj ożywiony. Głosowało bowiem 72 proc. wyborców.

Uprawnionych do głosowania było 1920 osób, oddano głosów 1377. Z tego padło: Na listę nr. 1 (N. P. R — Lewica — Ciszak.) 176 gł., na listę nr. 2 (narodowa) 819 gł. — na listę nr. 3 „Lokatorzy" (wraz z N. P. R. — Praw.) 324 gł, wreszcie na listę nr. 4 (t. zw. dziką, dawniejsza trzydziestka) — 57 głosów.

Mandaty otrzymali: lista nr. 1 — jeden mandat, nr. 2 — sześć mandatów, nr. 3 — dwa mandaty, a nr. 4 — zero mandatów.

Znaznaczyć należy, że w dotychczasowej Radzie, posiadali większość zwolennicy Ciszaka, którzy obecnie najsromotniejszą ponieśli klęskę. Udział w wyborach byłby jeszcze większy, niestety wyborcy zniewoleni byli czekać dla oddania głosu przez dwie godziny, dla tego, że gdy dawniej mieliśmy dwa lokale wyborcze, tym razem ustanowiono tylko jeden. To też wielu, zniechęconych długiem czekaniem i ciżbą, odchodziło do domów, nie oddawszy głosu wcale.

W mieście panuje radość ogromna z powodu dobrego wyniku i zwycięstwa narodowego. Liczono się raczej z przeprowadzeniem 4 do 5 mandatów, tymczasem przeszło — sześciu na ogólną liczbę dziewięciu radnych.

Radnymi z listy narodowej są nast. panowie: Mieczysł. Teski — kupiec, Władysł. Begier, mistrz. ślus., Ludw. Banaszak, mistrz siodlarski, Wal. Kałek, kupiec, Franc. Górczak, mistrz szewski i Józef Szajek, robotnik.

Ciszakowcy przeprowadzili jednego, mianowicie dentystę Aleksandra Dakowskiego. Z listy nr. 3 weszli do Rady: Andrzej Marciniak, restaurator i Józef Paszczak, ślusarz.

Przywódca „sanacyjnych" Ciszakowców oddał w Buku do tłumu sześć strzałów i uśmiercił niewinnego robotnika

Zabójca dotąd nie aresztowany

W dniu wczorajszym zostaliśmy zaalarmowani wiadomością, że w nocy z soboty na niedzielę popełniona została w Buku wstrząsająca zbrodnia, mianowicie przywódca tamtejszych „ciszakowców" Wawrzyniec Judek zastrzelił młodego robotnika Wacława Wiśniewskiego, Celem zasięgnięcia autentycznych informacyj na miejscu, przedstawiciel naszej redakcji udał się do Buku. W świetle przeprowadzonych przez niego dochodzeń okoliczności, które poprzedziły zrodnię, przedstawiają się następująco:

Na sobotę wieczór komitet miejscowej listy lokatorów (zbliżonej politycznie do N. P. R.-prawicy), zwołał wiec, celem omówienia naznaczonych na dzień następny wyborów do rady miejskiej. Przebieg wiecu był bardzo burzliwy, gdyż obecni na sali przywódcy miejscowych „ciszakowców" Wawrzyniec Judek i Andrzej Szymkowiak awanturowali się ustawicznie i przeszkadzali mówcom.

Po wiecu Szymkowiak i Judek udali się do restauracji hotelu „Bristol" gdzie doszło do sprzeczki między nimi a grupą młodych ludzi tam się znajdujących. W trakcie sprzeczki Judek obrzucił obelgami jednego z obecnych, p. Krajewskiego.

Tymczasem jednak lokal został zamknięty (była to już późna noc), i na wezwanie gospodarza wszyscy obecni opuścili restaurację. Na Rynku doszło do dalszej ostrej wymiany słów między Judkiem a obrażonym przez niego Krajewskim. Zebrało się sporo przechodniów i przygodnych widzów.

W pewnym momencie ku przerażeniu wszystkich — Judek, stojąc przed bramą swego domu, wyciągnął rewolwer i oddał szereg strzałów w kierunku zgromadzonego na Rynku tłumu. Jeden ze strzałów trafił prosto w serce 23-letniego Wacława Wiśniewskiego, ślusarza, który, podobnie jak większość zebranych, był zupełnie

(Ciąg dalszy na str. 3).

Komunikat dla zagranicy o wyborach

Donosiliśmy już o mętnym komunikacie, jaki ukazał się w „Tempsie" na temat wyborów do rad miejskich w Wielkopolsce i na Pomorzu. Obecnie, chcąc widocznie naprawić dość przykre wrażenie, jakie wywierał ten pierwszy komunikat, ukazał się w tem samem piśmie następujący biuletyn:

„Według wyników, zakomunikowanych prezydjum rady ministrów, wybory samorządowe, które odbyły się 6-go października w dwóch województwach, należących poprzednio do Prus, mogą być określone w ten sposób: postęp widoczny (?!), t. zw. Bloku Współpracy z Rządem, jak również listy „Związku wsi i miast", która jest z tą partją skoligacona Postęp widoczny wszystkich partyj środkowych i prawicowych, które stosują wobec rządu marszałka Piłsudskiego nieugiętą opozycję. Zdecydowane cofnięcie się partji socjalistycznej, Narodowej Partji Robotniczej Lewica, jak również mniejszości niemieckiej. A jednak mimo swego postępu (?) Blok Współpracy z Rządem będzie posiadał w poznańskich i pomorskich radach gminnych w ciągu lat czterech, które pozostają do nowych wyborów, bezsilną mniejszość około 20 procent, zdobywszy w Poznańskiem 253 mandaty na 1323, a na Pomorzu 145 mandatów na 680. Zważywszy jednak na ciągłe pretensje niemieckie do ziem polskich należy zaznaczyć, że w Poznańskiem, jak na Pomorzu, gdzie się znajduje słynny „korytarz polski", głosy niemieckie zarówno w cyfrach absolutnych, jak i procentowo, w stosunku do wszystkich oddanych głosów, wykazują znaczne zmniejszenie od czasu wyborów parlamentarnych w marcu 1928 r. Na Pomorzu z 15.9 proc., jakie Niemcy zdobyli półtora roku temu, spadli na 12.86, a w Poznańskiem z 8.8 procent na 7 proc. Na Pomorzu na 680 mandatów zdobyli 72, w Poznańskiem na 1323 mandaty — 79".

Komunikat ten, choć usiłuje zbliżyć się nieco do rzeczywistości, roi się od nieścisłości. Przedewszystkiem „Blok Współpracy z Rządem", nigdzie pod tą firmą jawnie nie występował, a nawet w Poznaniu zarząd jej z wyborów się wycofał. Również mało komu wiadomo o liście Związku Wsi i Miast. Natomiast komunikat wyłącza z obozu rządowego „ciszakowców", choć mandaty przez nich zdobyte wlicza potem do zdobyczy B. B. Jeśli chodzi o cyfrowe wyniki, to blok rządowy wraz z ciszakowcami zdobył w Poznańskiem 215 mandatów, czyli 16 proc., a po wyłączeniu ciszakowców 140 mandatów i 10.5 proc., na Pomorzu „sanacja" zdobyła 116 mandatów (a nie 145), czyli 19,7 procent.

Komunikat w „Tempsie" wije się więc w dalszym ciągu w sprzecznościach, mimo to oznacza pewien postęp. Przecież po wyborach pisma „sanacyjne" doniosły o 29 proc. mandatów rządowych, dziś już pisze się tylko o 20. proc. z przyznaniem się do „bezsilnej" mniejszości. Przydałby się jednak w „Tempsie" — trzeci komunikat.

Paweł Reynaud o swoich rozmowach z Niemcami

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w październiku.

P. poseł Paweł Reynaud, zaraz po powrocie z Ameryki, sprecyzował w dziennikach kilka punktów, dotyczących układów o aljans francusko-niemiecki.

P. Reynaud przedewszystkiem stwierdził, że do Berlina udał się dla względów czysto osobistych, pragnąc przekonać się na miejscu, jak istotnie wyglądają nietylko oficjalne Niemcy, ale i ich część najbardziej fanatyczna. Dlatego też osobistości, z jakiemi się widział w Berlinie, nie należały do jednego, zamkniętego koła, ale przeciwnie do najrozmaitszych, począwszy od przywódcy socjalistycznego, p. Breitscheida, poprzez reprezentanta stowarzyszeń republikańskich, a skończywszy na reprezentancie nacjonalistycznym „Stahlhelmu". Tak określił poseł Reynaud swoje rozmowy i to jeszcze dobitniej, gdy go spotkałem w gmachu Izby.

„Łatwiej przecież pojąć — powiedział mi — że jako człowiek, chcący naocznie przekonać się o wielu rzeczach, a zarazem poznać ludzi, prowadziłem prywatne rozmowy, które nie mogły mieć pokroju układów dyplomatycznych, czy też tajnych. Nie trudno jednak tak je przeinaczyć.

„Skoro poruszono ze mną sprawę przymierza wojskowego, odpowiedziałem wręcz: „O, nie, bez sojuszu wojskowego!" Natomiast nie kryję się bynajmniej, że byłem i jestem zwolennikiem zbliżenia na terenie ekonomicznym celem ustalenia pokoju.

„W sprawie korytarza polskiego, mogę pani powiedzieć tylko to, co już sformułowałem w wywiadach. Powiedziałem bowiem Niemcom: „Ponieważ jesteście zwolennikami przymierza z Francją, przeto powinniście pragnąć, żebyśmy byli sojusznikami lojalnymi. Polska zaś jest naszym sprzymierzeńcem". Dodam tylko obecnie, że w chwili, kiedy moje oświadczenie w tej sprawie ukazało się w prasie francuskiej, równocześnie dziennik „Avenir" zamieścił nowy ustęp listu p. Rechberga w którym tenże przyznaje, że takie zająłem stanowisko w sprawie polskiej".

„Czy pan poseł wierzy w szczerość uczuć p. Rechberga przy jego usiłowaniach zbliżenia się do Francji?

„Zapewne".

„W nowych jednakowoż wywodach i wyjaśnieniach, p. Rechberg nastaje znowuż na fakt, że emisarjusze sowieccy wywierają nacisk na Niemców, by wziąć Polskę z dwóch stron w ogień. Utrzymują oni podobno, że Francja, przychodząc Polsce z pomocą nie będzie miała czasu na opanowanie całych Niemiec, przed pokonaniem przez nich Polski, a chwila obecna jest specjalnie stosowna, zważywszy, że w Anglji pozostaje u władzy rząd Labour Party".

„Jest bardzo prawdopodobne, iż Sowiety występują istotnie z podobnemi propozycjami względem Niemiec" — odpowiada mi poseł Reynaud.

„Czy jednak coraz metodyczniejsze usiłowania Niemiec, by zbliżyć się do Francji nie mają w gruncie rzeczy na celu odciągnięcie jej od Polski?

„To inna historja — mówi p. Reynaud. — Dlatego też powtarzam raz jeszcze, że jestem zwolennikiem zbliżenia ekonomicznego".

„Czy rzeczywiście generał von Lippe za swojej bytności w Paryżu złożył wizytę mistrzowi wojny, p. Painlevé?"

„Tak mi mówiono" — powiedział na zakończenie poseł Reynaud.

* * *

Prasa lewicowa zupełnie nie pisze o wizycie gen. von Lippe. Uważała ona dotąd, iż polityka zbliżenia francusko-niemieckiego jest poniekąd jej monopolem, dlatego eksploatuje obecnie całe zajście dla swej polityki wewnętrznej. Podobnie zresztą przedstawia się rzecz w Niemczech. Przecież sprawa układów francusko - niemieckich została wyciągnięta na światło dzienne przez dzienniki p. Stresemanna. Stronnictwu jego chodziło o sparowanie ataków nacjonalistów przeciwko planowi Younga, wykazaniem, że również nacjonaliści rozmawiają z Francją.

P. Rechberg zasypuje w dalszym ciągu prasę francuską swoją prozą. Ta zaczyna już mieć tego dosyć. Bo oto „Avenir" oświadcza, iż ostatecznie zamyka te „rozmowy", dodając, że argumenty p. Rechberga go nie przekonały, podobnie jak nie przekonały nikogo.

Przemysłowiec niemiecki przerzucił się wobec tego do „La Volonté", organu p. Caillaux. Z jego ostatniego artykułu, wyjmijmy tylko te dwa ustępy, jako najbardziej charakterystyczne dla polityki niemieckiej. P. Rechberg oświadcza, bez ogródek, iż „błędnem jest mniemanie, by naród niemiecki kiedykolwiek zgodził się na pojednanie szczerze z Francją w sytuacji obecnej. Jeżeli zaś to utrzymują lewicowi politycy niemieccy, pisze on, to tylko dla względów taktycznych, bo Francja jest jeszcze silna".

A — przez „sytuację obecną" rozumie p. Rechberg sytuację obecną Polski. Oświadcza on, iż „ze wszystkich zmian terytorjalnych spowodowanych traktatem wersalskim, korytarz Wisły jest dla Niemiec coraz bardziej nie do zniesienia".

Postawienie sprawy jest aż nazbyt jasne, by potrzebowało jakiegokolwiek komentarza. Ufni w przychylność socjalistycznego rządu Wielkiej Brytanji, Niemcy będą ze znaną im metodą przygotowywali odwetowe plany względem Polski „drogą pokojową", aż do chwili, kiedy Francja przestanie mieć ową bezwzględną wyższość wojskową, potrzebną do utrzymania „obecnej sytuacji". Do osiągnięcia tego celu służą przeprowadzone na wielką skalę „manewry", zmierzające do rozbrojenia ogólnego.

I. Briares.

Od redakcji: Niezależnie od wyjaśnień, jakie p. Reynaud udzielił naszej korespondentce w Paryżu, musimy wyrazić szczere a stanowcze życzenie, by przedstawiciele Francji w rozmowach z Niemcami zachowywali ostrożność, niezbędną we wspólnym interesie Francji i Polski.

Teatr świetlny „SŁOŃCE"

Od poniedziałku, dnia 21 października r. b. codziennie

Miłość Księcia Sergjusza

przepiękny dramat wielkiej miłości. Pw 6849-48,4

W rolach głównych:

Billie Dove - Lucy Doraine - Antonio Moreno - Mikołaj Susanin.

Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane.

Przedsprzedaż biletów od 12—2 w południe.

Wybory wiejskie do sejmików powiatowych

Jak już donosiliśmy, konferencja przewodniczących wydziałów powiatowych ustaliła dzień 8 grudnia jako termin wyborów na wsi do sejmików powiatowych.

Termin ten został już, względnie będzie jeszcze oficjalnie ogłoszony przez wydziały powiatowe. Ponadto ogłosiły względnie ogłoszą wydziały powiatowe wspólnie z powiatową komisją wyborczą, do którego dnia na ręce przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej muszą być wniesione listy z nazwiskami kandydatów. Termin ten winien przypaść nie później, jak w trzy tygodnie po ogłoszeniu wyborów. Nie potrzebujemy zaś specjalnie chyba tego podkreślać, jak ważną jest rzeczą ścisłe przestrzeganie ustalonych terminów.

Odbyte codopiero wybory do rad miejskich wykazały stanowczą przewagę elementu narodowego po miastach Także wybory wiejskie wypadną korzystniej, jeżeli tylko żywioły narodowe na wsi tak samo szczerze i z zapałem zajmą się wyborami i zawczasu dojdą do porozumienia, upatrzywszy na kandydatów ludzi takich, którzy zawsze i wszędzie stawiają interes publiczny ponad interes jednostki, grupy czy klasy W ostatnich czasach przecież doświadczamy tego coraz bardziej że jedynie tacy obywatele dają rękojmię należytego pokierowania sprawami ogółu.

Lwów — Poznaniowi

Dnia 14 b. m. odbyło się we Lwowie wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego, na którem postanowiono wysłać następującą depeszę do Poznania:

„Z powodu tak wspaniałego triumfu idei narodowej przy wyborach do rad miejskich, wyrażamy swój pełny podziw dla pracy obozu narodowego waszej dzielnicy.

Wasz przykład jest ożywczym bodźcem dla całej Polski".

Beczka bez dna

Z konserwatywnych wielkopolskich kół ziemiańskich otrzymaliśmy pismo, z którego wyjmujemy następujący ustęp:

„...Panowie bierzecie nam za złe, że zobowiązaliśmy się dać pewne sumy na prorządową akcję prasową. Ale, niech się Panowie stawią w nasze położenie: my — rozumiemy „propozycje" starostów. To też nie dziw, że niejeden nie odmówił i obiecał. Czy zobowiązanie wykona, to wobec trudności pieniężnych jeszcze kwestja, ale narazie obiecał. Należy się wczuć w nasze przykre położenie, zważywszy szczególnie ciężką naszą sytuację gospodarczą — a nie należy nas tak ujemnie krytykować. Możecie nas Panowie ostatecznie nie pochwalać, ale miejcie zrozumienie dla motywów naszego postępowania..."

Na to zniewoleni jesteśmy odpowiedzieć: motywy wspomniane znamy, ale ich nie uznajemy. Przykro nam, ale nie możemy rzeczy nazwać inaczej, jak serwilizmem, który nie umie się zdobyć na działanie według własnego przekonania, a nawet według nakazów własnego dobrze zrozumianego interesu. Ten serwilizm pomści się na sferach konserwatywnych i tym razem, jak pomścił się na nich ich oportunizm polityczny już niejednokrotnie Obecnie sami kręcą bicz na swoje plecy, bo żeby się angażować na rzecz sprawy, notorycznie na ziemiach zachodnich beznadziejnej, która jest, jak gdyby beczką bez dna, to już wymaga specjalnego — amatorstwa.

Konserwatyści nasi lubią grać w totalizatora politycznego, ale grają bardzo nieszczęśliwie. Stawiają zwykle na — straconą już szkapę. W danym wypadku marnują i pieniądz i — coś więcej, zapominając, że „sanacja" wieczną nie jest, i że może niezadługo społeczeństwo — przypomni sobie pewne rzeczy.

Na sfery konserwatywne wpływu nie mamy i wpływać nie zamierzamy Niech robią, co uznają za słuszne. Tak się wyśpią, jak sobie pościelą tym razem choćby w owej gazetowej beczce bez dna.

Warszawskie „A B C" potwierdza naszą wiadomość, że b. wojewoda poznański, p. Dunin - Borkowski, podpisał na „sanacyjną" akcję prasową w Poznaniu weksle, których przejęcia po jego dymisji ministerstwo spraw wewnętrznych odmówiło. Chodzi o bardzo wielką sumę.

Oświadczenie redakcji „Dziennika Poznańskiego"

„Dziennik Poznański" ogłasza, co następuje:

„Dziennik Poznański" zamieścił w numerze 119 z dnia 24 maja 1928 artykuł p. t.: „Końcowe uwagi", omawiający zajście między ppłk Osmólskim a naczelnym redaktorem „Kurjera Poznańskiego", senatorem dr. Marjanem Seydą.

„Oświadczamy, że cały ten artykuł miał charakter wyłącznie teoretycznych rozważań i nie był skierowany przeciw osobie lub czci p. redaktora Seydy

Redakcja „Dziennika Poznańskiego".

Zawiedzeni dawniejsi sojusznicy

W sobotę w sali Belwederu odbył się wiec kolejarzy przy udziale około 1000 osób, zorganizowany z inicjatywy socjalistycznego Związku Zawodowego Kolejowców i Związku Maszynistów Kolejowych. Przyjęto rezolucje, wyrażające wotum zaufania klubowi P. P. S. i zarządowi Związku Zawod. Kolejowców. Rezolucje skierowane są do rządu i dotyczą spraw pragmatyki urzędniczej i ustawy emerytalnej oraz poprawy bytu.

Charakterystyczne były wywody mówców dyskusyjnych, którzy przypominali, że ministrowie pomajowi zawdzięczają kolejarzom swe stanowiska, albowiem bez wybitnego udziału pracowników kolejowych w zamachu majowym, nie byłby on się udał. Podkreślono, że P. P. S. projekt zmiany pragmatyki dla urzędników kolejowych i ustawy emerytalnej wniesie na zbliżającej się sesji sejmowej, a jeżeli wniosek socjalistyczny nie dozna poparcia, natenczas P. P. S. wyciągnie z tego postępowania jak najdalej idące konsekwencje.

Należy zaznaczyć, że niezadowolenie socjalistycznych kolejarzy wyraża się w ostatnim czasie coraz częściej, a dowodem tego był również odbyty przed tygodniem w sali Grotowskiego na Dolnej Wildzie wiec kolejowców, który miał podobny charakter Na ubiegłym wiecu było około 500 uczestników, a z powodu przepełnienia sali zwołano tydzień później wiec w sali Belwederu.

(k)

„Bank Gospodarstwa Krajowego" w Radomiu

Radom, 21. 10. (AW) Wczoraj odbyło się w Radomiu poświęcenie oddziału Banku Gospodarstwa Krajowego. W uroczystości wzięli udział p. wiceprezes Rady Banku Maciszewski, p. dyr. Barysz, wojewoda Korsak i i. Dyrekcję oddziału obejmuje p. Czernikowski.

Dzisiaj w poniedziałek, o godzinie 8 wieczorem odbędzie się w sali Ogrodu Zoologicznego

Wielkie Zebranie Sprawozdawcze

o wyniku wyborów do Rady Miejskiej m. Poznania

organizowane przez Komitet

Narodowego Obozu Gospodarczego.

Na zebranie to są proszeni wszyscy pp. Obwodowi i Mężowie zaufania z całego miasta oraz ci wszyscy, którzy sprawą wyborów do Rady Miejskiej gorąco się interesowali.

Karty wstępu otrzymać można w biurze Komitetu Narodowego Obozu Gospodarczego przy ul. św. Marcina 65, wejście z podwórza na lewo w godz. od 10 do 3 po południu.

Zbrodnia w Buku

(Ciąg dalszy ze str. 1).

przygodnym świadkiem całego zajścia. Po oddaniu strzałów Judek uciekł do swego domu, zamykając bramę.

Śmiertelnie rannego Wiśniewskiego przeniesiono do lekarza, gdzie wkrótce potem zmarł.

Wiadomość o zbrodni, wywołała niesłychane wzburzenie w całem miasteczku. Wzburzenie to spotęgowało się jeszcze, gdy się dowiedziano, że władze policyjne nie aresztowały sprawcy zbrodni, Wawrzyńca Judka, mimo, że domagają się tego, najpoważniejsi obywatele miasta.

Judek — jak już zaznaczyliśmy — jest przywódcą N. P. R.-lewicy (ciszakowców) w Buku. Był on robotnikiem; później dorobiwszy się w krótkim czasie znacznego majątku, nabył kamienicę przy Rynku i założył w niej skład bławatów. W całem mieście znany był ze swego awanturniczego usposobienia.

Dla rodziny Wiśniewskich śmierć ukochanego syna, który był ich jedynym żywicielem (p. Wiśniewska jest wdowa), stanowi okrutny cios. Zmarły tragicznie Wiśniewski liczył lat 23; pracował jako ślusarz w Poznaniu, dokąd dojeżdżał codziennie z Buku.

Bebesowiec, który zamordował pepesowca, skazany na 5 lat więzienia

Warszawa, 21. 10. W sobotę zakończyła się przed sądem okręgowym karnym w Piotrkowie sprawa Wacława Kajdzińskiego, urzędnika magistratu w Piotrkowie, który w dniu 3 stycznia zamordował urzędnika tegoż magistratu Teofila Jaszkowskiego, członka PPS. Kajdziński miał dokonać mordu rzekomo na tle politycznem, jako „duchowy członek" BBS.

Po dwudniowej rozprawie skazano Kajdzińskiego na 5 lat ciężkiego więzienia. Ekspertyza psychjatrów wypadła dla oskarżonego przychylnie. Powództwo cywilne, wnoszone przez posła Libermana nie zostało przyjęte Obrona zapowiedziała apelację

Nowy kryminalista z B. B.

Mława, 21 października. (Tel. wł.). Aresztowano tutaj sekretarza mławskiej organizacji B. B. Romana Rucza za aferę w związku z bezprawnem zwalnianiem poborowych od wojska. Rucz był urzędnikiem państwowym, referentem starostwa w Mławie.

Skazanie b. komendanta „Strzelca"

Ubiegłej soboty przed izbą karną sądu okręgowego toczyła się rozprawa przeciwko b. komendantowi „Strzelca" w Śremie i prezesowi B. B. na powiat śremski, Welterowi, oskarżonemu o to, że dnia 12 grudnia w czasie gry w preferansa w kawiarni p. Sałacińskiego tego ostatniego uderzył w twarz, poczem groził mu nabitym rewolwerem. Przyczyną zatargu miał być zarzut p. S„ że p. W. grał nieuczciwie.

W pierwszej instancji p. Welter został zasądzony na sześć dni więzienia. Wyroku jednak nie przyjął i wniósł o rewizję. W drugiej instancji sprawa wzięła obrót następujący: Mianowicie p. Welter oskarżył gospodarza kawiarni o sprowokowanie. W toku rozprawy obrońca Sałacińskiego adw. Lompa wniósł o odroczenie rozprawy, albowiem oskarżony nie przyznał się, że jest już karany. Tymczasem jego koledzy z ławy gimnazjalnej m. in. por. Godłowski może poświadczyć, że p. Welter 1915 roku skradł w Nowym Targu pasy, rzemienie, za co został zasądzony na pięć miesięcy więzienia.

Trybunał odrzucił wniosek obrony i zasądził p. Weltera na 500 zł grzywny lub 50 dni aresztu, a Sałacińskiego na 200 zł grzywny, względnie 20 dni aresztu, ponieważ p. Welter wniósł był skargę wzajemną. Przedstawiciel oskarżyciela wyroku nie przyjął. P. Welter nie złożył żadnego oświadczenia. (tr)

Poseł Rauscher w Berlinie

Prasa berlińska zapowiada pomyślne zakończenie polsko-niemieckich rokowań handlowych — Obawy kół nacjonalistyczno - prawicowych

Berlin, 20. 10. (PAT.) Przybył tutaj poseł niemiecki w Warszawie dr. Rauscher celem złożenia sprawozdania o stanie rokowań handlowych polsko-niemieckich. W związku z przyjazdem posła, prasa berlińska, powołując się na informacje z Warszawy, podnosi, iż przebieg dotychczasowych rokowań polsko-niemieckich uważać można za pomyślny i że decyzja zależy tylko od załatwienia kilku kwestyj natury gospodarczo-politycznej. Wiadomość tę zaopatruje nacjonalistyczna „Kreuzzeitung" komentarzem, wyrażającym obawę, iż rząd niemiecki w toku ostatnich rokowań przyznał stronie polskiej dość duże ustępstwa.

Włoch o Polsce i Litwie

Korespondent kowieński „Giornale d'Italia przeciwstawia sienkiewiczowskiego Podbipiętę — Woldemarasowi

Rzym, 20. 10. (PAT). Znany publicysta Stellutti Scala zamieszcza w „Giornale d'Italia" dłuższą korespondencję z Kowna, opisując antagonizm litewski w stosunku do Polski, uzewnętrzniony w osobie b. premjera Woldemarasa, nastrojonego filoniemiecko i filobolszewicko. Jednocześnie autor przypomina sienkiewiczowskiego Longinusa Podbipiętę, Litwina, który jest uosobieniem umiłowania Polski. Autor zauważa, że sytuacja, jaka się wytworzyła na Litwie, zależy głównie od osób, stojących na czele państwa, wobec czego przy obecnej zmianie rządu problemat polega na tem, czy Litwa zmieni swe dotychczasowe stanowisko względem Polski, czy nie. P. Stellutti Scala konkluduje, że czas na to pytanie odpowie.

Wybory do senatu francuskiego

Skład senatu nie uległ znaczniejszym zmianom

Paryż, 21. 10. (Radjo wł.) Wynik wyborów trzeciej części członków Senatu w liczbie 98 dał następujące rezultaty: Unia republikańska (prawe skrzydło Izby) — 18 mandatów (6 mandatów straciła); Unia demokratyczna radykalna (partja środka) — 8 mandatów (2 nowe zdobyte); lewica republikańska — 6 mandatów (bez zmiany); lewica demokratyczna (frakcja senacka radykalnego odłamu Izby Dep.) — 59 mandatów (3 zdobyte); socjaliści — 3 mandaty (1 nowo zdobyty).

Przy pierwszem głosowaniu wybrano ponownie dotychczasowego prezyd. senatu Doumergue'a i ministra skarbu Cherona. W trzeciem głosowaniu upadł minister pensyj i emerytur Anteriot. Nie został ponownie wybrany były minister finansów Marcelle. Autonomista alzacki Haggy przepadł na rzecz kontrkandydata katolickiego dr. Pflegera. Senator Berenger został wybrany. W ostatecznym wyniku wyborów skład senatu od 1 stycznia będzie następujący: prawica — 9 mandatów (dotychczas 9), lewica republikańska — 22 (dotychczas 22), zjednoczenie republikańskie — 71 (dot. 78), związek demokratyczno - radykalny — 34 (dot. 30), lewica demokratyczna radykalna — 152 (dot. 149), socjaliści — 16 (15), bezpartyjni — 9 (8).

Z powodu wyniku wczorajszych wyborów do senatu stwierdza „Echo de Paris" wielkie rozczarowanie wśród partyj lewicowych, zwłaszcza wobec tego, że w wyborach gminnych w r. 1925 kartel lewicy odniósł wielkie zwycięstwo. Zdaniem „Echo de Paris" w senacie zapanuje duch narodowo republikański i zamanifestuje się o wiele silniej, aniżeli kiedykolwiek przedtem.

„Petit Journal" uważa wynik wyborów do Senatu za lekkie odchylenie się na lewo. Pisma radykalne są bardzo zadowolone z wyniku wyborów, który ma być ich zdaniem zwycięstwem radykalizmu nawet wówczas, kiedy radykali nie zasiadają w rządzie. Podobnie "L'Oeuvre" i „Ere Nouvelle" uważają wynik wyborów za zwycięstwo lewicy.

Uniwersytet lwowski

Lwów, 20. 10. (AW.) W sobotę na tutejszym Uniwersytecie Jana Kazimierza odbyła się uroczystość inauguracyjna roku akademickiego 1929/30 Prorektor prof. Leon Piniński złożył sprawozdanie z poprzedniego roku akademickiego, z którego wynika, że w roku ubiegłym na Uniwersytecie Jana Kazimierza było ogółem słuchaczy i słuchaczek 6.091 a to mężczyzn 4.096 w tem 62 wolnych słuchaczy, kobiet 1.995 w tem 26 wolnych słuchaczek. Zapisanych było: na wydział teologiczny 171, na prawniczy 2.031, lekarski 636, na humanistyczny 3.261, a wreszcie na matematyczno-przyrodniczy 992. Według wyznań było rzymsko-kat. — 2.878, grecko-kat. — 1.049, ormian-kat. 16, a żydów 2.041. Reszta przypada na inne wyznania.

Zjazd wydawców czasopism

Warszawa, 21. 10. (Tel. wł.) W niedzielę rozpoczął w sali „Stowarzyszenia Kupców" obrady „Związek Wydawców Dzienników i Czasopism".

W zjeździe wzięło udział 80 reprezentantów wydawnictw oraz wydawców 103 dzienników i czasopism. — Obrady zagaił wydawca „Kurjera Warszawskiego" p. Feliks Mrozowski, przewodniczyli pp. Fryze (Kurjer Poranny) i Niklewicz (Gazeta Warszawska). Do prezydjum został powołany m. i. p. Edward Pawłowski („Kurjer Poznański" i Orędownik Wielkopolski") i Szczepan Jeleński („Tęcza"). Złożono sprawozdanie z prac założycieli „Związku" oraz projekt budżetu na rok nadchodzący. Wygłoszono referaty w sprawach redakcyjnych (Fryze), ogłoszeniowych (Mrozowski), kolportażowych (Niklewicz) i podatkowych (Kauzik). W dyskusji zabierali głos m. i. Bok („Słowo Pomorskie"), Ziętowski „Dziennik Kujawski" i Pawłowski („Kurjer Poznański").

Ponura tajemnica cytadeli w Kabulu

Londyn, 21. 10. (Radjo wł.). „Daily Telegraph" donosi z Kabulu, że w piwnicach cytadeli znaleziono 6 trupów, których twarzy nie można było rozpoznać wskutek daleko posuniętego rozkładu. Dopiero po kilku dniach poznano w nich: brata Amanullaha, w drugim trupie poznano brata przyrodniego Amanullaha, w trzecim trupie b. dowódcę Kandaharu. Prawdopodobnie Habibullah, zawładnąwszy tronem Afganistanu, wtrącił ich do więzienia, a kiedy musiał uciekać z Kabulu, kazał ich albo zamordować, albo też porzucił na pastwę śmierci głodowej.

Poincaré znowu operowany

Paryż, 21. 10. (Radjo wł.) Poincaré poddał się dzisiaj rano o godz. 8-mej zapowiadanej od dłuższego czasu, ponownej operacji. Przebieg operacji pomyślny.

Choroba Clemenceau'a

Paryż, 21. 10. (Radjo wł.) Były prezes ministrów Clemenceau zachorował znowu poważnie, ulegając kilkakrotnym atakom serca. Stan jego zdrowia jest poważnie zagrożony, zważywszy że Clemanceau ma 89 lat.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 1/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,62 zł, gotówką — 212,07 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,40 zł, gotówką — 173,06 zł.

Poznańska Giełda Pieniężna

Poznań, 21 października 1929.

Na dzisiejszej giełdzie, która miała przebieg spokojny nie zaszła żadna zmiana. Ruch był naogół ograniczony i w niektórych papierach zauważono brak materjału.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych doszło do notowania 8 proc. listami dolarowemi, które oddawano po 92,50 proc. (przy dew. 8,90), zaś za 4 proc. listy zastawne konwert. ziemskie płacono przy większem zapotrzebowaniu 41 proc. — 6 proc. listy żytnie były w zaofiarowaniu po 24,— bez odbiorców. Dopytywano się o premjówki dolarowe i o poż. inwestycyjną bez oddawców.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 167,— i zauważono większe zaofiarowanie Kwileckiego po 85,— i niżej.

Z akcyj przemysłowych płacono za R. Maya 95,—. Dalej dopytywano się o Herzfeldy po 44,—, Brow. Krotoszyńskie 32,— i o Brow. Grodziskie po 65,—

Cedula urzędowa z 21 października 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 92,50% O.

4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41% P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 167,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em. zł. 95,— P.

Tendencja: Spokojna.

Giełda warszawska

dnia 21 października 1929 r.

Waluty		Gotówka		
Dol. Stan. Zjedn.	tr.	8.88	sp. 8,90	kup. 8,86
Dewizy:				
Belgja	tr.	000,00	sp. 000,00	kup. 000,00
Holandja	„	359 31	„ 360,21	„ 358,41
Londyn	„	043.48	„ 043.59	„ 043,37
Nowy Jork	„	008,90	„ 008.92	„ 008,32
Paryż	„	035.11	„ 035.20	„ 035,02
Praga	„	026 40	„ 026,46	„ 026,34
Szwajcarja	„	172.65	„ 173,08	„ 172,22
Wiedeń	„	125.33	„ 125,64	„ 125,02

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż inwest.	000,00	118,00	118.25
5% poż konw.	000.00	050.10	050.25
6% poż dol.	000,00	000,00	080,00
10% poż. kol.	000.00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	167.00—167.75
Bank Zachodni	000.00—071,50
Firley	000,00—051,00
Lilpop	000,00—028.50
Modrzejów	000,00—018.75
Starachowice	000.00—022,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg

Berlin dnia 21 października 1929

Pszenica march. od st. zał. 76-77 kg. przeciętn jakości	228,00—229,00
Tendencja słabsza.	
Pszenica march. od st. zał. 80 kg. przeciętnejakości	234,00—235,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march od st zał. 72 kg przeciętnej jakości	172,00—175,00
Tendencja słaba.	
Owies march od st zał.	167,00—177,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarny	196,00—216,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień past. i przemysł.	172,00—188,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	27,75—33,25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	23.25—26,00
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	11.25—11.75
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	9,75—10.25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	35,00—42,00
Groch dr jad.	27,00—32,00
Groch past.	21,00—23,00
Makuchy rzepakowe	18,50—19,00
Makuchy lniane	24,00—24,20
Wytłoki suche	11,00—11,20
Śrut Soja	19,60—20,00
Płatki ziemniaczane	15,40—16, 0
Ziemniaki jadalne białe	1.90—2,20
Ziemniaki jadalne czerwone	2,20—2,60
Ziemniaki jad inne żółte	2,50—2,70
Ziemniaki fabryczne w fg.	8½—0,10

Kukurydza loco Berlin bez obrotu.

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 21 października 1929.

Wypłaty na Warszawę 46,80—47,00
Noty wielkie. 46,725—47,125

Uroczystości ku czci króla Sobieskiego w Warszawie

Uroczyste nabożeństwo w Katedrze — Pochód do sarkofagu z sercem Jana III. — Hołd posła austrjackiego. Akademja w Ratuszu

Warszawa, 21. 10. (PAT.). Wczorajsze uroczystości z okazji obchodu 300-lecia urodzin króla Jana III Sobieskiego miały w stolicy przebieg bardzo podniosły. Na wszystkich domach powiewały chorągwie o barwach narodowych. Rano odprawione zostały w kościołach nabożeństwa za spokój duszy króla Jana.

Uroczystą mszę świętą w katedrze celebrował ksiądz kardynał Kakowski w asyście licznego kleru. W stallach zasiadło duchowieństwo z ks. biskupem polowym Gallem na czele, w prezbitorjum zaś przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych, weterani z r. 1863, przedstawiciele wyższych uczelni, miasta i t. d. Specjalną uwagę zwracała delegacja 20 pułku ułanów im. Króla Jana Sobieskiego z Rzeszowa. Na nabożeństwie m. in. obecni byli członkowie poselstwa austrjackiego z ministrem Postem na czele, generalicja i wyżsi wojskowi.

Po nabożeństwie uformował się pochód, w którym wzięły udział kilkutysięczne delegacje różnych organizacyj stołecznych ze sztandarami, oraz młodzież szkolna. Na czele pochodu kroczyła delegacja 20-go pułku ułanów, dalej członkowie komitetu obchodu, korpus oficerski i delegacje oddziałów garnizonu stołecznego z generałem Skierskim na czele, weterani 63 r., przedstawiciele policji państwowej, młodzież akademicka i szkolna, cechy i t. d.

Pochód przeszedł do kościoła OO. Kapucynów, by złożyć hołd sercu Wielkiego Króla, umieszczonem w jednym z sarkofagów.

Po nabożeństwie w katedrze św. Jana p. minister pełnomocny austrjacki Austin Post w towarzystwie dyrektora protokółu dyplomatycznego M. S. Z. p. Romera i zastępcy dyrektora p. Przeździeckiego udał się do kościoła OO. Kapucynów przy ul. Miodowej, gdzie w jednym z sarkofagów mieści się serce bohaterskiego króla Jana III Sobieskiego. Powitany u progu świątyni przez ojców Kapucynów p. minister Post wszedł do kościoła, udając się pod sarkofag, przy którym stała wojskowa straż honorowa. P. minister Post przykląkł, pozostając chwilę w modlitwie, poczem u stóp sarkofagu w kościele Kapucynów złożył wieniec.

Wczoraj w ratuszu w pięknie udekorowanej sali posiedzeń Rady Miejskiej odbyła się uroczysta akademja ku czci króla Jana Sobieskiego. Słowo wstępne wygłosił imieniem władz miejskich wice-prezydent miasta Ilski, poczem referat o czynach bojowych i roli Sobieskiego, jako króla w dziejach państwa polskiego wygłosił prof. Mościcki. O królu Janie III Sobieskim w poezji mówił p. Bogacz. Dalszą część akademji wypełnił bogaty program muzyczno-wokalny.

Inauguracja roku akad. na U. P.

Niedziela wczorajsza przeszła w Poznaniu pod znakiem podniosłej uroczystości, a mianowicie święta nauki. Oto Uniwersytet Poznański po dłuższym niż zwykle, z powodu wystawy krajowej, okresie wakacyjnym, rozpoczął nowy rok szkolny uroczystą akademją.

Mimo niepogody na inauguracji zgromadziły się w auli uniwersyteckiej olbrzymie tłumy publiczności, zajmując w sali cały parter i balkon. Chociaż oficjalną uroczystość naznaczono na godz. 11 przed południem, od samego już rana w korporacjach akademickich panował niezwykle ożywiony ruch, a wśród studentów podniosły nastrój. Krótko przed godziną 11 z zamku wyruszył pochód, złożony ze wszystkich korporacyj akademickich oraz senatu i ciała profesorskiego, kierując się do Collegium Minus. Na przedzie kroczył liczny zastęp sztandarowych. Tymczasem publiczność zaczęła się już gromadzić w auli, gdzie w pierwszych rzędach zasiedli przedstawiciele władz. Władzę duchowną reprezentował ks. biskup Dymek.

Parę minut po jedenastej wkroczył na salę pochód oraz rektorowie: prof. dr. Niezabitowski i prof. dr. Kasznica, oraz senat z ciałem profesorskiem w otoczeniu sztandarów. Uroczyste posiedzenie zainaugurował chór akademicki pieśnią „Ave Maria", poczem zabrał głos prorektor

prof. dr. Edward Niezabitowski,

składając obszerne sprawozdanie z całorocznej działalności uniwersytetu. Ubiegły rok szkolny zamknął pierwszy okres dziesięciolecia istnienia uniwersytetu poznańskiego. Właśnie przed dziesięciu laty za inicjatywą śp. rektora Heljodora Święcickiego powstała myśl pobudzenia do życia polskiego uniwersytetu w Poznaniu. W ostatnim czasie uniwersytet poznański spotkały dotkliwe straty przez śmierć ludzi, ściśle związanych z wszechnicą. Zmarli mianowicie doktor honoris causa marszałek Francji, Polski i Anglji Ferdynand Foch, prof. dr. Sas-Korczyński i prof. dr. Bolesław Namysłowski. W roku bieżącym uniwersytet brał żywy udział w uroczystościach kościelnych i narodowych, a w murach swoich gościł cały szereg zjazdów z całej Polski, m. in wszechsłowiański zjazd sokołów, zjazd śpiewaczy, literatów, gazowników i wodociągowców, numizmatyków i t. d. W ostatnim czasie zorganizowano komitet dla walki z rakiem, do dyspozycji którego wpłynęło, jako dobrowolne składki, 74 tys. złotych. Specjalnie należy podkreślić ofiarność urzędników kolejowych, którzy ofiarowali na ten cel przeszło 11 tys. zł

W ciągu roku sprawozdawczego uniwersytet delegował zagranicę swoich profesorów na różne zjazdy i z odczytami. Z okazji 900-lecia uniwersytetu w Tuluzie wysłano serdeczne życzenia dalszego rozwoju. Pozatem wysłano telegramy gratulacyjne, m. in. do Hoovera z racji mianowania go prezydentem Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Profesorowie uniwersytetu często wyjeżdżali zagranicę jako eksperci. Za zasługi, położone naokoło szerzenia oświaty i ścisłej nauki kilku profesorów otrzymało odznaczenia. Wzorem lat poprzednich zorganizowano przy uniwersytecie tak zw. wykłady powszechne, które się cieszyły nadzwyczajnem powodzeniem. Na ten cel min. oświaty ofiarowało 3500 zł.

Z początkiem roku akademickiego 1929 zaszły pewne zmiany personalne na uniwersytecie. Cały szereg profesorów zostało zaangażowanych z innych uniwersytetów, jak: Jagiellońskiego, Stefana Batorego i t. d. Obecnie na uniwersytecie poznańskim jest 68 katedr zwyczajnych i 48 nadzwyczajnych. W porównaniu z rokiem 1927/28 przybyły dwie katedry. Wszystkich słuchaczów w roku sprawozdawczym było 3915, w czem 48 wolnych słuchaczy. Na ogólną cyfrę przypadało 3603 katolików, reszta Żydzi (30), Niemcy, Litwini i t. d.

Wszechnica miała do rozdzielenia 161 stypendjów, z których najwyższe sięgało 150 zł miesięcznie. Liczba stypendjów zdawałaby się być wielką, jednakże wobec ogromnej liczby zgłoszeń nie mogła być należycie i równie podzielona. Podkreślić tutaj należy wspaniały czyn śp. dr. Edwarda Szablewskiego, który w testamencie ofiarował uniwersytetowi kilka tysięcy złotych. Bibljoteka uniwersytecka dzięki ofiarom systematycznie się powiększała, dochodząc do posiadania 370 tysięcy tomów. Obecnie stała się ważną kwestja rozbudowy bibljoteki, jako, że zabrakło już prawie miejsca na dalsze zbiory. W roku sprawozdawczym zawiązało się Towarzystwo Przyjaciół Bibljoteki Uniwersyteckiej. Strzelnica bractwa kurkowego za Sołaczem po długich staraniach przeszła w ręce uniwersytetu.

Wygłosiwszy powyższe sprawozdanie, prorektor Niezabitowski złożył swoje insygnia i władzę nowemu rektorowi J. M. prof. Kasznicy. Po tym uroczystym momencie zabrał głos rektor dr. Kasznica, wygłaszając dłuższe przemówienie, które podajemy w całości na innem miejscu.

Ostatnim punktem uroczystego posiedzenia był wykład inauguracyjny prof. dr. Bohdana Winiarskiego na temat „Kodyfikacja prawa międzynarodowego". Referent niezwykle jasno i zajmująco omówił ciekawy temat, wywołując przy końcu burzę oklasków. Uroczystość zamknął śpiew chóru akademickiego. (tr.)

Przemówienie J. M. rektora Kasznicy

Pierwszym moim obowiązkiem, a zarazem potrzebą serca jest złożyć Wielce Szanownym Panom Kolegom najgłębszą podziękę za to, żeście mnie uznali godnym piastowania urzędu rektorskiego. Wielką jest powaga i godność tego urzędu, otrzymanie go jest uwieńczeniem niejako działalności życiowej każdego z nas — profesorów szkół akademickich; to też z prawdziwem wzruszeniem przyjmuję z rąk Twoich, Czcigodny Panie Prorektorze, te uświęcone wiekową tradycją insygnja władzy i obowiązków rektorskich, czerpiąc otuchę, że nie zawiodę zaufania położonego we mnie, w silnem postanowieniu, by obowiązkom tym oddać się całkowicie, ale także w przekonaniu, iż znajdę w Panu, Panie Prorektorze, i w całym Senacie, i u wszystkich Panów Kolegów życzliwą pomoc i współdziałanie, ale również — i to może najważniejsze — zrozumienie, wyrozumienie i zaufanie. I to nie tylko w normalnym biegu życia uniwersyteckiego, ale przedewszystkiem w chwilach trudnych, nieraz bardzo ciężkich, które, daj Boże, by nam były oszczędzone. Szczęśliwe wybrnięcie z tych trudności, należyte rozwiązanie bardzo nieraz poważnych, powikłanych zagadnień jest uwarunkowane w przeważnej mierze tem, by Rektor nie był i nie czuł się wtedy odosobniony, by mógł liczyć na szeroki kredyt moralny. A powinno Mu się tego kredytu nie skąpić, jako temu, który lepiej może od innych jest poinformowany o biegu wypadków i o układzie stosunków faktycznych i jako temu, którego odpowiedzialność, jako kierownika uniwersytetu, szczególnie jest wtedy zaangażowana.

I od razu też w tem miejscu zwracam się do Młodzieży z usilnym i gorącym apelem, by do Rektora, jak wogóle do władz akademickich z bezwzględnem odnosiła się zawsze zaufaniem. Nie powinno się ono nigdy zachwiać, zwłaszcza pod wpływem chwilowego podniecenia, tak łatwo powstającego w wieku młodzieńczym, podniecenia spowodowanego bardzo często niedostateczną znajomością faktów, albo opacznem o nich pojęciu. Życie nasze uniwersyteckie płynąć będzie spokojnym, równym nurtem, nie będzie narażone na żadne przesilenia i wstrząśnienia wtedy jedynie, gdy wysiłkiem indywidualnym i zbiorowym każdego z nas, członków społeczności akademickiej, starszych i młodszych, profesorów i uczniów, usilnie starać się będziemy o to, by wzmacniać i zacieśniać między nami ten niezmiernie ważny węzeł moralny wzajemnego poszanowania i zaufania.

Punkt ciężkości życia uniwersyteckiego leży zawsze i w każdych okolicznościach wewnątrz wydziałów: w pracowniach i audytorjach, w pracy naukowej i pedagogicznej profesorów, w pracy młodzieży akademickiej. Rezultaty tu osiągnięte stanowią jedyną podstawę dla opinji wyrokującej o wartości szkoły. Rola władz akademickich, rektora i senatu, jest drugorzędna. W szkołach starych mają one do spełnienia zadania stosunkowo proste i łatwe, pomijając oczywiście wyjątkowe jakieś zdarzenia, czy nadzwyczajne, co jakiś czas pojawiające się potrzeby. Sprowadzają się one do tego, by zapewnić szkole prawidłowe funkcjonowanie i normalny rozwój, który z natury rzeczy musi mieć tempo spokojne. A spełnienie tych zadań ułatwia im ogromnie ustalona tradycja, — czynnik szczególnej doniosłości w życiu uniwersyteckiem, — jak równie jasno, wyraźnie ukształtowany stosunek do społeczeństwa, w obrębie którego szkoła pracuje.

Inaczej się rzecz ma ze szkołą młodą. W pewnym sensie można istotnie powiedzieć, że jesteśmy ju zorganizowani. A mianowicie, jeśli chodzi o obsadę katedr, o etaty pomocniczych sił naukowych, o programy nauczania, o przepisy prawne, w obrębie których porusza się nasza działalność. Choć i tu wiele jest jeszcze elementu płynnego, są niedostatki, niedociągnięcia.

Ale s ąinne dziedziny, w których jesteśmy w pełny mdopiero toku organizowania się, niemal, że u jego początków. A troska o właściwe i celowe kierowanie tym procesem organizacyjnym spada przedewszystkiem na rektora i senat. To też rola ich w takiej młodej szkole, jak nasza, jest o wiele ważniejsza i cięższa, aniżeli w szkołach starych.

Sprawa, która w bieżącym roku, a prawdopodobnie i w najbliższych latach na pierwszy plan się wysunie i przedewszystkiem musi zaprzątać naszą uwagę, to sprawa naszego pomieszczenia. Od należytego jej rozwiązania zależy nietylko nasz rozwój, ale wprost możność naszej egzystencji. To bowiem co jest teraz, — to przeważnie prowizorjum najzupełniej niewystarczające, bezwzględnie szkodliwe. Zaznaczano to już niejednokrotnie z tego miejsca. Obowiązkiem moim jest ponownie z całym naciskiem to stwierdzić. Wytworzyła się legenda, że uniwersytet nasz jest niezwykle łakomy i zaborczy i zagarnął w swoje posiadanie niepomierną ilość budynków, która nie tylko w pełni zaspakaja jego istotne potrzeby, ale nawet je przerasta ze szkodą dla innych ważnych potrzeb społecznych.

Ta legenda przedostała się do Warszawy i poważne wyrządza szkody naszemu uniwersytetowi. Powstanie jej tłomaczy w pewnej mierze głód mieszkaniowy i na tle jego powstała walka o dach nad głową, nie tylko między jednostkami, ale między instytucjami. Ale jest jeszcze co innego, o czem z prawdziwą przykrością muszę wspomnieć: jest w pewnych kołach niezrozumienie, czem jest współczesny uniwersytet, uniwersytet o pięciu wydziałach, z których trzy są przyrodnicze, — niezrozumienie, w jaką armaturę urządzeń i środków naukowych musi ta nasza szkoła być uzbrojona, aby mogła dotrzymać kroku innym tego rodzaju zakładom w państwie i zagranicą, aby naprawdę, ze względu na swą treść, zasługiwała tę wielką, czcigodną nazwę uniwersytetu-wszechnicy.

Wystarczy człowiekowi, który bodaj powierzchownie zapoznał się z zachodniemi uczelniami, przejść się tylko po naszych zakładach, by się przekonać, że jedynie legendą nazwana może być opinja o naszem nasyceniu, a nawet przesyceniu lokalowem. Natknie się on n. p. na seminarja, obsługujące kilka katedr, pomieszczone w jednym jedynym niewielkim pokoju, w którym już się nie zmieszczą książki. A gdzie pracownia dla profesora? gdzie czytelnia i pracownia dla studentów? A zdumieje się każdy, kto się zechce bliżej zainteresować sprawami naszej szkoły, gdy się dowie, w ilu gmachach zaprzeczany mamy tytuł nie tylko własności, ale nawet użytkowania, w ilu — skazani jesteśmy na uciążliwe, nawet na krótką metę nie dające się utrzymać współużytkowanie, a wreszcie w ilu — kątem niejako przebywamy, na podstawie czasowych umów, bez poczucia pewności jutra, a więc i bez możności normalnego rozwoju, wytkniętego wskazaniami nauki, a te przecież wskazania winne być dla nas wyłącznie miarodajne.

Koniecznością się przeto staje dąże-

Urywek z poematu..

Nad jej głową kinkietów
rozbłysła się tęcza,
By świetniejszą się zdała
jej szata pajęcza,
By aksamit policzków wzrok
nęcił ku sobie...
— ŻAKA puder „LORAN" śliczne cerę zdobi...

Pw 5552/3-Ż. 618/2

Kino Renaissance, Kantaka 8/9

Od 21. 10. do 26. 10. bpw 827

wielki podwójny program pod tyt.

„Piętnaście minut strachu"

znakomita komedja w 10 aktach

i wyprawa F. A. Ossendowskiego do Afryki podzwrotnikowej w 10 aktach.

O godzinie 3 specjalny seans dla dzieci po cenach zniżonych tj. 30 i 50 groszy.

Sirax

do Czyszczenia wszelkich PRZEDMIOTÓW DOMOWYCH i KUCHENNYCH jakoteż do MYCIA RĄK

NIEZBĘDNY PROSZEK

OSZCZĘDZA ZDROWIE

Do CZYSZCZENIA METALI SZYB i LUSTER tylko:

Sidol

P 5 785-62.706

nie do jaknajrychlejszego i definitywnego pomieszczenia zakładów uniwersyteckich, z czem się też łączy dążenie do uzyskania stanowczych i korzystnych rozstrzygnięć odnośnie do spornych objektów. Skończyć musimy z prowizorjami, bo przenoszenie zakładu nie jest równoznaczne z przeniesieniem mebli lokatora. Urządzenie się zakładu uniwersyteckiego — to wkład dużej, ogromnej nieraz pracy twórczej, a zarazem wielki wkład pieniężny. Usuwanie go z murów, gdzie się zaadoptował, to marnowanie dokonanych wkładów, nie mówiąc już o czasie straconym na ponowne organizowanie się.

Nie nasza wola, ale życie samo narzuciło nam to zdanie, jako najaktualniejsze; na tę dobę najbardziej zasadnicze. Dzięki P. W. K. zostały wykończone dwa wielkie gmachy tak zw. „Chemji" i „Anatomji". Bez P. W. K. niejeden jeszcze pewnie rok musielibyśmy na nie czekać. Stąd szczególny i swoisty tytuł do wdzięczności naszej dla twórców i wykonawców wystawy. Oba te gmachy musimy objąć natychmiast. Bo wejście w ich posiadanie, a także uzyskanie w całości tak zw. „Collegium medicum" (dawnej Komisji Kolonizacyjnej) dotąd niestety współużytkowanego z inną instytucją państwową, jest nieodzownym, jak już powiedziałem, warunkiem naszego rozwoju. Liczymy niezachwianie, że znajdziemy w tem naszem dążeniu zrozumienie i poparcie ze strony wysokiego rządu, w którym mamy orędownika naszych najżywotniejszych interesów w osobie p. ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego, jak również innych powołanych czynników.

(Dokończenie nastapi.)

Rok pracy filji Związku Prac. Umysł. Z. Z. P.

Dnia 19 października ub. r. rzucone zostało w Poznaniu hasło do stworzenia filji Związku Pracowników Umysłowych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego. Inicjatywę do tak porządanej pracy rzucił członek Zarządu Centralnego Z. Z. P. p. Andrzej Przybyła, zasłużony działacz społeczny, który wspólnie z obecnym prezesem filji p. Bączkowskim zwołał do sali p. Jarockiego zebranie, na którem po referatach kwestję założenia filji zadecydowano, a w dniu 24. 10. 1928 r. wybrano zarząd filji, który natychmiast rozpoczął swą działalność.

W pierwszych dniach istnienia Związku praca organizacyjna aczkolwiek starannie prowadzona, nie szła w takiem tempie, jak obecnie. Każdego członka zdobywać trzeba było z wielkim trudem. Dziś jednak skupiają się już w organizacji pracownicy wszelkich odłamów pracy. Ponieważ statutowo terenem działalności naszej jest cała Rzeczpospolita, dla tego przystąpiono z pomocą prasy tak miejscowej jak i zamiejscowej do organizowania miast powiatowych województwa poznańskiego i pomorskiego. Do dnia dzisiejszego zorganizowane zostały następujące miejscowości: Międzychód, Jarocin, Koźmin, Września, Ostrów, Kościan, Szamotuły, Toruń, Grudziądz, Chojnice i Świecie.

Ktoby chciał się zainteresować, jakie bezprawie szaleje szczególnie w mieście Poznaniu w stosunku do pracownika umysłowego, niechaj przekona się w Sądzie Kupieckim, ile procesów załatwia się w ciągu jednego roku. Stwierdziliśmy, iż mało z nas umysłowo pracujących wie, gdzie i w jaki sposób dochodzić swych słusznych pretensyj. Czas wreszcie obudzić się z letargu i stanąć do czynu, odrzucając wszystkie ambicje osobiste.

Jednem hasłem dla nas w dobie obecnej winno być: jeden za wszystkich a wszyscy za jednego!

Pierwszy rok pracy, którą podjęliśmy w tak trudnych warunkach, przyniósł już znaczne korzyści członkom naszym. Jesteśmy przekonani, że i nadal pracę tę poprowadzimy z pożytkiem dla szerokich rzesz pracowniczych.

Do wszystkich, którzy stronią dziś jeszcze od organizacji, mamy jeden żal, iż przez swą bierność wykorzystują pracę tych, którzy poświęcają się dla dobra ogólnego.

Niechaj pierwszy rok działalności naszej zapisze się głęboko w sercu tych, którzy idee solidarności cenić potrafią.

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ CZY JESTEŚ W SKLEPIE POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

Czy każda trzynastka jest feralną?

NIE KAŻDA!

o ile „trzynastkę" stanowi zespół tak znakomitych artystów, jak:

Chmara, Majdrowicz, Kuck, Romanówna, Wysocka, Socha

Mierzejewski, Sułkowski, Zelwerowicz, Kurnakowicz, Frietsche, Krzewiński, Dworski,

który to zespół stanowi rekordową obsadę czołowego filmu

produkcji polskiej

wówczas taka „trzynastka" jest symbolem największego powodzenia.

Dalsze szczegóły podamy jutro, t. j. we wtorek, dnia 22 b. m.

nw 4251

Kanclerz Müller przeciw akcji plebiscytowej

Berlin, 20. 10. (PAT.) Na zjeździe partji socjalistycznej w Norymberdze wygłosił kanclerz Müller mowę, w której z ubolewaniem podkreślił, że akcja plebiscytowa, podjęta przez nacjonalistów niemieckich, przyczynia się do osłabienia stanowiska niemieckiego zagranicą. Opozycjonistom z pod znaku Hugenberga kanclerz przeciwstawił stanowisko konserwatystów angielskich wobec rządu socjalisty Mac Donalda, podnosząc z naciskiem, że tego rodzaju opozycja, jaką uprawia angielski obóz konserwatywny, wychodzi tylko na korzyść interesów ogólnoangielskich. Wzmożona dyskusja nad planem Younga, prowokowana przez zwolenników plebiscytu, wywołała — zdaniem kanclerza — wrażenie, jakoby szerokie sfery niemieckie akceptowały bez zastrzeżeń plan Younga — podczas gdy w rzeczywistości chodzi o to, czy plan Younga uważać można za mniejsze zło w porównaniu z planem Dawesa. Plan Younga — mówił kanclerz — oznacza dla Niemiec ciężkie obciążenie. Ostateczna decyzja w sprawie tego planu zapaść będzie mogła dopiero wówczas, gdy znane będą wyniki prac komisyj.

Prochów umarłych nie profanować!

W Lidzie, dawnych książąt litewskich grodzie w represjach popowstaniowych w r. 1832 Rosjanie zamknęli klasztor O. O. Karmelitów wraz z pięknym barokowym kościołem, fundacji wojskiego lidzkiego Adama Narbutta z r. 1672. Klasztor karmelicki był ostoją ruchu powstaniowego. Wróg nie odważył się zamienić kościoła na cerkiew w obawie zamieszek patrjotycznej ludności lidzkiej i dlatego kościół stał pustką, nieopatrywany i nieremontowany chylił się ku ruinie i dopiero w roku 1906—1907 został zburzony. Klasztor przeszedł we władanie rządu carskiego. Dziś zostały dawne mury poklasztorne, gdzie się mieści obecnie starostwo, i plac kościelny, otoczony dawnym cmentarzem. Plac do magistratu m. Lidy bezprawnie należy, a jest niewątpliwą własnością kościelną. Czyniono niejednokrotnie zabiegi o zwrot własności kościelnej. Bez skutku. Obecnie magistrat lidzki rozpoczął roboty na tym placu, kładąc fundamenty pod jakiś nowy gmach. Grzebią się robotnicy po cmentarzysku kościelnem, kości przodków są profanowane, mimo protestu miejscowego duchowieństwa katolickiego, gdyż innowiercy zabierają piszczele i czaszki. Władze miejscowe nie przedsięwzięły żadnych kroków w kierunku zapobieżenia temu. Dowiadujemy się, że ks. Bojaruniec, dziekan lidzki, zmuszony został zwrócić się z protestem do p. wojewody nowogródzkiego, Beczkowicza, o odpowiednie zarządzenie przeciwko podobnym wystąpieniom magistratu lidzkiego.

Jakoś dziwnie oswoiliśmy się z nieokazywaniem czci dla zmarłych i ich przodków. Tak być nie może. Na odpowiednie zarządzenie w tej sprawie ze strony województwa nowogródzkiego czekamy. (KAP)

Erygowanie Papieskiego Seminarjum „Russicum" w Rzymie

(KAP) „Acta Apostolicae Sedis" ogłosiły konstytucję papieską, mocą której Ojciec św. erygował kanonicznie Papieskie Seminarjum „Russicum" w Rzymie, mające kształcić kapłanów, pragnących poświęcić się pracy apostolskiej w Rosji. Budowa seminarjum została właśnie ukończona. Gmach nowego kolegjum wznosi się na wzgórzu Eskwilinu obok bazyliki Santa Maria Maggiora. Seminarjum „Russicum" zostało wzniesione pod wezwaniem św. Teresy od Dzieciątka Jezus, którą Ojciec św. ustanowił obok św. Franciszka Ksawerego patronką misyj. W konstytucji erekcyjnej wspomniane jest, że, gdy Ojciec św. powziął zamiar założenia tego kolegjum, lecz wahał się jeszcze wobec braku funduszów na ten cel, modlił się do św. Teresy od Dzieciątka Jezus. „Mała Święta", jak ją lubi nazywać Ojciec św., natychmiast wysłuchała prośby, gdyż oto nazajutrz otrzymał Ojciec św. list przełożonej klasztoru karmelitanek w Lisieux, siostry św. Teresy od Dzieciątka Jezus, w którym ta oddała do Jego dyspozycji znaczną sumę, pochodzącą z ofiar, składanych przez wiernych, nawiedzających klasztor, na cele misyjne, według uznania Ojca św.

Nowoerygowane seminarjum zostało obdarzone wszelkiemi przywilejami kolegjów papieskich i powierzone kierownictwu zakonu o. o. jezuitów. Rektorem został mianowany o. Javorka T. J., rodem Słowak, który, przeszedłszy na obrządek słowiański, pełnił dłuższy czas obowiązki duszpasterskie na Rusi Podkarpackiej. Następnie był on pomocnikiem biskupa d'Herbigny w kierownictwie Papieskiego Instytutu Orjentalnego. Jemu też był powierzony bezpośredni nadzór nad budową „Russicum".

Seminarjum „Russicum", według intencji Ojca św., ma być tem w stosunku do Rosji, czem są inne papieskie instytucje narodowe w Rzymie w stosunku do krajów, w których religja katolicka cierpi ucisk, jak np. kolegjum angielskie lub Germanicum.

Liczba alumnów w seminarjum będzie narazie bardzo mała. Przedewszystkiem przyjęci będą kandydaci narodowości rosyjskiej, oraz ci z kandydatów innych narodowości, którzy, przeszedłszy na obrządek słowiański, poświęcą się pracy w celu doprowadzenia do jedynej owczarni Chrystusa Pana narodów słowiańskich, zamieszkujących na terenie Rosji. Alumni seseminarjum „Russicum" uczęszczać będą na wykłady filozoficzne, teologicznt i prawnicze na Papieskim Uniwersytecie Gregorjańskim. W „Russicum" zorganizowane będą jedynie wykłady uzupełniające z dziedziny nauk orjentalistycznych, a przedewszystkiem język, literatura, historja rosyjska.

Z różnych stron Polski

Nowe pokłady węgla kamiennego.

Przy wierceniu studni w miejscowości Kozowa, w powiecie brzeżańskim, natrafiono w głębokości 5 metrów na pokład węgla kamiennego grubości półtora metra. Dalsze badania w toku.

Inkasent kasy chorych zdefraudował 30 tysięcy zł.

W kasie chorych w Wieluniu pracował od dłuższego czasu w charakterze inkasenta niejaki Józef Epstein. Do obowiązków jego należało inkasowanie i ściąganie z poszczególnych powiatowych kas chorych, przypadających miesięcznych należności, poczem każdorazowo po objeździe takim pieniądze składał do centrali.

Onegdaj Epstein znowu objeżdżał poszczególne miasteczka i inkasował należne sumy. Przyjazd jego był spodziewany na dzień onegdajszy. Centrala kasy zaniepokojona zbyt długą nieobecnością jego informowała się i stwierdziła, że Epstein tym razem zainkasował około 30.000 złotych. O niezjawieniu się Epsteina władze kasy chorych zawiadomiły urząd śledczy w Łodzi, który wszczął dochodzenie i stwierdził, że Epstein dokonał defraudacji i zbiegł w niewiadomym kierunku. Za defraudantem rozesłano natychmiast listy gończe, lecz jak dotąd bez skutku.

Głód mieszkaniowy w Warszawie.

Londyński kongres mieszkaniowy postanowił, że w warunkach normalnych stosunek ilości izb do ilości ludności winien wynosić 1:1, przyjmując na rodzinę mieszkanie czteroizbowe.

U nas stan taki byłby niemożliwy do osiągnięcia, ponieważ olbrzymią większość ludności stanowią osoby noezamożne, utrzymujące się z pracy zarobkowej. Jeżeli przeto przyjąć średnio do rodziny, na którą w Warzawie przypada 4,14 osób, mieszkanie trzyizbowe, stosunek ten wyrazi się liczbą 1:1,38. Tymczasem według danych komitetu rozbudowy m. stoł. Warszawy, stosunek ten w ostatnich 4 latach przedstawia się jak następuje: w r. 1925 ilość izb wynosiła 441,240, ilość ludności 922.450, stosunek wynosił 1:2,25; w r. 1926 ilość izb — 444.656 ilość ludności 1.015,426, stosunek 1:2,28; wr. 1927 ilość izb — 447.770, ilość ludności 1,028.982, stosunek 1:2,29; w r. 1928 ilość izb — 455,243, ludności 1,050.187, stosunek 1:2,31.

Widzimy więc, że głód mieszkaniowy w stolicy wzrasta stale i to w szybkiem tempie.

Polska flota handlowa składa się z 26 jednostek morskich o 37.850 t. pojemności.

Polska flota handlowa rośnie z roku na rok. Obecny tonaż marynarki handlowej wynosi 37.850 tonn.

Oprócz statków, które rząd polski nabył od towarzystwa okrętowego „Żegluga Polska", ostatnio zakupiono kilka statków dla polsko-skandynawskiego towarzystwa okrętowego. W najbliższym też czasie zacznie kursować okręt szkolny „Pomorze", o pojemności 2500 tonn.

Nasza marynarka składa się z 18 statków należących do rządu, 8 parostatków prywatnych, razem 26 jednostek morskich.

Żydowskie miary i wagi we Lwowie.

Funkcjonarjusze urzędu miar i wag przeprowadzili na targowicy we Lwowie oraz w kilku podmiejskich sklepach rewizje. Skonfiskowano w przeciągu kilku godzin przeszło 100 wag i odważników, obliczonych na oszukiwanie konsumentów. Na niektórych odważnikach różnica wagi dochodziła do 23 dekagramów na jednym kilogramie. Wagi wykazywały różnice od 1—10 dekagramów. W ubiegłym tygodniu skonfiskowano już przeszło 400 sztuk fałszywych wag i odważników.

Ucieczka z więzienia.

Aresztanci przebywający w więzieniu nowotarskim, przez dokonany wyłom w ścianie wydostali się na zewnątrz celi i zbiegli. W celi tej było ogółem 10 aresztantów, z których 7 wydostało się na wolność. Są to niebezpieczni włamywacze, którzy odbywali karę za szereg rabunków i kradzieży. Policja wszczęła pościg za zbiegłymi i podobno dwóch z nich zdołała ująć.

ul. Marsz. Focha 4 przy Kaponierze

Telefon 78-90.

Od poniedziałku, dnia 21 b. m.

Wielki dramat wojenny

„Na froncie nic nowego!"

bpw 824/25

W głównych rolach:

Lois Moran, George O'Brien.

Przedstawienia o godz. 5, 7 i 9. W święta od godz. 3-iej.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Karćmy niszczycielskie zapędy!

Dzieci i dorastająca młodzież niszczą trawniki oraz drzewa Parku Wilsona — Apel dyrekcji ogrodów miejskich do naszej publiczności

Jak wiadomo otwarto po P. W. K. na nowo piękny Park Wilsona. Oczywiście publiczność naszego grodu fakt ten przyjęła z wielkiem zadowoleniem.

Niestety już w pierwszych dniach otwarcia jesteśmy świadkami niebywałego dotychczas wandalizmu, uprawianego przez dzieci i dorastającą młodzież nawet w obecności dorosłych. Trawniki i kwietniki stały się terenem zabaw i harców rozwydrzonej młodzieży, która nawet wchodzi na drzewa i niszczy gałęzie. Ostatnio uszkodzony został zegar słoneczny tak, że trzeba go było usunąć, chcąc uchronić od zupełnego zniszczenia.

Wobec tak smutnych doświadczeń była dyrekcja ogrodów miejskich zmuszona zamknąć niektóre wejścia, by mieć ściślejszą kontrolę nad wchodzącemi do parku dziećmi i równocześnie za naszem pośrednictwem apeluje dyrekcja, by obywatelstwo przyszło jej ze swą wydajną pomocą, karcąc na miejscu podobne wybryki niegodne kulturalnego środowiska. W razie gdyby apel nie odniósł pożądanego skutku, dyrekcja zmuszona będzie zamknąć Park Wilsona dla dzieci, które zresztą mają boisko do zabaw przy ul. Marszałka Focha narożnik ul. Wyspiańskiego.

Byłaby to dla szerokich warstw społeczeństwa niewątpliwie przykrość nielada, nie wątpimy też, że nie dopuści do tej ostateczności. Obecnie publiczność korzystająca z Parku Wilsona podczas ostatnich pięknych dni jesieni, ma możność podziwiania w palmiarni przedewszystkiem cudowne odmiany chryzantem i wciąż jeszcze kwitnącą „Victoria regia". (z)

„Wiosna narodów"

Przed czwartkową premjerą w „Teatrze Polskim"

W tym tygodniu ujrzymy nareszcie „Wiosnę narodów", której olbrzymi sukces warszawski dochodził do nas w licznych echach.

Najnowsze dzieło Nowaczyńskiego doczekało się tam kilkudziesięciu przedstawień z rzędu. Aczkolwiek wystawione jeszcze nie w „sezonie" bo w sierpniu, zapoczątkowało „sezon", a to i przez niepamiętne powodzenie artystyczne i kasowe. Dopiero rocznica Pułaskiego przerwała na chwilę nieustające przedstawienia „Wiosny".

Nasz Teatr Polski przygotowuje tę wielce „obsadną" sztukę od dłuższego czasu. Próbami kieruje p. Wysocka. Poznań będzie pierwszem w Polsce miastem poza Warszawą, które zaspokoi ciekawość, obudzoną wszędzie ogromnym sukcesem „Wiosny" na scenie Teatru Narodowego w Warszawie.

Korporacja Elektrotechniczna

Z zebrania konstytucyjnego

Na terenie województwa poznańskiego działał dotychczas wyłącznie Związek Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych w Warszawie. Ponieważ nowa ustawa przemysłowa nie reguluje szeregu spraw zawodowych, a szczególnie kwestji uczniowskiej, przedsiębiorcy elektrotechniczni — podobnie jak to uczynili już przedsiębiorcy instalacyjni — postanowili zrzeszyć się w specjalną organizację pod nazwą Korporacji Elektrotechnicznej.

W niedzielę w sali piwnicy ratuszowej pod przewodnictwem p. Gusta z Gniezna odbyło się zebranie konstytucyjne. Na ławników powołano kierownika elektrowni miejskiej w Grodzisku p. Jaksia i przedstawiciela przedsiębiorstw elektrotechnicznych w Bydgoszczy p. Wojciechowskiego. Sprawy dotyczące powstania Korporacji referowali prezes Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na województwo poznańskie i pomorskie p. inż. Piński i wiceprezes tego Związku p. Wł. Dobrogoyski.

W rezultacie przyjęto statut, oraz podpisano wniosek do władz o zatwierdzenie nowej organizacji. Do Korporacji Elektrotechnicznej, która działalnością swoją obejmować ma teren województwa poznańskiego i wyłoni w przyszłości komisję egzaminacyjną, zapisało się 38 samodzielnych przedsiębiorstw elektrotechnicznych.

Podkreślić należy, że wszelkie uchwały przyjęte zostały jednomyślnie. (k)

Liczne aresztowania

przez policję w ciągu ubiegłej niedzieli

Niezwykle przepełnienie panowało w niedzielę w areszcie policyjnym. W wyniku obławy przeprowadzonej przez władze bezpieczeństwa w sobotę w nocy, oraz w niedzielę, w areszcie policyjnym znajdowało się aż 57 osób, zatrzymanych w związku z nadużyciem napojów wyskokowych w czasie bezalkoholowym.

Do charakterystyczniejszych należało aresztowanie pewnego osobnika, który bez grosza poszedł do restauracji i uraczył się kosztem około 10 zł, a gdy kelner zażądał wyrównania rachunku „przyjemny" gość począł rozbijać bufet krzesłami.

W czasie obławy zdołano ująć ponadto kilku poszukiwanych zdawna przestępców.

Znamiennem zjawiskiem wczorajszych aresztowań było, iż między ujętymi znajdowało się dużo kobiet. (k)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 21 października 1929

Słońce: wschód 6.28 — zachód 16,46 — długość dnia 10 godzin 18 min.

Księżyc: wschód 18,00 — zachód 10,19 — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 7 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 747 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 11 st. C., najniższa plus 7 st. C. Ilość opadu 11 mm.

Kal. rz.-kat.: Urszula; jutro Kordula.

Kal. słow.: Daromiła — jutro Przybysława.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha 72.

Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda 61.

W innych dzielnicach miasta tamtejsze apteki.

OSOBISTE

— * **Dyrektor ogrodów miejskich,** p. Władysław Marciniec, odznaczony został za wybitną działalność w dziedzinie ogrodnictwa i za efektowne upiększenia terenów P. W. K. państwowym złotym medalem. (z.)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Komitet Międzyzwiązkowy dla obrony koncesyj wyszynkowych,** w skład którego wchodzą poniżej podpisane związki zawodowe, zwołuje na dzień 22 bm. o godz. 11 w wielkiej sali Ogrodu Zoologicznego wiec w sprawie obrony koncesyj oraz ostatecznego terminu likwidacji. Porządek obrad obejmuje 6 punktów, a powzięte na wiecu rezolucje odbić się mają jednem ogromnem echem protestu nietylko po całej naszej zagrożonej ziemi zachodniej, ale też po całej Polsce. — Imieniem Komitetu Międzyzwiązkowego: Związek właścicieli browarów na Polskę Zachodnią. — Zachodnio-Polskie Stowarzyszenie hurtowników win w Poznaniu. — Wytwórcy napojów alkoholowych. — Związek hurtowników piw i fabrykantów wód mineralnych na Polskę Zachodnią. — Związek Pomocników Gastronomicznych. — Polsko-Chrześcijański Związek Restauratorów, właścicieli hoteli i kawiarń na Polskę Zachodnią.

— * **Czytelnia Społeczna Kat. Związku Polek** otwarta co środę od godz. 17 do 21 oraz w soboty od godz. 10 do 14, posiada bogaty wybór pism polskich, francuskich i niemieckich, z dziedziny życia katolickiego oraz ruchu kobiecego. Czytelnia mieści się w biurze Kat. Związku Polek św. Marcin 68 I ptr. Wstęp bezpłatny.

— * **Zarząd Zrzeszenia byłych kontrolerów i kasjerek P. W. K.** uprasza wszystkich niezrzeszonych kolegów (b. kontrolerów i kasjerek, jak również wszystkich innych pracowników umysłowych, występujących do P. W. K. o wypłatę zaległych należności pieniężnych, o bezzwłoczne składanie swych pretensyj na ręce kol. Jesionka w sekretarjacie Zrzeszenia przy ul. Skarbowej nr. 20, III p.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Słuszne żądanie.** Od mieszkańców ul. Siemiradzkiego otrzymujemy następujące uwagi: Zarząd P. W. K. trudne miał zadanie, aby rozległe i w różnych punktach położone tereny wystawowe odpowiednio połączyć tak, aby cała wystawa robiła wrażenie dobrze obmyślanej całości. Musiał p. in. wnieść most nad ul. Siemiradzkiego i choć jej nie zamknięto zupełnie, gdyż chodniki zostały wolne, ale były one za wąskie. Z chwilą otwarcia wystawy mieszkańcy musieli się ograniczyć do takiego przejścia. Nie narzekali, bo tak być musiało. Mimo wszystko jednak długi okres niewygodnej lokomocji (jak np. dostawa węgli, drzewa itp.) zniecierpliwił wszystkich. Obecnie sprawa ta powinna czemprędzej być załatwiona. Likwidacja mostu i zniesienie zamknięcia ulicy nie przedstawiają wielkich trudności. Kwestja zniesienia tych wszystkich przeszkód jest dla mieszkańców wspomnianej ulicy pierwszorzędnego znaczenia. Za naszem pośrednictwem zwracają się oni do miarodajnych czynników, wierząc, że ich słuszne żądania pomyślnie zostaną załatwione.

— * **Stacja lecznicy miejskiej dla chorób piersiowych.** W lecznicy miejskiej panuje takie przepełnienie, że w wielu wypadkach nie można było przyjmować chorych. Było to szczególnie przykre przy nieszczęśliwych wypadkach przy pracy lub na ulicy i przy nagłych zachorzeniach. Z uwagi na to przeniesiono oddział dla chorych płucnych do nowego budynku sierocińca miejskiego przy ul. Szamarzewskiego, gdzie utworzona została stacja lecznicy miejskiej dla piersiowo-chorych. Przeprowadzono już dezynfekcję zabudowań stacji płucnej w lecznicy miejskiej. Szpital miejski uzyskuje w ten sposob miejsce na 120 łóżek. (k.)

— * **Zebranie członków Inwalidów Wojennych Rzplitej Polskiej, Koła m. Poznań** odbyło się w sali Domu Królowej Jadwigi. Głównym tematem obrad była sprawa nowelizacji ustawy inwalidzkiej. Projekt zarządu głównego przedłożył prezes koła poznańskiego, p. Szułczyński. Po ożywionej dyskusji projekt ten zebranie przyjęło do wiadomości. W toku obrad p. Szułczyński potrącił o nadużycia kasowe w zarządzie koła. Sprawa ta wywołuje pewne zaniepokojenie u członków, którzy oczekują jak najszybszego wyświetlenia jej. Omawiano też kwestję przyjmowania inwalidów do zakładów państwowych oraz zwolnień w wojskowych zakładach amunicyjnych, przyczem interwenjować ma w Warszawie delegat zarządu wojewódzkiego. (k.)

— * **Z targu.** Dnia 21. b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 6,00—6.40 zł; masła mleczarskiego 7,20—7,40 zł; twarogu 1,00—1.40 zł; mendel jaj 3.30—3,50 zł; litr śmietany 2.80—3,20 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3,20 do 3.40 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.40 zł; wołowiny 3.20—4.40 zł; cielęciny 3.20—4.80 zł; skopowiny 2.80—3,20 zł; koziny 2,00—2.20 zł; smalcu 4.00—4.20 zł; za drób: para kurcząt 5.00—6.00 zł; kura 4.00—5.00 zł; perlica 6.00—8.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; para gołębi 2.00—3.00 zł; para kuropatew 6.00—7.00 zł; za ryby: 1 kg. szczupaka 4.80—5.20 zł; karpia 4.80—6.00 zł; lina 5,00—5.60 zł; węgorza 7,00—8,00 zł; karasia 2—4.40 zł; leszcza 2—4 zł; okonia 3.60 zł; suma 4—5 zł; białych ryb 0.80 do 1.50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; pęczek marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 40—50 gr; szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg. fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 1.20 zł; 1 kg. rabarbaru 30 gr; 1 gł. sałatki zielonej 30 do 50 groszy; białej kapusty 25—40 groszy; modrej i włoskiej 40 do 60 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafjor 0.30—1.00 zł; 1 mdl. ogórków 60—80 gr; 1 kg. bobu 1.20 zł; 1 kg. pomidorów 0.30—0.50 zł; za owoc: 1 kg. jabłek 0.40—1.10 zł; gruszek 0.60—1.00 zł; śliwek 0.50—0.80 zł; winogron 5 zł; za grzyby: 1 kg pieczarek 1—2 zł; 1 kg zielonek 1.60—3 zł; 1 kg. maślaków 1 do 1.60 zł; 1 kg. borowików 5—7 zł; innych grzybów 1—2 zł; za mendel raków płacono 1—3.50 zł; 1 kg. chleba 40 gr. Dowozy niewielkie, targ mało ożywiony, ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Przejechano na ul. Podgórnej** przez samochód P. Z. 44 370 35-letnią Petronelę Cebulską, zamieszkałą na wspomnianej ulicy pod liczbą 6. W wyniku najechania ofiarę wypadku przewieziono do lecznicy miejskiej z powodu złamania nogi. (k.)

— * **Wypadek samochodowy.** Na Górnej Wildzie samochód P. Z. 40 729 najechał na Kluczyńskiego Walentego, zam. Zagórze 2 i Stachowskiego Kazimierza, zam. przy ul. Czesława 6. — Kluczyński odniósł lekkie obrażenia cielesne, zaś Stachowski złamanie prawej nogi. Winę ponoszą prawdopodobnie poszkodowani sami, gdyż chcąc przejść przez jezdnię, nie zważali na sygnały ostrzegawcze. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Sprostowanie.** P. Józef Rossa, ul. Reja 3, przesyła nam sprostowanie naszej notatki z dnia 15 bm., oświadczając, że nie jest prawdą, jakoby awanturował się w pobliżu restauracji „Morskie Oko" i stawił czynny opór, chwytając policjanta za kołnierz płaszcza, ani też, jakoby „w obronie własnej" policjant Stanisław Guza dobył białej broni. P. Rossa stwierdza w sprostowaniu, że policjant, wychodząc z restauracji, zażądał od niego wylegitymowania się, a na dwukrotne zapytanie, czy jest na służbie i z jakich powodów tego żąda, dobył białą broń i ciął p. R. przez głowę, choć nie stawiał najmniejszego oporu i nawet nie był aresztowany. W sprawie tej p. R. złożył doniesienie do urzędu prokuratorskiego.

— * **Krwawa bójka.** W nocy 20 bm. powstała bójka na rynku w Głównej, w toku której został pchnięty nożem w krtań 26-letni Stanisław Jankowiak, zamieszkały przy ul. Smolnej 5. Odstawiono go do szpitala miejskiego; jest mało nadziei utrzymania go przy życiu, albowiem krtań jest przebita na wylot. Podejrzany o dokonanie tego czynu jest Bronisław Pawlak, zamieszkały przy ul. Smolnej 8. — Obaj uczestnicy bójki byli nietrzeźwi. (z.)

— * **Kradzieże i włamania.** P. Cypińskiemu Januszowi, zam. przy Wałach Wazów 3 a, skradziono z korytarza mieszkania 2 płaszcze wart. 250 zł. — Do mieszkania p. Pacińskiego Andrzeja w Kasynie Oficerskiem 57 p. p. włamali się złodzieje i skradli dużą walizkę brązową, płaszcz męski gabardynowy koloru oliwkowego, 6 koszul białych, 4 ręczniki białe, 3 prześcieradła i powłoki, znacz. lit. A. R., około 10 par kalesonów krótkich i długich. — Włamano się także do składu obuwia Jety Skowron przy ul. Wodnej 4 i skradziono obuwia za około 800 zł. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Dziecko spaliło 4 stogi.** W Torzeńcu w powiecie kępińskim spaliły się 4 stogi zboża gospodarzowi Janowi Pelpińskiemu. Okazało się, że ogień spowodował synek pogorzelca, 5-letni Florjan, bawiący się zapałkami w pobliżu stogu. — Dla Pelpińskiego szkoda jest bardzo dotkliwa, gdyż nie był ubezpieczony. (k.)

— * **Pożar** wybuchł w zabudowaniach rolnika Antoniego Górasia w Miąskowie (pow. średzki). Spaliły się stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczemi, oraz chlew i nierogacizna. Straty powstałe przez pożar oblicza poszkodowany na około 10 tys. zł, a łączne ubezpieczenie budynków, narzędzi i płodów wynosi około 4 500 zł. Przyczyny powstania pożaru narazie nie zdołano ustalić. (k.)

— * **Stóg pszenicy** spalił się w Zalesiu w pow. gostyńskim. Poszkodowany jest rolnik Piotr Solejewski na sumę około 800 zł. Jak się okazało, pożar spowodował bawiący się zapałkami w pobliżu stogu 6-letni syn robotnika z Zalesia, Michał Jurkowski. (k.)

— * **Świętokradztwo** popełnili niewyśledzeni złoczyńcy w Bydgoszczy w kościele św Trójcy. Zbrodniarze zrabowali wota z obrazów Matki Boskiej i św Teresy o nieustalonej narazie wartości. — Wdrożone natychmiast poszukiwania władz śledczych nie dały narazie wyniku. Włamywacze wtargnęli przy pomocy podrobionych kluczy bocznemi drzwiami do świątyni. (k.)

— * **Niebezpieczny włóczęga.** W Sokołowie Budzyńskim (pow chodzieski) przytrzymała policja 60-letniego włóczęgę Franciszka Schroedera, rodem z Kolonji w pow. wejherowskim. Nie miał on stałego mieszkania, a z pewnych poszlak nasuwa się podejrzenie, że trudnił się zawodowo kradzieżami z włamaniem. Okazało się przytem, że Schroeder ukrywał się w chlewie rolnika Otona Rotenhagena w Stróżewicach w pow. chodzieskim przez czas dłuższy, skąd prawdopodobnie dokonywał swe złodziejskie wypady. — Podejrzenie to potwierdza tembardziej fakt, że u Schroedera znaleziono 8 różnie przygotowanych kluczy, wytrychy i kilka pilników. Włóczęga zapewne przebył dużą część swojego życia w więzieniu, o czem świadczyło choćby tylko zaświadczenie zwolnienia z bydgoskiego więzienia karnego, potwierdzające odbycie trzymiesięcznej kary za podpalenie. Schroedera odstawiono do więzienia sądowego w Chodzieży. (k)

Przy licznych dolegliwościach kobiecych, naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** sprawia znakomitą ulgę. Świadectwa klinik chorób kobiecych stwierdzają, że woda **Franciszka Józefa,** jako łagodnie działający środek czyszczący, jest stosowana z doskonałym skutkiem zwłaszcza u położnic. Żądać w aptek. i drog. nw 4728

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Coraz prędzej".
Aurora: „Córka Zory".
Bajka: „Tułaczka księżnej Trubeckiej".
Casino: „Miss Cavell".
Colosseum: „Cesarskie klejnoty".
Corso: „Przed bitwą".
Edison: „Czerwona tancerka".
Kapitol: „Miss Cavell".
Metropolis: „Maski Erwina Reinera".
Odeon: „Król karnawałowy".
Polonja (Górczyn): „Dom bankowy Pat i Patachon".
Renaissance: „Piętnaście minut strachu".
Słońce: „Miłość księcia Sergjusza".
Stylowe: „Na froncie nic nowego".
Wilsona: „Don Juan — Lucrecia Borgia".

JARMARKI

— * **Mogilno.** Jarmark na konie i bydło odbędzie się we wtorek dnia 29 bm. Spęd bydła dozwolony.

— * **Śmigiel.** W środę 23 bm. odbędzie się w Śmiglu jarmark na konie, bydło, kozy i drób.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Mogilno.** (Kradzież z włamaniem.) W tych dniach nieznani złoczyńcy wtargnęli do mieszkania p. Wojciecha Czaji w Mokrem i skradli większą ilość bielizny i garderoby, wartości około 3 tys. zł. (k.)

— * **Ludwikowo.** (Włamanie do nadleśniczówki.) Nieznani włamywacze wtargnęli w tych dniach do nadleśniczówki tutejszej i skradli fuzję myśliwską, kilka ubrań i obuwie, własność praktykanta leśnego Józefa Łyko. (k.)

— * **Rogoźno.** (Z Rady m.) Na posiedzeniu Rady M. uchwalono taryfę opłat w rzeźni miejskiej, w roku bież. rozbudowanej. Wniosek Z. O. K. Z. o umorzenie opłaty za gaz w kwocie 135 zł, dostarczony kolonji letniej dzieci z Śląska, uwzględniono. Na wniosek Tow. Upiększenia Miasta i Tow. Powst. i Woj. uchwalono nazwać nową ulicę przy dworcu, schodzącą się z ulicą Kościuszki, na zwiskiem pierwszego poległego powstańca z Rogoźna, mianowicie Jana Konieczyńskiego. W interpelacjach poruszano sprawę dalszej rozbudowy miasta.

— (Tydzień L. O. P. P.) W dniu 12 bm. urządzono wieczorem capstrzyk przez miasto, z orkiestrą, strażą pożarną w maskach gazowych i hufcami szkolnemi. Na Nowym Rynku wygłosił podniosłe przemówienie o obronie Państwa i celach Ligi p. dr. Woźny, poczem odśpiewano „Rotę". W niedzielę, dnia 13 bm. odbyła się kwesta uliczna.

— (Obchód Pułaskiego.) Ku uczczeniu 150 rocznicy śmierci gen. Kazimierza Pułaskiego odbyła się dnia 13 bm. w sali Hotelu Centralnego akademja, którą zagaił przewodniczący komitetu p. burmistrz Smukalski. Wykład o życiu i czynach Pułaskiego wygłosił p. prof. Grochowski. Program uroczystości składał się poza tem z deklamacyj uczniów gimnazjalnych i śpiewu chóru seminarjum nauczycielskiego. Bezinteresownie stawiła orkiestrę tutejsza szkoła muzyczna pod kierownictwem p. Goździa. (kk)

— * **Międzychód.** (Pod zarzutem sprzeniewierzenia.) W Chorzępowie aresztowano Tadeusza Schmidta pod zarzutem sprzeniewierzenia 1 650 zł z szkodą Stanisława Matuszaka z Chorzępowa. Aresztowanego odstawiono do więzienia śledczego sądowego w Międzychodzie. (k)

— * **Wieleń.** (Z Rady Miejskiej.) Na ostatniem posiedzeniu wybrano dotychczasowego przewodniczącego p. Marcelego Fiszera członkiem magistratu i zarazem zastępcą burmistrza. Wybór ten jest dla miasta o tyle niekorzystny, że p. Fiszer jako kierownik szkoły powszechnej jest obecnie wydelegowany do Niemiec celem organizowania szkół polskich i to na czas nieograniczony, nie będzie więc mógł brać udziału w pracach magistrackich. Zresztą jest tu dość innych poważnych i niezależnych obywateli, którzyby ten urząd mogli sprawować, poświęcając się bardziej wyłącznie jego pełnieniu.

— (Zawieszenie w urzędowaniu.) Członek magistratu i zastępca burmistrza p. Mierzyński, niefortunny przewodniczący rozbitego wiecu N. P. R. lewicy, na którym to wiecu w dniu 15 września rb. znieważono religję katolicką, miejscowego ks. proboszcza i burmistrza, został dekretem Urzędu Wojewódzkiego z dnia 24 września rb. za różne przewinienia służbowe zawieszony w urzędowaniu. Zarazem wyroczono mu proces dyscyplinarny. P. Mierzyński tymczasem przeprowadził się do Wolsztyna. (kw)

— * **Koronowo.** (Uroczysta akademja.) W niedzielę odbyła się w sali p. Grabiny uroczysta akademja, celem uczczenia 150 rocznicy śmierci gen. K. Pułaskiego i zakończenia „Tygodnia Dziecka". Akademję zagaiła p. apt. Nowacka. Zajmujący referat wygłosił prof. dr. Leitgeber; prelegent oświetlił zasługi położone dla Ojczyzny przez gen. Pułaskiego. Deklamacją jednej z Młodych Polek zakończono pierwszą część uroczystości. Na drugą część złożył się krótki djalog Młodych Polek, połączony z deklamacją. Po śpiewie dzieci szkolnych wygłosił odczyt dyr. gimnazjum p. Siciński o wychowaniu dzieci. Prelegent kładł nacisk na konieczność zakładania żłóbków. Podniosłą uroczystość zakończono wspólnym śpiewem „My chcemy Boga". Społeczeństwo, rozumiejąc doniosłość uroczystości, należycie dopisało. (Fjot)

Z POMORZA

— * **Unisław.** (Z Sokoła.) Gniazdo sokole obchodziło 13 bm. uroczystość poświęcenia sztandaru. Delegacje przybyły z Bydgoszczy, Torunia, Grudziądza, Chełmży, Chełmna i Świecia. Aktu poświęcenia dokonał ks. prob. Bloch, który jest również członkiem Sokoła. (mg)

— * **Chełmno.** (Ku czci Pułaskiego.) W piątek 11 bm. odbyła się na sali Strzelnicy wspaniała akademja ku uczczeniu 150 rocznicy bohatera obu półkuli ziemi Kazimierza Pułaskiego. Po udatnym koncercie orkiestry 8 p. Strz. Kon. wygłosił śliczną przemowę p. major Bałaban; uczeń gimn. 6. kl. Lipski wygłosił prześliczny wiersz. Chóry „Harmonji" i „Dzwonu" wystąpiły z udatnemi pieśniami. (mg)

— * **Tczew.** (Nieudały zamach samobójczy.) Niejaka p. M., zamieszkała przy ulicy 30 Stycznia, zażyła w zamiarze samobójczym kwasu solnego i odniosła dotkliwe poparzenia wewnętrzne. Sąsiedzi domyślili się zamachu i odstawili niewiastę natychmiast do szpitala Johanitów. — Powodem rozpaczliwego kroku były niesnaski w małżeństwie. Desperatka raz już usiłowała odebrać sobie życie, rzucając się pod pociąg w pobliżu Strzelnicy, została jednak w ostatnim momencie usunięta z toru przez urzędnika kolejowego.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Na ulicy 30 Stycznia wydarzył się nieszczęśliwy wypadek z powodu spłoszenia się koni, które w zawrotnym pędzie pobiegły ulicą, dopóki nie wjechały na drzewo. Wóz został przytem rozbity, a woźnica, p. Dunajski z Bruśca, poniósł ciężkie okaleczenia. Odstawiono go do pobliskiego szpitala Johanitów.

— (Nagły zgon.) We wtorek przed południem zmarł nagle na udar serca w gmachu Sądu Grodzkiego adwokat Łopianowski, który niedawno sprowadził się dotąd z Torunia jako emerytowany sędzia Sądu Administracyjnego.

— (Osobiste.) W środę 16 bm. obchodził odprawca pociągów Ksawery Dunajski z żoną Weroniką z domu Ottlewską, zamieszkali przy ulicy Sambora nr. 15, srebrne gody. (ds)

— * **Sępolno.** (Uroczystości.) W dniach 12 i 13 bm. odbyły się uroczyste akty poświęcenia nowego gmachu starostwa. Domu Ludowego i stadjonu, oraz doroczne święto przysposobienia wojskowego, a w związku z tem apel Związku Towarzystw Powstańców i Wojaków okręgu starogardzkiego i wielki zjazd Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej męskich i żeńskich oddziałów z całego okręgu. Uroczystości rozpoczęły się w sobotę zawodami sportowemi na nowym stadjonie. Wieczorem odbył się capstrzyk wszystkich organizacyj P. W. Na zakończenie orkiestra wojskowa koncertowała na Rynku. W niedzielę o 6,30 rano zbudziła nasz cichy gródek pobudka, w chwilę zaś później odezwał się z wieży kościelnej poważny hejnał. Mszą św. odprawił ks. biskup Okoniewski, poczem wygłosił piękne przemówienie i dokonał poświęcenia stadjonu. W tym czasie nadleciał od Torunia samolot 4 pułku lotniczego i wylądował opodal boiska. Wszystkie organizacje, towarzystwa, stowarzyszenia oraz tysiączne rzesze publiczności skierowały się w stronę starostwa. Około godz. 13.30 ks. Biskup i tutaj oraz w Domu Ludowym dokonał poświęcenia. Poprzednio odbyła się akademja uroczysta, w czasie której miejscowy ks. proboszcz Grudziński przedstawił zebranym historję powstania Domu Ludowego. Ks. Biskup po poświęceniu udał się do Pelplina, goście zaś na boisko, gdzie kończono rozgrywki zawodów. Na zakończenie uroczystości odbył się w salach hotelu Polonji bal o charakterze oficjalnym, zaś w salach hotelu Centralnego zabawa ludowa, która ściągnęła szerokie warstwy społeczeństwa powiatu.

— (Katastrofa samolotowa.) W dniu 13 bm. samolot 4 pułku lotniczego wystartował na polu opodal boiska P. W. tak nieszczęśliwie, że całą siłą wpadł na drzewa lasku. Motor samolotu został wgnieciony w kadłub, zaś skrzydła i śmigło zostały połamane. Pilot i obserwator wyszli z katastrofy z poważnemi obrażeniami twarzy i nóg. Przewiezieni po nałożeniu opatrunków przez lekarza dr. Szturma do Torunia, samolot zaś pozostał na miejscu aż do czasu zbadania przyczyny katastrofy przez władze wojskowe.

— (Pożar.) W dniu 13 bm. w godzinach wieczornych powstał pożar w zabudowaniach majętności Karolewo, własności p. Łuczyńskiego. Pastwą płomieni padła stodoła z wszelkiemi maszynami rolniczemi; straty oblicza się na przeszło 30 000 zł. Powodu pożaru dotąd nie zdołano ustalić.

— (Utonięcie w torfowisku.) 8-letnia córeczka rolnika Stachowicza, pasąc bydło na łące, niebacznie przechyliła się ponad krawędzią torfowiska i wpadła do wody. Ludzie pracujący w pobliżu zauważyli brak dziewczynki i w przeczuciu nieszczęścia rozpoczęli poszukiwanie. — Dziewczę odnaleziono, lecz niestety już zapóźno, bo biedna maleńka już nie żyła. (ws)

— * **Grudziądz.** („Wybitne" osobistości domu karnego.) Poza pospolitymi zbrodniarzami mieści się w domu karnym w Grudziądzu pewna ilość więźniów politycznych. Do najgłośniejszych należy bodaj Kowerda, który odsiaduje karę z powodu pozbawienia życia posła sowieckiego w Warszawie Wojkowa. Do niedawna uwagę zwracała na siebie trójka komunistów z kresów wschodnich Rzeczypospolitej w osobach Miotły, Wołoszyna i dr. Taraszkiewicza. Ostatni w czasie swego przymusowego pobytu w Grudziądzu opracował gramatykę białoruską, przetłumaczył „Pana Tadeusza" „Jljadę" i inne większe poematy; resztę kary więziennej odbywa obecnie w Wilnie. (z.)

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów.

RADJO

Programy radjofoniczne

Wtorek, dnia 22 października 1929.

Poznań (335 m) godz. **7,00** gimnastyka poranna (prof. Waxman); godz. **13,00** sygnał czasu; godz. **13,05** koncert gramofonowy; godz. **14,00** notowania giełodowe; godz. **14,15** komunikaty gospodarcze i PAT; godz. **17,05** Pogadanka radjotechniczna „Tygodnia Radjowego" (p. Zygmunt Bresiński); godz. **17,25** kurs średni języka francuskiego (p. Omer Neveux); godz. **17,45** koncert popularny (transmisja z Warszawy); godz. **18,45** nadprogram; godz. **19.05** odczyt p. t. „O poezjach Romana Wilkanowicza" (A. M. Świnarski); godz. **19.25** odczyt p. t. „Z niemieckiej literatury o wojnie" (front i obóz jeńców) (dr. Zygmunt Wojciechowski, doc. U. P.); godz. ***19,50** „Carmen" opera Bizet'a — transmisja z Teatru Wielkiego w Poznaniu; godz. **22,30** sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. ***22,45** radjografja; godz. **23,15** muzyka taneczna.

Stacja krótkofalowa „ Radjo Poznań (31,8 m) tranmituje z programu powyższego audycje, oznaczone gwiazdką.

Warszawa (1412 m) godz. **12.05** radjowy poranek szkolny; a) P. Wanda Tatarkiewicz opowie dalszy ciąg „Dzieci Miasta" E. Zarembiny, b) Wesołe piosenki w wyk. p. Kaz. Szerszyńskiego; godz. **13.10** komunikat meteorologiczny; godz. **15.00** komunikat gospodarczy; godz. **15.45** „Chwilka lotnicza". (Tępienie szkodników w gospodarce leśnej i rolnej przy pomocy samolotów i gazów) wygł. por. M. Ziembiński; godz. **16.15** „Kącik artystyczny L. S. G."; godz. **16.45** koncert gramofonowy; godz. godz. **17.15** wrażenia z międzynarodowego zlotu skautów" — wygł. p. A. Kamiński; godz. **17.45** koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Władyława Lewinger (skrzypce) i prof. Ludwik Urstein akomp.); godzina **19.10** giełda rolnicza; godz. **19.50** transmisja z opery poznańskiej.

Katowice ((416 m) godz. **12.05** transmisja radjowego poranku szkolnego z Warszawy; godz. **16.00** komunikaty gospodarcze; godz. **16.20** koncert gramofonowy; godzina **17.15** Włosik: „Ogrodnik śląski"; godzina **17.45** koncert popularny z Warszawy; godz. **19.10** komunikaty harcerskie; godz. **19.20** inż. Stanisław Nitsch: „Ze świata — Odkrycia, zdarzenia, ludzie"; godz. **19.50** transmisja opery z Poznania.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Akademickie Koło Misyjne Studentów U. P.** Nadzwyczajne walne zebranie Akademickiego Koła Misyjnego odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 20 w sali Patologji ogólnej, Coll. Med.

— **Tow. Młodych Przemysłowców, wydział szewski.** Zebranie oraz początek kursu odbędzie się we wtorek, 22 bm. o godz. 20 w lokalu przy ul. Podgórnej 13.

— **Drużyna Błękitna.** Ćwiczenia obecnie odbywać się będą w świetlicy 58 pułku piechoty przy ul. Bukowskiej, regularnie w każdy wtorek o godz. 19. Następna zbiórka do tych ćwiczeń dnia 22 bm. o godz. 19.

— **Tow. Uczestników Powstania Wlkp. z r. 1918-19 Poznań-Wilda.** Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę, dnia 23-go bm. o godz. 20 w lokalu p. Zawadkowej, G. Wilda 75.

— **Związek Robotników i Rzemieślników Z. Z. P. — Filja Piekarzy.** W dniu 23 bm. odbędzie się zebranie filji piekarzy w lokalu p. Świtalskiego, ul. Podgórna 13 o godz. 15.

— **Tow. Ogródków Działkowych im. J. Chociszewskiego.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę dnia 23 bm. o godzinie 19 w lokalu Kasyna Obywatelskiego, ul. Marsz. Focha 81.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Zebranie kwartalne walne nadzwyczajne odbędzie się w czwartek 24 bm. o godz. 20 na małej sali Domu Król. Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1. Na porządku obrad sprawozdania kwartalne oraz odczyt prezesa kol. Tronowicza.

SKRZYNKA DO LISTOW

— **Paszport.** Radzimy zwrócić się do Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego. (K.)

— **R. M.** Syn jest pełnoletni i odpowiedzialność za swe postępki ponosi sam. (K.)

— **P. D. Kotecki.** Bank Miasta Poznania. Waloryzacja 18¾ proc., a więc należność wynosi 216,86 zł i odsetki. (K.)

— **A. P., Poznań.** Świadectwo przemysłowe należy nabyć. (K.)

— **P. Konstanty Chałupka.** Konwencja między Polską i Austrją. Z Niemcami istnieje układ waloryzacyjny dla wierzytelności prywatno-prawnych z 5. 7. 1928 dotąd nie ratyfikowany. (K.)

— **M. M. 111, Poznań.** Równowartość wszystkich udziałów razem wynosi 2 zł; z odsetek wypada jeszcze 0,96 zł. (K.)

— **St. R.** Można z tego powodu domagać się obniżenia komornego. Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

— **P. B. Służewski, Śrem.** Wydawnictwa te są tłumaczeniami z przestarzałych dzieł niemieckich. Firmy nie znamy i dlatego nie możemy wydać o niej opinji. (K.)

— **Czytelnik 3415.** Należy wnieść do prezesa sądu prośbę o rozłożenie grzywny na spłaty. (K.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Zygmunt Krystyańczyk 20 zł. — J. Jaszyk z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. N. N. jako zysk, osiągnięty z sprzedaży mieszkania przez lokatora w kamienicy 270 zł. — Fa. Tabrowski 20 zł. — Helena Palczewska za otrzymane łaski, prosząc o dalsze, 100 zł. — Sylwester Majcherkiewicz, Żnin, 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 3 206,10 zł i 7 dol.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Od dziś obowiązują niskie ceny przedwystawowe. — Dziś „Hrabina Marica". We wtorek „Carmen" z pp. Kisielewską, Szafrańską, Majem i Perkowiczem, kapelmistrz p. Tyllia. W środę pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego opera Verdi'ego „Bal maskowy" z pp. Bojar-Przemieniecką, Fontanówną, dr. Roesslerówną, Drabikiem i Karpackim. W czwartek „Hrabina Marica" z p. Grabowską w partji tytułowej oraz z pp. Fontanówną, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński.

— * **Z Teatru Polskiego.** Od dnia dzisiejszego ceny miejsc zniżone do normy przedwystawowej. — Dziś komedja Kaweckiego „Para nie para". Jutro po raz 118 rekordowa krotochwila Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia". W czwartek premjera głośnej już komedji Adolfa Nowaczyńskiego „Wiosna narodów", która w stolicy zdobyła niesłychane powodzenie. Premjera obudziła wielkie zainteresowanie wśród bywalców teatralnych, dyrekcja bowiem wyposażyła sztukę w nową wystawę i obsadę ról czołowych sił naszego zespołu. Reżyserja p. St. Wysockiej. Dekoracje p. Jarockiego.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych świetna komedja Józefa Blizińskiego p. t. „Pan Damazy" z gościnnym występem senjora artystów polskich, Mieczysława Frenkla w niezrównanej roli Damazego i znakomitego artysty Teatru Narodowego, ulubieńca publiczności warszawskiej K. Justiana w roli Bajdalskiego. Znakomitych naszych gości przyjmuje publiczność niemilknącemi oklaskami przy otwartej kurtynie. Nazwisko Frenkla — jest znane każdemu Polakowi na obszarze całej Rzeczypospolitej. Ileż wzruszeń prawdziwie artystycznych zawdzięczamy temu Mistrzowi słowa!

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Wtorek, 22. 10. „Carmen", opera Bizeta.
Środa, 23, 10. „Bal maskowy", opera Verdiego.
Czwartek, 24. 10. „Hrabina Marica" operetka Kalmana.
Piątek, 25. 10. „Hrabina", opera Moniuszki
Sobota, 26. 10. „Blanchefleur", opera Kienzla. Gościnny występ Józefa Wolińskiego.
Niedziela, 27. 10. o godz. 15 „Żydówka", opera Halevy'ego. Ceny zniżone.
Niedziela, 27. 10. wieczorem „Hrabina Marica', operetka Kalmana
Poniedziałek, 28. 10. „Zemsta nietoperza". opera komiczna Straussa.
Wtorek, 29. 10. „Pan Twardowski", balet Różyckiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Para nie para".
Wtorek, 22. 10. „Maman do wzięcia".
Środa, 23. 10. „W czepku urodzony".
Czwartek, 24. 10. „Wiosna narodów". (Premjera).
Piątek, 25. 10. „Wiosna narodów".
Sobota, 26. 10. „Wiosna narodów".
Niedziela, 27. 10. o godz 15 „W czepku urodzony". (Ceny znżone.)
Niedziela, 27. 10. wiecz. „Wiosna narodów".
Poniedziałek, 28. 10. „Spazmy modne".
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Damazy" — gościnny występ Frenkla i Justiana.
Wtorek, 22. 10. „Pan Damazy". — Występ gościnny mistrza Frenkla i K. Jusiana.
Środa, 23. 10. „Pan Damazy". — Występ gościnny mistrza Frenkla i K. Justiana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z WIDOWNI I Z ZA KULIS

PO LWOWSKIEJ KATASTROFIE

Ze Lwowa pisze nam nasz korespondent:

Tegoroczny sezon muzyczny rozpoczął się we Lwowie przykrym skandalem, którego głównymi bohaterami są nie bezpośredni jego sprawcy, t. zn. personel artystyczny i techniczny, ale przedewszystkiem sami dyrektorowie naszych scen, oraz ci wszyscy, dzięki którym kierownictwo Teatru Wielkiego powierzone im zostało przed rokiem. W chwili, gdy przyjmowaliśmy gości, którzy przybyli na otwarcie Targów Wschodnich, przedstawienia opery zostały zawieszone z powodu niewypłacenia orkiestry. Jest to tylko ostatni akt tej tragikomedji, której świadkami jesteśmy od dłuższego czasu, a której punktem kulminacyjnym była kampanja prowadzona przeciwko poprzednim kierownikom, pp. Trzacińskiemu i Bojanowskiemu. Zamiast umożliwić im pracę, której pozytywne wyniki gwarantował wysoki poziom ich artystycznych kwalifikacyj, pokuszono się o lepsze rzekomo dla miasta warunki materjalne i teatry wydzierżawiono. Rezultatem była nietylko ruina artystyczna, ale i finansowa: dzierżawcy już w ciągu sezonu zażądali kilkakrotnie od miasta nowych subwencyj, wreszcie przestali płacić gaże artystom, członkom orkiestry i t. p. Teatr znalazł się w położeniu bez wyjścia. Odebrano dzierżawę dotychczasowym kierownikom i rozpisano nowy konkurs, ale najbliższa przyszłość przedstawia się bardzo problematycznie. Nawet poważny dzierżawca objąłby teatr już po rozpoczęciu sezonu, gdy niema możności przemyślenia i ustalenia repertuaru oraz zaangażowania odpowiednich sił...

Jednem z najgłówniejszych niedomagań naszego teatru jest fakt połączenia wszystkich trzech działów: opery, operetki i dramatu w jednym gmachu, co utrudnia pracę. Ostatniemi czasy coraz częściej słyszy się, że jedyną drogą uzdrowienia teatrów lwowskich jest skreślenie opery z budżetu. Zupełne zniesienie opery we Lwowie jest wszakże niepodobieństwem. Była ona i jest powszednią strawą muzyczną średniej inteligencji, która często nie może opłacać drogich biletów koncertowych, a jednak spragniona jest muzyki. Nie wolno też zapominać, że opera lwowska jest jedną z placówek kultury narodowej. Zrozumieli to artyści naszej opery, organizując w czasie obecnego prowizorjum szereg przedstawień we własnym zarządzie. Poziom tych przedstawień nie był niższy od tego, do jakiego nas przyzwyczaiła ostatnia dyrekcja; przeciwnie, zaproszono do współudziału szereg wybitnych artystów (m. i. tak znakomitych jak Stanisława Szymanowska), a przygotowano bardzo starannie chóry i orkiestrę. Wprawdzie publiczność nie poparła należycie tych wysiłków, na jej usprawiedliwienie jednak dodać trzeba, że eksperymenty ostatniego sezonu zdolne były zniechęcić nawet najgorętszych zwolenników opery.

Trzeba też brać wzgląd na liczny personel artystyczny, który zostałby pozbawiony środków do życia, a ma ten punkt uzasadnienie natury ogólniejszej. Opera lwowska nietylko służy sztuce polskiej. Jest ona poza tem szkołą, która kształci śpiewaków niemal dla wszystkich naszych scen. Tak dawniej, jak i w ostatnim czasie wszystkie niemal wielkie śpiewaczki i śpiewacy nasi wyszli właśne ze Lwowa (Polińska-Lewicka, Szymanowska, Dębicka, Lachowska i wiele, wiele innych). Tu się wykształcili i przebyli pierwszą praktyczną szkołę, która była wstępem do późniejszych triumfów. Że świetne te tradycje częściowo się zatraciły wśród zmienionych warunków, to nie racja, byśmy je mieli lekceważyć. Przeciwnie, dążyć powinniśmy wszelkiemi siłami do tego, by powróciły w pełnym blasku, a przy dobrej woli społeczeństwa i fachowem kierownictwie może to stać się w niedalekiej już przyszłości.

Stefanja Łobaczewska.

KSIĄŻKI NADESŁANE

St. Pawłowski: „Geografja Polski". Książnica - Atlas, Lwów 1929 r.

„NA WARCIE"

Ze wspomnień regjonalnych — Jak to było w dawnym Poznaniu — Mieszczanin i odwach — Wygnani przez dragonów — Niedobre „zatrudnienia" — W Kościanie byli surowi — Niewolno „bawić się próżniactwem" — Ale chęć była dobra.

Gwardja narodowa, jako miejska straż bezpieczeństwa publicznego, powstała we Francji, w czasie wielkiej rewolucji i stamtąd do Polski przyszła razem ze zwycięską armją Napoleona. Do tego czasu mieszczanie utrzymywali tylko miejską straż bezpieczeństwa, a w razie gwałtownej potrzeby sami stawali w jej szeregach. Ale w Poznaniu było inaczej. Z raportu dyrektora kamery poznańskiej Grunera, przedłożonego ministerjum wojny w Berlinie w r. 1806 wiemy, że mieszczanie poznańscy po wymarszu garnizonu na wojnę spełniali warty, eskorty transportów i wszelką wojskową służbę garnizonową. Gruner wyraża pełne zadowolenie, że służbę tę odbywali poznańczycy „z gorliwością i punktualnością". Po wkroczeniu wojsk francuskich służba wartownicza nie ustała, zmieniono jeno nazwę i przeformowano oddział na modłę francuską. Teraz dopiero otrzymała ta milicja miejska zaszczytną nazwę gwardji narodowej i zobowiąną została do dalszego prawidłowego funkcjonowania.

Służbę ujęto w pewne formy, a więc postanowiono, że warty stawać będą „przy pryncypalnych wjezdnych ulicach miasta, jako też przy magazynach, kasach, odwachu". Zmiana warty winna nastąpić co 24 godziny o godzinie 10 z rana. Zaciąganie było poprzedzone szeregiem wstępnych spraw, a więc co wieczór dowódca gwardji odbierał od dowódcy oddziału idącego na wartę meldunek co do stanu, ilości i wartości wartowników, poczem wydawał hasło i instrukcję. Dowódcą warty musiał być oficer. Wartownicy byli zmieniani co dwie godziny, a sprawdzano ich „tak w dnie, jak w nocy, w razie zejścia z posterunku, szyldwach był aresztowany, a karano surowo: za pierwszym razem areszt 24 godz. na odwachu, za drugim to samo, lecz w kajdanach, za trzecim winny był oddany pod sąd wojskowy. W mieście pilnie przestrzegano porządku — to też nakazywano, aby „podczas jarmarków oficer wartę zaciągający został na odwachu, a warta powinna podwójnie zaciągać, w niedostatku broni, powinna zaciągać warta uzbrojona w piki, lub halabardy".

Tak obmyślona instrukcja nie uchroniła gwardzistów od wielu przykrości, oto n. p. zapisuje sobie skrzętnie w notatkach b. urzędnik pruski Goetze, że 5. VIII. 1807 r. przed odwach, w którym znajdowała się warta z gwardji narodowej, przybył oddział dragonów francuskich, gwardzistów rozpędził i sam usadowił się na odwachu. Nie zapominajmy jednak, że był to czas, kiedy wielu Francuzów uważało, że można w Poznańskiem gospodarzyć jak w kraju podbitym. Wypadek rozpędzenia warty bodaj że już się więcej nie powtórzył. Natomiast inna bolączka związana była ze służbą wartowniczą. Oderwanie mieszczan od zwykłych zajęć ujemnie wpływało na ich tok normalny, to też obywatele pilniej swych interesów doglądający osobiście, zwracali się do przedstawiciela władzy: prefekta, o złagodzenie obowiązków, o mniej pilnych upominały się... zaniedbywane rodziny. Sam prefekt wydał o tem opinję całkiem wyraźną, stwierdzając, że należy dać ulgi gwardji, bo każdy z obywateli używany do posług wojskowych opuszcza się, „umysł jego zaczyna stronić od pracy, w próżniaczem życiu znajduje ulgę. Bo o każdym kupcu, handlarzu i robotniku powiedzieć można (nauczyło bowiem doświadczenie), że przy schadzkach służbowych tylko pijaństwem i bałamuctwem zatrudniali się..."

Nie można było wszakże zwinąć gwardji, zbyt była potrzebną dla utrzymania porządku militarnego wewnątrz kraju, skoro połowa wojska była poza granicami państwa, walcząc za obcą sprawę, a pozostali albo bronili granic, albo energicznie do tego się przygotowywali. Próbowano więc złemu zaradzić w inny sposób i wydano **szereg ostrych zarządzeń. Jedna z charakterystycznych relacyj zachowała** się w aktach magistratu miasta Kościana*). Głosi ona: „iż od dnia dzisiejszego: 1. każdy podoficer dyżur warty utrzymujący, trzeźwo przez ciąg powinności swojej zachować się winien, przeciwnie gdyby opić się poważył, więzieniem w dole o chlebie i wodzie przez 24 godzn ukaranym zostanie. 2. Gwardzista podobnież w ciągu powinności swojej opilstwa dopuszczający się, tejże karze przez godzin 12 podpadać będzie. 3. Dla zapobieżenia próżniactwu zakazuje się odtąd, aby żaden obywatel nie będący w powinności w hauptwachu bawić się próżniactwem nie ważył pod karą niezwłocznego aresztu. O ile dostarczonoby warcie, lub aresztantom alkoholu, odpowiedzialnym był d-ca warty". Zarządzenia takie były bezwątpienia wydane i w innych miastach, a przedewszystkiem w Poznaniu.

Jak widać, niezbyt udawały się poznańskie warty, lecz pomimo śmieszności i ułomności, trzeba zaznaczyć, że wytrwale, z poświęceniem czasu i wielu materjalnych korzyści pełniono służbę, jak na dobrych obywateli przystało.

Janusz Staszewski.

*) Z akt: Archiwum akt Dawnych w Warszawie. Rada Stanu 209, Archiwum Państwowego w Poznaniu: Kościan C 78.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Książki Lelewela w Wilnie. Z Wilna piszą nam: Na wystawie jubileuszowej uniwersytetu jedna z sal poświęcona została pamięci Lelewela. Wystawiono książki, pochodzące z jego bibljoteki. Większość z nich stanowi dziś rzadkości bibljofilskie. Jest to 5575 tomów oraz 1507 map geograficznych. W testamencie przekazał Lelewel te zbiory Bibljotece Batignolskiej w Paryżu, z warunkiem, że z chwilą wskrzeszenia polskiego uniwersytetu w Wilnie, księgi te będą mu przekazane. Zgodnie też z ostatnią jego wolą, w roku 1925 księgozbiór został przejęty przez Uniwersytecką Bibljotekę Publiczną w Wilnie. Do najcenniejszych okazów bibljoteki należą atlasy i mapy. Niektóre z nich są własnoręcznie przez Lelewela kopjowane.

TEATR

Co grają w Krakowie? Piszą nam z Krakowa: Dyr. Trzciński wystawił „Niezłomną żonę" Somerseta Maughama (grywaną po innych scenach pod tytułem „Oto kobieta"). Sztukę tę inscenizował już był dyr. Trzciński we Lwowie swego czasu, z p. Nosarzewską w roli tytułowej; artystka ta należy obecnie do personelu krakowskiego. Sukces był wielki. Rolę matki, grywaną we Lwowie znakomicie przez Irenę Trapszo, grała p. Bednarzewska. Na rocznicę Pułaskiego wystawiono „Konfederatów barskich" jako przedstawienie popołudniowe, Pułaskiego odtworzył p. Wacław Nowakowski. Dużem powodzeniem cieszyła się również „Mysz kościelna" z młodą i bardzo zdolną artystką p. Zaklicką, a teraz przygotowuje się „Wiele hałasu o nic". (tk)

LITERATURA

Nowoczesna książka dla młodzieży. Żyjemy w wieku coraz dalej postępującej systematyzacji różnych dziedzin życia i twórczości — wśród nich i pedagogiki. Jednym z momentów tego procesu, jest rozwiązanie zagadnienia literatury dla młodzieży. Do niedawna dziedzina ta pozostawała w zarządzie pewnej szczególnej kasty społecznej, kasty ciotek. Ten stan rzeczy przypominał sentencjonalne wyrzeczenie owego lekarza, który zacznie praktykę od leczenia dzieci, „bo to łatwiej". — Uważano, że dla dzieci może pisać „każdy". I pisał „każdy"! Niewątpliwie było w tych próbach dużo zacności, ale też i dużo lichoty.

Książka, którą mam przed sobą jest typu nawskroś nowoczesnego. Balickiego i Maykowskiego „Miej serce", są to wypisy ze współczesnych autorów polskich, przeznaczone dla niższej szkoły ogólnokształcącej. Tomik ten zamyka cykl, z którego jako pierwsza ukazała się książka p. t. „Kraj lat dziecinnych", jako druga „Będziem Polakami". Dwa pierwsze tomy wprowadziły dzieci w świat rodzinny, i ojczysty. „Miej serce" ma za zadanie zbliżyć dziecko z ludzkością. Autorowie w broszurce dodanej do tomiku obszernie uzasadniają wybór utworów i ich układ. O trafności układu zdecydować mogą jedynie rezultaty recepcji, z którą się książka spotka. W tej chwili podnieść należy przedewszystkiem staranny pod względem literackim wybór tekstów, wśród których mamy wyłącznie rzeczy pełnowartościowe i współczesne oraz roztropność autorów, którzy zbliżając dziecko z ideą ludzkości, pamiętają jednak, że „stara zasada: Si vis pacem para bellum! nie przestała i nie przestaje być mądrością ludów"; wreszcie prawdziwie artystyczne ilustracje jedno i wielobarwne Edmunda Bartłomiejczyka. Wśród zamieszczonych rzeczy znajdujemy kilka wybornych utworów pp. Balickiego i Maykowskiego. Całość ujmuje piękną treścią i prawdziwie nowoczesną formą. (jes.)

Żywot niezwykłej pisarki. Nasz korespondent londyński (z. gr.) donosi: Wyszedł świeżo żywot znakomitej poetki katolickiej Alicji Meynell, zmarłej przed kilku laty. Wyszedł on z pod pióra córki poetki — Violi Meynell. Daje szereg ciekawych szczegółów życia tej niezwykłej kobiety, przyjaciółki Meredith'a, która wsparła i wydobyła z nędzy Francis'a Thompson, głośnego poetę katolickiego, jednego z najczystszych lyryków jakich posiada Anglja.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

W krypcie zasłużonych. Z Krakowa piszą nam: Dwadzieściadwa lat upłynęło bez mała, jak w krypcie zasłużonych na Skałce spoczął Wyspiański (w listopadzie r. 1907). Obecnie złożyliśmy tam Jacka Malczewskiego. Trumna spoczywa obok Wyspiańskiego, na katafalku tymczasowym, gdyż sarkofag będzie dopiero wykonany. Koszta pokryje państwo po zatwierdzeniu przez departament sztuki ministerstwa Oświecenia jednego z licznych już projektów.

W maju przyszłego roku przypadnie 50-lecie otwarcia grobów zasłużonych, mianowicie dnia 19 maja 1880 roku pochowano na Skałce prochy Jana Długosza. Po nim zajęli miejsca w krypcie Kraszewski, Lenartowicz, Wincenty Pol, Henryk Siemiradzki i Adam Asnyk. Matejko dotychczas na Skałce nie spoczywa, ale prawdopodobnie będzie tam przeniesiony. (kp.)

MUZYKA

Z Konserwatorjum Muzycznego w Toruniu. Z Torunia nasz korespondent toruński (A. M.) donosi nam: Nowy rok szkolny przyniósł w Pomorskiem Konserwatorjum Muzycznem w Toruniu znaczne zmiany personalne. Po p. M. Popławskim, który pozostał na stanowisku profesora klasy skrzypiec, objął tymczasowe kierownictwo profesor przedmiotów teoretycznych p. Rychter. Dyrektorem ma zostać podobno muzyk warszawski p. Łopatyński. Ponadto zaangażowano kilka nowych sił nauczycielskich.

VARIA

Dziesięciolecie „Przeglądu Graficznego". Numer 39 „Przeglądu graficznego, papierniczego i wydawniczego", który wydaje korporacja zakładów graficznych i wydawniczych na województwo Poznańskie, jest poświęcony dziesięcioleciu tego pożytecznego wydawnictwa. Bardzo interesujące są wspomnienia jego pierwszych współpracowników, oraz historja powstania, skreślona przez dyr. Jana Kuglina. Dowiadujemy się z niej, że zaraz po wykupieniu z rąk niemieckich dzisiejszej Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu, postanowił dyr. Edward Pawłowski zainicjować „Przegląd Graficzny" mimo że jedyne podobne pismo tego rodzaju w Polsce, wydawane w Krakowie, po krótkiem istnieniu zakończyło żywot już w r. 1907. Ze skromnych początków rozrósł się „Przegląd" do poważnych dzisiaj rozmiarów. Już po trzech latach istnienia stał się organem Związku Zakładów Graficznych i wydawniczych, wkrótce potem wchłonął w siebie fachowe pismo papiernicze i stał się „Przeglądem Graficznym i Papierniczym", zaś w roku bieżącym dodał sobie do nazwy jeszcze „Przegląd wydawniczy" albowiem zarząd związku organizacyj przemysłu graficznego i wydawniczego w Warszawie uznał go swoim organem. Obecnie jest to poważnej grubości zeszyt, pełen fachowych artykułów i cennych przyczynków do grafiki, papiernictwa oraz przemysłu wydawniczego. Z zadowoleniem i dumą może patrzeć na te rozwój inicjator i twórca pożytecznego pisma, dyrektor Edward Pawłowski, którego energja skupiła przy „Przeglądzie" poważny zastęp współpracowników i przezwyciężyła wszystkie przeszkody.

PISMA NADESŁANE

„Rzeczy Piękne". Nr. 4, 5 i 6. Treść: Kazimierz Witkiewicz: „Znaczenie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu w 1929 roku". — Tadeusz Seweryn: „Kilimy Bogdana Tretera na P. W. K. wykonane w pracowni „Kilim" w Krakowie". — M. Ziółkowski: „O spełnionych i niespełnionych zamiarach komisji artystycznej P. W. K. w 1929 roku". — Książki i czasopisma.

„Przegląd Muzyczny". Nr. 9. Treść: Zjazd Śląski. — 25-lecie pracy prof. Stanisława Kwaśnika. — Konkurs muzyczny. — Śpiewactwo słowiańskie. — Wiadomości bieżące. — Sprawozdanie z nut. — I. Jugosłowiański Zjazd Śpiewaczy w Belgradzie. — Pisma. — Konkurs orkiestr kolejowych. — Zjednoczenie polskich Związków Śpiewaczych.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Mała Ententa Gospodarcza

Niebawem odbędzie się zapowiadana od dawna, a przygotowywana jeszcze dawniej, konferencja gospodarcza rządów Czechosłowacji, Jugosławji i Rumunji. Konferencja ta stanowić będzie ważny etap w rozwoju Europy wschodnio - południowej. Ma zaś konferencja wymienionych państw ciekawą swą historję, którą w kilku słowach opowiemy.

Liga Narodów poruczyła w r. 1927 panu Laytonowi, redaktorowi londyńskiego „Economist", opracowanie memorjału o położeniu gospodarczem Europy środkowej. Pan Layton raport swój przedłożył Kongresowi Światowemu, który w maju 1927 r. odbył się w Genewie. Ekonomista angielski uznał za poważną przeszkodę dla rozwoju gospodarczego całej Europy granice celne, barjery — jak przywykło się je nazywać, które dzielą mozaikę środkowo- i południowo-europejską. Pan Layton uznał za niezbędne zniesienie, względnie obniżenie tych barjer.

Zalecenia p. Laytona spotkały się z uznaniem rządów Małej Ententy, które przystąpiły do studjów nad zagadnieniami przezeń wysuniętemi. Dnia 19 lutego r. b. odbyła się w Bukareszcie konferencja, mająca na celu opracowanie porządku obrad i zakresu prac zjazdu międzypaństwowego, który — jak informuje ostatnio ogłoszony komunikat półoficjalny — zostanie zwołany w najbliższych tygodniach.

Omawiane będą następujące projekty: zniesienie zakazów przywozu i wywozu, wyrzeczenie się praktyk protekcjonistycznych, ułatwienia w dziedzinie odprawy celnej, usprawnienie komunikacji kolejowej, pocztowej i wodnej, obniżenie taryf przewozowych, utworzenie wspólnej, mieszanej izby handlowej, współdziałanie na terenie międzynarodowym, zbliżenie norm prawnych w dziedzinie kodeksu handlowego, oparcie statutów cudzoziemców na podstawie zasady wzajemności i t. d.

Rzecz jasna, że zbliżenie się wzajemne państw Małej Ententy nie odbędzie się bez trudności: wszak Rumunja i Jugosławja mają podobną strukturę gospodarczą, konkurują więc ze sobą na wszystkich polach. Niemniej zarówno koła praskie, jak bukareszteńskie i belgradzkie, są najlepszej myśli, czego dowodem niewątpliwie inspirowane głosy pewnych pism paryskich, jak np. „lokarneńskiego" Pax'a, które „zdradzają", iż intencją Małej Ententy jest wciągnięcie w orbitę porozumienia również i Austrji oraz Węgier.

Chociażby myśl „Małej Ententy Gospodarczej" nie skonkretyzowała się zaraz ,należy poświęcić jej uwagę, interesy bowiem Polski również wchodzą w grę, nietyle już dyplomatyczną, ile polityczno-gospodarczą.

Krótkie informacje gospodarcze

— Rząd czeskosłowacki wyraził zgodę na utworzenie towarzystwa akcyjnego dla budowy dróg. Towarzystwo przyjmie nazwę „Konstruktiva". Kapitał akcyjny wynosić będzie 10 miljonów, z czego 25 proc. weźmie na siebie konsorcjum „Colas", zaś resztę po połowie miasto Praga i Zakłady Skoda w Czechosłowacji.

— Wydobycie węgla w zagłębiach ostrawskim i karwińskim wzrosło we wrześniu rb. o 49.700 ton w stosunku do sierpnia i wyniosło 1.095.700 ton.

— W ub. tygodniu ogólna ilość bezrobotnych wynosiła 85.081, w czem kobiet 25.756. Liczba bezrobotnych wzrosła o 1.741 osób.

— Łotewski min. finansów prowadzi pertraktacje pożyczkowe z grupą finansistów holenderskich o pożyczkę. Finansiści holenderscy starają się o uzyskanie monopolu tytuniowego na Łotwie, jako zabezpieczenie pożyczki, na co rząd łotewski ma się jakoby zasadniczo zgadzać.

— Mennica angielska zawarła umowę z Rumunją w sprawie wykonania 50.000.000 monet metalowych po 20 lei oraz 60.000.000 monet po 5 lei. Pierwszy transport ma przybyć do Rumunji w końcu roku bież., a reszta monet w ciągu następnych 6 miesięcy.

— W tych dniach dokonana została fuzja kilku wielkich amerykańskich towarzystw radjowych, które utworzyły największy po Radjo-Corporation of America koncern północno-amerykański. Sfuzjonowały się towarzystwa Kolster Radio Corporation oraz firma Free Eisemann Radio Co. wraz z pokrewnemi przedsiębiorstwami.

O ideowość kupiectwa polskiego

Poniższy nadesłany nam artykuł traktujemy jako materjał do dyskusji, ponieważ nie z wszystkimi spostrzeżeniami autora możemy się zgodzić. (Przyp. Red.)

Przebrzmiały dawno już echa dyskusyj na temat „Czy Polska jest krajem rolniczym, czy też rolniczo - przemysłowym". Powszechna Wystawa Krajowa zademonstrowała w sposób piękny i przekonywujący, że organizm gospodarczy Rzeczypospolitej dla zdrowia swego potrzebuje równomiernego rozwoju 2 tych, uzupełniających się wzajemnie gałęzi wytwórczości. Na powyższe pytanie oddawna mamy odpowiedź, a kwestję uważać możemy za raz na zawsze załatwioną.

Zadajmy sobie zkolei inne pytanie: „Czy Polska jest krajem handlowym?" Nim poszukamy odpowiedzi — zdefinjować musimy, co rozumiemy pod pojęciem „kraj handlowy".

Wyrażenie to w języku potocznym jest utarte i powszechnie przyjęte. Np. Holandję nazywamy krajem handlowym. Dlaczego? Bo od lat najpierwszych obijają się o uszy nasze barwne opisy ruchu handlowego w portach holenderskich, bo już od czasów dzieciństwa utrwaliły się w naszej wyobraźni rysunki, przedstawiające solidnych, poważnie wyglądających kupców holenderskich w ich flisami wyłożonych, przestrzennych kantorach, bo wreszcie w późniejszych latach naszego żywota często obijały się o uszy nasze pochwały na cześć sumienności, rozumności i powagi amsterdamskich „Kaufherren", utrzymujących godnie światową renomę i tradycje ducha kupieckiego Holandji.

Malownicza nasza wyobraźnia zawiera wszystkie składniki, przy pomocy których zbudujemy definicję charakteru handlowego danego kraju: ożywiony ruch portowy to widoczny znak przedsiębiorczości, dla której niema przestrzeni nie do przebycia; solidny wygląd businessmenów — to projekcja wewnętrznych ich zalet, przedewszystkiem zaś solidności, niecofającej się nawet przed stratą dla ochrony honoru firmy oraz skrupulatności w odniesieniu do jakości towaru i terminowości dostawy; wreszcie antyczne środowisko, w którem odbywa się handel, to dowód trwałości tradycyj handlowych i kalkulowania na daleką metę, w spokoju, niedającym się zaburzyć fluktuacjami konjunktur.

A więc kraj handlowy — to kraj, posiadający kupiectwo przedsiębiorcze, solidne i kalkulujące na daleką metę. Oto nasza definicja.

Wracamy do pytania, czy Polska jest krajem handlowym? Co tu owijać w hawełnę. nie jest nim. Odpowiedź jasna i prosta. Odpowiedź negatywna. Pozytywnie zaś rzecz tak się przedstawia,

Brak nam prawdziwego ducha przedsiębiorczości handlowej, umiejącej śmiało kalkulować i rozumnie wcielać w życie projekty. Natomiast najczęściej widzimy wegetowanie z dnia na dzień, poddawanie się wahaniom konjunktur, bezmyślność i niezaradność.

Brak dalszych perspektyw ujawnia się również w codziennej działalności znacznego odłamu kupiectwa. Wegetuje się z dnia na dzień. Tranzakcje handlowe traktuje się nie sub specie jutra, a dnia dzisiejszego. Zasadą „duży obrót — mały zysk" szczycą się nieliczne firmy. Większość zaś stara się z każdej tranzakcji wyciągnąć największy zysk doraźny, bez myśli o tem, że klijenta trzeba przywiązywać, wprost pieścić. Stąd tak często spotykana rozpiętość cen fabrycznych i detalicznych. Stąd często spotykane braki pod względem solidności jakościowej i terminowej.

Cierpkie są nasze słowa. Cierpkie, lecz szczere. A szczerość obowiązuje w stosunku do spraw wielkiej wagi. Bo sprawa handlu w Polsce to sprawa wielkiej wagi.

Źle ją postawiono od samego zarania niepodległości. Dzisiaj widzimy owoce dawnych grzechów. Niesłusznem byłoby bowiem kładzenie wszystkiego zła na karb „nie - kupieckiego" charakteru narodowego Polaków.

Umielibyśmy być dobrymi kupcami, gdyby handlowi sprzyjały odpowiednie warunki; te zaś rozwojowi kupiectwa nie sprzyjają. Chociażby ustawiczne negowanie racji bytu handlu prywatnego (tak głośne w ciągu ubiegłego dziesięciolecia i wciąż jeszcze nieprzebrzmiałe), negowanie prawa do egzystencji, znajdujące swój wyraz w długim szeregu rozmaitych zarządzeń, krępujących handel.

Zdajemy sobie dobrze sprawę z różnych dotkliwych bolączek handlu polskiego, które są niezależne od dobrej woli kupca, a których łagodzenia domagają się organizacje kupieckie. Postulaty, zmierzające ku stworzeniu odpowiedniego podłoża rozwojowego dla handlu polskiego, w pełni zasługują na poparcie.

Uważamy jednak, że przed zorganizowanem kupiectwem polskiem otwarte jest wielkie pole działania, którego dotychczas nie uprawiano. Organizacje kupieckie, a w pierwszym rzędzie naczelne władze zawodowe, największy winny położyć nacisk nie na załatwianie dorywczych, technicznych bolączek i postulatów, ale na wzmocnienie fundamentów fachowo-ideowych stanu kupieckiego. Moment bowiem ideowy nie jest ubocznym czynnikiem w praktycznym zawodzie, ale najważniejszym. T.

Kontrola wywozu masła

W związku z konferencją, zwołaną przez min. rolnictwa na dzień 15 bm.. w sprawie ustalenia stacyj kontrolnych w Izbie przem. - handlowej w Warszawie, odbyło się dnia 14 bm. posiedzenie delegatów Izb w Grudziądzu, Bydgoszczy, Poznaniu, Katowicach, Wilnie, Warszawie, Krakowie i Lwowie celem uzgodnienia stanowiska wszystkich izb w kontroli eksportu masła zainteresowanych.

W toku posiedzenia ustalono, że stacje Izb będą urządzone przeważnie w punktach wylotowych. W ten sposób Izba grudziądzka zainstaluje stacje w Gdyni, Tczewie. Toruniu i Jabłonowie Pom., Izba bydgoska w Miasteczku i Drawskim Młynie, Izba poznańska w Poznaniu i Lesznie lub Rawiczu, Izba katowicka w Królewskiej Hucie i Pszczynie dla masła, przechodzącego przez Dziedzice.

W sprawie zwrotu cła wszystkie Izby zgodnie stwierdziły, że odraczanie tego zwrotu powoduje duże straty dla eksporterów polskich, gdyż zwyżka cła przewozowego na masło obowiązuje w Niemczech od 1 sierpnia rb. Wyrażono postulat. by w wypadku dalszego odroczenia kontroli masła, zwrot cła wprowadzić natychmiast.

Jednocześnie ustalono, że zaświadczenia uprawniające do zwrotu cła. winny wydawać te same instytucje, które będą prowadziły kontrolę masła. W ten sposób uniknie się podwójnych manipulacyj. Jako opłatę od tych zaświadczeń uznano za wystarczającą 1 pro mil przy minimum 2 złotych

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Zniesienie dopłat na wagony kryte.** Według postanowień taryfy towarowej, która obowiązywała do 1 października rb. zarząd kolejowy pobierał opłaty dodatkowe w wysokości 5 proc. przewoźnego za używanie wagonów krytych pod przewóz takich towarów jak buraki, węgiel i drzewo. Wobec sezonu towarów masowych, a przedewszystkiem buraków, węgla i drzewa i stosowanie do postanowień nowej taryfy, w razie naładunku tych towarów do wagonów krytych, jeżeli to nie nastąpiło na wyraźne żądanie nadawcy, zarząd kolejowy nie pobiera opłaty dodatkowej.

(k) **Podwyżki zarobków w przemyśle metalowym.** Po długich rokowaniach podpisana została umowa, dotycząca przemysłu metalowego Bielska. Białej i okolic, mocą której uchwalono podwyżki zarobków następujące: stawki akordowe podniesiono o 2 proc. (nie dotyczy to jednak firm Schwabe i Josephi, które eksportują maszyny przędzalnicze zagranicę), płace robotników, zatrudnionych na dniówki, podniesione o 4 proc., a płace zasadnicze o 8 proc. Umowa obowiązuje na rok, począwszy od 1 października br.

(k) **Wywóz węgla przez port gdański.** W ub. tygodniu wywieziono z portu gdańskiego 125.530 tonn węgla. W pierwszych dziewięciu miesiącach br. przewieziono przez port gdański ogółem 3.915.116 tonn węgla, zaś w tymże samym okresie roku 1928 — 3.997.809 tonn węgla. Przyczyną zmniejszenia się wywozu węgla z portu gdańskiego w rb. była wyłącznie uporczywa i długotrwała zima 1928/29.

(k) **Pozwolenia na przewóz z Japonji.** Izba przem. - handlowa w Poznaniu komunikuje, że obecnie można uzyskać pozwolenia na przywóz z Japonji następujących artykułów: konserwy z łososia, konserwy z krabów, tkaniny bawełniane, wyroby jedwabne, guziki. Wnioski o udzielenie pozwoleń na przywóz powyższych artykułów, należy przesyłać do Izby przemysłowo - handlowej w Poznaniu w dwóch egzemplarzach, na każdy artykuł osobno. Odnośne formularze otrzymać można bezpłatnie w Izbie.

(k) **Eksporterom trzody i bydła,** zarówno członkom Syndykatu Polskich Eksporterów trzody i bydła, jak i niecłonkom Izba przem.-handlowa zwraca uwagę, że począwszy od 1 stycznia 1930 roku wchodzą w życie nowe przepisy odnośnie wydawania zaświadczeń, zwalniających od cła wywozowego na trzodę chlewną i mięso wieprzowe. Otrzymać je będą mogły firmy handlowe (osoby lub spółki), posiadające I kategorję patentu, zarejestrowane, prowadzące księgi handlowe oraz te, które przedstawią zaświadczenia Izby przem.-handlowej co do kwalifikacyj fachowych i finansowych. Zainteresowani eksporterzy zechcą niezwłocznie skomunikować się z Izbą przem.-handlową w Bydgoszczy, Nowy Rynek 8, która udzieli bliższych informacyj.

Z ZAGRANICY

(z) **Rokowania w górnictwie angielskiem.** Sekretarz federacji górników Cook oświadczył, iż przywódcy górników nie posiadają jeszcze pełnych oficjalnych danych co do propozycyj rządowych, dotyczących czasu pracy, agentur sprzedaży oraz nacjonalizacji kopalń t. zw. Royalties. Po uzyskaniu powyższych danych, co nastąpi prawdopodobnie w przyszłym tygodniu, zostaną one przedłożone poszczególnym sekcjom federacji górników oraz konferencji delegatów.

(z) **Monetarne światowe zapasy złota.** W pierwszem półroczu rb. światowe monetarne zapasy złota wzrosły o około 553 milj. marek niem. do ogólnej sumy 48.424 milj. marek, co oznacza mniej więcej 75 procent prawdopodobnej światowej produkcji złota w tymże okresie. Amerykańskie zapasy złota wzrosły z 17.389,9 milj. marek do 18.153,8 milj. głównie kosztem zapasu złota europejskich i zamorskich banków emisyjnych. Procentowo zapasy amerykańskie wzrosły z 36,3 proc światowych zapasów złota w końcu 1928 r. do 37,5 proc. w końcu czerwca 1929 r., wówczas gdy w tymże samym czasokresie udział europejski spadł z 40,0 proc. do 39,7 proc. Europejskie monetarne zapasy złota wynoszą 19.204,2 milj marek, a zapasy krajów zamorskich (z wyłączeniem Stanów Zjedn.) — 11.066,0 milj. marek. Zapasy ogólnoświatowe obliczane są na 30. 6. 1929 r. w sumie 55.302,9 milj. marek, wobec 54.691,2 milj. marek w końcu 1928 roku.

Z WYDAWNICTW

(w) **Sprawozdanie Izby przemysłowo-handlowej w Bydgoszczy o położeniu i rozwoju życia gospodarczego w okręgu Izby w roku 1928.** — Druga z rzędu Izba przemysłowo - handlowa, po Izbie stołecznej, opublikowała obszerne sprawozdanie o położeniu i rozwoju życia gospodarczego w roku 1928, a to Izba w Bydgoszczy. — Obszerne to sprawozdanie informuje o położeniu przemysłu, handlu i banków w roku ub. Wartość sprawozdania podnosi wielka ilość tablic statystycznych jak np. statystyka ruchu budowlanego w okręgu Izby, ruch na kanale noteckim, informacje odnośnie bezrobocia i przewozów kolejowych.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 21. 10 1929.

Warunki: Handel bartowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca ze 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w hol.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w. hol.)

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	22 75 -23,25
Usposobienie słabe.	
Pszenica	35,00—37,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	25.00—26 00
Jęczmień browarowy	26 50—29 50
Usposobienie spokojne.	
Owies	21.75—23,75
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	34,50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. worka	54 50 58.50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	16 00—17 00
Otręby pszenne	18.00 19 00
Rzepak	70,00—74.00
Groch polny	38,00—42.00
Groch Victoria	50,00—60,00
Groch Folgera	44,00—49,00
Ziemniaki fabryczne franco fabryka za kg % mączki	0.20
Ogólne usposobienie słabe.	

Uwagi: Ziemniaki jadalne bez handlu. Jęczmień, pojawiający się na rynku, w większości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

SPORT

Boks

Walne zebranie P. O. Z. B. odbyło się w niedzielę. Przyniosło ono swego rodzaju rekord godny specjalnego podkreślenia, oraz naśladowania: rozpoczęło się punktualnie i trwało dokładnie... 35 minut. Świadczy to o sprężystej i harmonijnej pracy w naszym okręgu. Zebranie zagaił i przewodniczył mu prezes P. O. Z. B. p. Baranowski, na sekretarza wybrano p. Dolatę. Zanotować musimy dla stosunków w Poznaniu bardzo znamienny objaw, mianowicie samozwańczą obecność na zebraniu przedstawiciela... żydowskiego klubu sportowego w Poznaniu, o czem piszemy oddzielnie.

Z przedstawionych sprawozdań poszczególnych członków zarządu oraz komisji rewizyjnej wynika, cośmy już niejednokrotnie podkreślali, że sport pięściarski w naszym okręgu znajduje się w dalszym ciągu w dobrych rękach, wykazując stałe postępy. Ustępującemu zarządowi udzielono jednogłośnie na wniosek przedstawiciela K. S „Warta" p. Suszczyńskiego absolutorjum wraz z podziękowaniem za owocną pracę. Po trzyminutowej przerwie przystąpiono do wyboru nowych władz. P. Suszczyński przedstawił listę jako propozycję K. S. „Warta" i „H. C. P.", stawiając wniosek o przyjęcie jej en bloc, co też zebranie jednogłośnie uczyniło. Nowy zarząd przedstawia się wobec tego jak następuje pp.: prezes — Baranowski, wiceprezes — Chmielikowski, sekretarz — Dolata, skarbnik — pozostawiono prawo kooptacji zarządowi; członkowie pp.: Kurzewski, Wiencek, Suszczyński i Siewkowski, z tem, że ostatni będzie pełnił funkcję gospodarza. Przewodniczącym wydziału sportowego został p. Ermanowicz, a komisję rewizyjną wybrano w następującym składzie: przewodniczący — Kurowski, członkowie: M. Derda i J. Rybak.

Z wniosków wpłynął tylko jeden K. S. „Warta" tej treści, aby zarząd P. O. Z. B. wystąpił na przyszłem walnem zebraniu P. Z. B. z projektem utworzenia w ramach P. Z. B. nowej instytucji, mianowicie kolegjum sędziów. Na tem zakończono rzeczowe i prowadzone bardzo sprężyście obrady. Nowemu zarządowi życzymy szczerze, aby w dalszym ciągu pracował tak wydatnie dla dobra poznańskiego pięściarstwa, a zawsze znajdzie pełne poparcie swych usiłowań z naszej strony.

O żydowskim klubie sportowym, że taki istnieje w Poznaniu, dowiedzieliśmy się dopiero na walnem zebraniu O. Z. B. Klub ten przed kilku miesiącami wystąpił z wnioskiem do O. Z. B., domagając się przyjęcia go. Zarząd O. Z. B. wniosek ten odrzucił ze względów statutowych, bowiem ustawy „Bar Kochby" (tak się ów żydowski klub nazywa) posiadają jeden wysoce charakterystyczny passus, określający jako jego cel... organizowanie i wychowanie fizyczne młodzieży żydowskiej. Niech to sobie robią we własnem gronie w dalszym ciągu i nie pchają się tam, gdzie ich nikt nie pragnie oglądać, oraz nie dopuści do tego, aby byli rozsadnikami rozkładu w naszym sporcie, jak się to dzieje wszędzie.

O niezwykłym tupecie Żydów na tutejszym gruncie, graniczącym wprost z bezczelnością, świadczyć może chociażby fakta nadesłania przez nich, przy wniosku o przyjęcie, statutu... w języku niemieckim. Dopiero na odpowiednie monitum zarządu P. O. Z. B. zdecydowali się przetłumaczyć ów statut na polski. Czyż to nie wysoce znamienny fakt? Ze swej strony wyrażamy przekonanie, że podobnie, jak to uczyniły inne dziedziny sportu, poznańskie pięściarstwo też nie zgodzi się, aby w jego szeregi wkradł się moralnie niszczycielski element żydowski i wypowie zdecydowaną walkę wszelkim zakusom na wybitnie polski charakter naszego sportu.

Reprezentacja Łodzi — Sokół Łódź 3:7. Wyniki techniczne są następujące: w. kog. Małoszczyk (S) — Wajerowicz (Ł), zwyciężył Wajerowicz na pkt., w. mieszana: Jendrys (Ł) poddał się w drugiej rundzie Krzywdzińskiemu (S); w. piórkowa: Klimczak (S) — Garncarek (Ł) walka nierozstrzygnięta: w. lekka: Seweryniak (S) — Kuropatwa (Ł). Najciekawsza walka dnia zakończyła się wysokiem zwycięstwem Seweryniaka na punkty; w. półśrednia: Trzonek (S) bije w drugiem starciu przez k. o. Baranowskiego (Ł). (Tel. wł.) W. K.

Z Pol. Zw. Boks. Na zwołanem ostatnio zebraniu postanowił zarząd P. Z. B. nie przyjąć rezygnacji p. Wieczorka i zawiesić go w czynnościach kapitana w myśl § 26 ustęp 2 punkt 2 statutu związkowego za niezłożenie sprawozdania z dotychczasowych spotkań międzypaństwowych i wewnętrznokrajowych oraz niewypełnienie pewnych zobowiązań i nieuiszczenie pretensyj p. Norlinga w kwocie 40 dolarów. Poza tem na zebraniu ustalono definitywnie spotkania międzypaństwowe z Czechami i Węgrami, które odbędą się w początku przyszłego roku w Pradze oraz w Budapeszcie. (Tel. wł.) F. G.

P. Sadłowski powrócił na Śląsk i powołany został do komisji sportowej jako przewodniczący z równoczesną funkcją kapitana związkowego. (Tel. wł.) F. G.

Bokser francuski Huat walczył w Toronto z Amerykaninem Belanger, zwyciężając w 6 starciu przez k. o. (Radjo.)

Gry ruchowe

Turniej o mistrzostwo Polski w Krakowie przyniósł w ogólnym stosunku zwycięstwo „Cracovii" przed „Polonją", „Czarną Trzynastką" i „Sokołem" Macierz ze Lwowa. Wyniki drugiego dnia były następujące: „Polonja" — „Sokół" 42:10; „Cracovia" — „Czarna Trzynastka" 31:27 po dogrywce 10-minutowej. W normalnym czasie stało 25:24 na korzyść „Cracovii". (Tel. wł.) K. S.

Hokej na lodzie

Nadzwyczajne walne zebranie P. Z. H. L., zwołane celem przeprowadzenia zmian statutowych, zgromadziło przedstawicieli 25 towarzystw. Z klubów poznańskich żaden nie był reprezentowany. Z pomiędzy poprawek przyjętych do statutu zanotować należy przepis, według którego kapitan związkowy nie może być czynnym graczem, oraz że wybór zawodników przez kapitana związkowego do reprezentacji państwowej może być zmieniony jednogłośną uchwałą zarządu. Dalej kluby zobowiązane są dostarczyć graczy do reprezentacji. Kadencję zarządu zmieniono na trzyletnią zamiast dotychczasowej jednorocznej. Uchwalono regulamin organizacyjny okręgowych związków, który tem różni się od regulaminów okręgowych związków lekkoatletycznych czy piłki nożnej, że zarząd okręgu nie jest osobą prawną, lecz ekspozyturą zarządu centralnego. (Tel. wł.) T. S.

Lekka atletyka

Bieg na przełaj o mistrzostwo Pozn. O. Z. L. A. odbył się ponownie, tym razem z boiska „Sokoła" na trasie ok. 6 klm. Do biegu stanęło 9 zawodników, ukończyło ośmiu. Przez cały czas trwał ulewny deszcz. Na boisko wpadł pierwszy Bartkowiak, jednak na bieżni minął go Nogaj (W), kończąc jako pierwszy w czasie 21:02.2, 2) Bartkowiak (S), 3) Robiński (W), 4) Olszewski (W), 5) Kaźmierczak (W), 6) Piechocki (SMP).

„S. M. P." — „Sokół" 66,5:57,5. Międzyklubowe spotkanie młodzieży do lat 18, odbyło się przy niesprzyjającej pogodzie na boisku „Sokoła". S. M. P. zawdzięcza zwycięstwo przedewszystkiem Łaszykowi, znanemu już zawodnikowi: 60 metrów: 1) Łaszyk (SMP) 8,0, 2) Czaja (S), 3) Śródecki (SMP). 100 m: 1) Łaszyk (SMP) 12,4, 2) Sura (SMP), 3) Konieczny (S): 200 m: 1) Łaszyk (SMP) 26,2, 2) Czaja (S) 3) Wieszczeczyński (SMP); 800 m: 1) Tomkowiak (SMP) 2.17.8, 2) Zugehoer (SMP), 3) Szych (S); 1500 m: 1) Tomkowiak (SMP) 4.45,0, 2) Musiał (S), 3) Kamiński (SMP); 4×100 m: 1) S. M. P. (Wieszczeczyński, Łaszyk, Zugehoer, Sura) 51,0, 2) Sokół: 4×400 m: 1) S. M. P. (Wieszczeczyński, Konieczny, Łaszyk, Zugehoer) 4.06.0. 2) Sokół: w wyż: 1) Łaszyk (SMP) i Guza (S) po 156 cm, 3) Sikorski (SMP) 135 cm; w dal: 1) Łaszyk (SMP) 5.44 m, 2) Śródecki (S) 5.03, 3) Zugehoer 4.90 m; dysk: 1) Konieczny (SMP) 40.19 m, 2) Guza (S) 33.50 m, 3) Ludwik (SMP) 31.34 m; oszczep: 1) Konieczny (SMP) 33.82, 2) Czaja (S) 33.57 m, 3) Sura (SMP) 30.15 m; kula: 1) Konieczny (SMP) 13.38 m, 2) Dykier (S) 12.23 m, 3) Marcinkowski (SMP) 11.30 m.

Z okazji 35-lecia Tow. Gimn. Sokół Poznań II Jeżyce urządzono zawody, które dały następujące wyniki: 100 m: 1) Sobala J. 12 sek., 2) Holasz, 3) Kubiak; 200 m: 1) Sobala 24.6, 2) Holasz, 3) Kubiak; 400 m: 1) Holasz 56, 2) Sobala, 3) Nowicki; 2000 m: 1) Mager 6:28.4, 2) Kramer, 3) Rybak Stefan; skok w wyż: 1) Zawal 1,50, 2) Sikorski, 3) Kubiak; kula: 1) Holasz 9,18, 2) Czaja, 3) Sobala; oszczep: 1) Kubiak 38 m, 2) Holasz, 3) Czaja; skok w dal: 1) Sobala 5.89, 2) Kubiak, 3) Czaja; dysk: 1) Kubiak 29,98, 2) Czaja, 3) Adamkiewicz.

Pięciobój olimpijski: 1) Czaja R. 1978.20, 2) Adamkiewicz 1872.75, 3) Czaja Br. 1692.70.

Czworobój: 1) Mager, 2) Kramer, 3) Sikorski.

Senjorzy poniżej lat 40, trójbój (startowało 12): 1) Stróżyk Ludwik, 2) Stelmaszyk Stanisław, 3) Bartkowiak Ignacy, 4) Jabczyński. Indywidualnie: 60 m Stróżyk 8.6, 2) Stelmaszyk St., 3) Bartkowiak; kula: 1) Stróżyk 9.90 m, 2) Stelmaszyk Stan. 8.32 m, 3) Bartkowiak 7.93 m; skok w dal: 1) Stelmaszyk Stan. 4,78 m, 2) Stróżyk 4,53 m, 3) Jabczyński.

Senjorzy od 40 do 50 lat, trójbój (startowało 16 zawodników): 1) Stelmaszyk Stef., 2) Jasiński, 3) Gronowski Jul., 4) Gronowski Ant. Indywidualne wyniki: 60 m: 1) Stelmaszyk Stefan 9.2 s., 2) Gronowski A., 3) Jasiński; kula: 1) Jasiński 9.47 m, 2) Stelmaszyk St. 8.29 m, 3) Gronowski J. 6.80; skok w dal: 1) Stelmaszyk Stef. 4.75 m, 2) Jasiński 4.59 m, 3) Wandelt 3.91 m.

Poza tem odbyły się zawody młodzieży od 14 do 16 lat, które zgromadziły 50 startujących.

W spotkaniu międzypaństwowem w Genui pokonały Węgry reprezentację Włoch w stosunku 78:64 pkt. (Radjo)

Piłka nożna

Niedzielne spotkania ligowe. Łódź. „Turyści"—„Cracovia" 1:1 (1:0). „Turyści" zmienili swój skład, a przedewszystkiem trójkę ataku, w której dominował Kulawiak na środku; Kubika cofnięto do obrony. Ten skład odznaczał się szybkością, oraz ambicją i zasłużył nawet na wygraną. Żurkowski jest zawieszony aż do załatwienia jego sprawy. W 28 min. Kulawiak po ładnej centrze Michalskiego zdobywa pierwszą bramkę. Po przerwie w 5 min sędzia dyktuje karny za kopnięcie Kossoka przez Michalskiego i tenże Kossok wyrównuje. Sędzia p. Krukowski z Warszawy bardzo słaby i niezdecydowany; podyktował np. karny przeciw „Cracovii" za problematyczną rękę, by przed wykonaniem go cofnąć swoje rozstrzygnięcie. (Tel. wł.) W. K.

Kraków. „Garbarnia" — „Polonja" 3:2 (1:1). Obie drużyny wystąpiły w pełnych składach, przyczem gra naogół była wyrównana, tak że zwycięstwo „Garbarni" należy uznać za bardzo szczęśliwe. Już w 10 min. zdobywa Suchocki dla „Polonji" pierwszą bramkę; wyrównuje z przeboju krótko potem Pazurek. Po przerwie utrzymuje się nadal lekka przewaga „Polonji", która jednakże nie umie wykorzystać najdogodniejszych sytuacyj. Drugą bramkę dla gospodarzy strzela znów Pazurek, a krótko potem Joksz — trzecią. Dla „Polonji" drugi punkt uzyskuje Szczepaniak. Sędzia p. Rosenfeld z Bielska. Publiczności 4000 osób (Tel. wł.) K. S.

Król. Huta. „ŁKS" — „Ruch" 3:1 (1:0) Gra ostra, lecz prowadzona fair. „ŁKS." zdobywa pierwszą bramkę w 20 min. przez Króla. Wynik ten utrzymuje się do przerwy. Po pauzie w 3 min. Jańczyk z 5 metrów uzyskuje drugi punkt. W 20 min strzela Król trzecią bramkę. Honorowy punkt dla gospodarzy zdobywa w 28 min Peterek. „Ruch" zawiódł w ataku, mając przewagę w polu i pod bramką, o czem świadczy wysoki stosunek rogów 8:3 dla gospodarzy. Sędzia p. Arczyński. Publiczności 1000 osób. (Tel. wł.) F. G.

Lwów. „Czarni" — „Wisła" 4:0 (3:0). Zasłużone zwycięstwo gospodarzy, dla których bramki zdobyli Nastula 2 oraz Sawka i Czyżewski — po jednej. „Wisła" przestrzeliła karnego, zaś Kotlarczyk I kontuzjowany w pierwszej połowie przy zderzeniu się z Czyżewskim, zeszedł z boiska. (Tel. wł.)

Warszawa. „Legja" — „Pogoń" 3:2 (2:0). Pierwszą bramkę zdobywa na początku gry z karnego Martyna, drugą — strzela Rajdek w zamieszaniu podbramkowem. „Legja" walczy w pierwszej połowie bardzo dobrze, mając zdecydowaną przewagę i tylko dzięki świetnej obronie „Pogoni" przewagi tej nie zaznaczyła. Po przerwie już w pierwszej minucie Przeździecki zdobywa trzecią bramkę dla gospodarzy i dopiero od tej chwili „Pogoń", zmieniając taktykę, gra skuteczniej. — Pierwszy punkt dla niej zdobywa Hanke z karnego, zaś pod koniec gry Myszkowski ustala wynik dnia. Sędzia p. Słomczyński, publiczności 3000 osób. (Tel. wł.) W. K.

Tabela ligowa przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1) „Garbarnia" 28 p. (21 56:40); 2) „ŁKS" 28 p. (22, 41:39); 3) „Wisła" 27 p. (22, 58:43); 4) „Warta" 26 p. (21, 50:35); 5) „Legja" 26 p. (21, 40:31); 6) „Cracovia" 23 p. (21, 47:33); 7) „Czarni" 18 p. (21, 56:50); 8) „Polonja" 18 p. (21, 40:49); 9) „Warszawianka" 17 p. (20, 30:43); 10) „Ruch" 16 p. (19, 32:41); 11) „Turyści" 15 p. (20, 28:50); 12) „1 F. C." 15 p. (21, 30:46); 13) „Pogoń" 13 p. (20, 35:43).

W przyszłą niedzielę grają: w Warszawie: „Warszawianka" — „Warta" i „Legja" — „Garbarnia"; w Łodzi: „ŁKS" — „1 F. C."; w Król. Hucie: „Ruch" — „Turyści"; we Lwowie: „Czarni" — „Pogoń" i w Krakowie: „Cracovia" — „Polonja".

„Warta" — „AKS" (Król. Huta) 3:1 (1:0). Jeden z czołowych zespołów Śląska „A. K. S." przedstawia się jako całość bardzo jednolicie, gra celowo, posiadając dobry start do piłki i technicznie jest również niezły. Mimo śliskiego i ciężkiego terenu mecz był prowadzony dość szybko i planowo. Obie drużyny umiały dostosować się do warunków. W pierwszej połowie gra chwilami wyrównana toczyła się przy lekkiej przewadze gospodarzy, którzy wystąpili w składzie rezerwowym bez Szerfkego II, Śmiglaka i Rochowicza. Jedyny punkt do przerwy zdobywa dla „zielonych" Knioła. W drugiej części początkowo przewaga gospodarzy, później jednak gra się wyrównuje i goście często zagrażają bramce „Warty". Następuje wszakże niebawem okres wyższości drużyny ligowej, która walcząc zdecydowanie, przeprowadza ładnemi pociągnięciami liczne ataki. W czasie jednego z nich zdobywa Knioła drugą bramkę. Goście widocznie przemęczeni nieco zwalniają i „Warta" znów na krótki czas opanowuje boisko. Wysiłki wyzyskania okresu słabości przeciwnika nie przynoszą jednak rezultatu i tylko wolny podyktowany przeciw gościom zamienia Szerfke I z 20-metrowej odległości na trzecią i ostatnią bramkę. Odtąd góruje „A. K. S." i tylko na skutek niezdecydowania napadu pod bramką nie wyzyskali kilka dogodnych sytuacyj. Dopiero w 41 min. uzyskuje Duda z zamieszania honorowy punkt. W ostatnich dwóch minutach nadarza się gościom jeszcze dwukrotnie sposobność polepszenia wyniku, jednak napastnicy zawodzą w decydującej chwili. W drużynie gości na wyróżnienie zasługuje przedewszystkiem Duda i Rebuzione. Dobre były również skrzydła. W „Warcie" doskonale spisał się Fontowicz, który przyczynił się w znacznej mierze do wygranej. Flieger oraz w ataku Radojewski. Wogóle zaznaczyć należy, że „zieloni" mimo iż wystąpili w rezerwowym składzie, grali znacznie lepiej i mieli swój dobry dzień. Publiczności zebrało się około 500 osób. Sędziował p. Adamski.

O wejście do ligi. Łódź. „Legja" — „ŁTSG" 2:2 (1:0). „Legja" rozpoczyna grę i już w 11 min. po odbiciu piłki przez bramkarza „ŁTSG" Falkowskiego zdobywa pierwszy punkt Sroczyński głową. Ten wynik utrzymuje się do przerwy, mimo tego, że grając z wiatrem, „Legja" nie dopuszcza gospodarzy na swą połowę. Po przerwie Chmielewski w 10 min. za faul prawego obrońcy strzela wolny, przerzucając piłkę na lewo i po błyskawicznem oddaniu jej z powrotem ten sam gracz strzela drugą bramkę z trzech metrów. Do 40 min. drugiej połowy „Legja" prowadzi jeszcze 2:0. I w tej minucie właśnie za rękę Kwintkiewicza I sędzia dyktuje karny, który wykorzystuje Królik. W 43 min. znów za rękę obrony Wildner z dalekiego wolnego ustala rezultat dnia. Sędzia p. Jarosz z Lublina bardzo słaby. Sądząc według przebiegu meczu „Legja" powinna zwyciężyć conajmniej z różnicą 2 bramek. (Tel. wł.) W. K.

Lipiny. „Naprzód" — „Podgórze" (Kraków) 8:0 (0:0). Do przerwy gra równorzędna, przyczem Krakowianie są stroną więcej atakującą. Dopiero po pauzie zmienia się obraz, gdyż „Podgórze" załamuje się, a miejscowi przejmują zupełną inicjatywę. Bramki dla „Naprzodu" strzelili: Kumor — 3, Zug i Stefan — po dwie, Michalik jedną. Na 3 minuty przed końcem „Podgórze" bez powodu schodzi z boiska. Sędzia p. Mazur z Sosnowca, bardzo dobry. Publiczności 3000 osób. (Tel. wł.) F. G.

Lublin „Lechja" — „9 pac" 4:2. Zasłużone zwycięstwo „Lechji", która tem samem wchodzi do finału.

O puhar „ABC". „Warta" Ib — „Liga" (Dębiec) 2:0 (0:0). Zasłużone zwycięstwo odniosły rezerwy „zielonych". B-klasowa „Liga" jednak grała nadspodziewanie dobrze i tylko brak rutyny oraz słabo dysponowany strzałowo napad spowodował porażkę. Bramki uzyskali: Jagodziński — jedną, a druga padła w zamieszaniu.

„HCP" — „Posnanja" 2:0 (1:0). Niespodziewane zwycięstwo odniosła drużyna Cegielskiego, która znajduje się w dobrej formie. „Posnanja" wystąpiła bez Kaźmierczaka, którego zastąpił w bramce Stemplewski. W końcu drugiej części ten ostatni przeszedł do ataku, jednak zamiana ta nie przyniosła spodziewanego skutku. Obie strony nie wykorzystały wielu murowanych pozycyj, a zwłaszcza atak „Posnanji" wykazał bardzo słabą formę. Obie bramki uzyskał Lange.

„HCP" Ib — „Pogoń" (Środa) 5:2 (2:1). W przedmeczu pokonały rezerwy Cegielskiego w wysokim stosunku; wynik jest zasłużony.

Spotkanie międzymiastowe Katowice — Król. Huta zakończyło się zasłużonem zwycięstwem Katowiczan w stosunku 4:1 (1:1). Bramki zdobyli Malik dwie, oraz Pazurek i Jakutek po jednej. Zaznaczyć jednak należy, że Król. Huta wystąpiła bez graczy „AKS.", który w ten sam dzień walczył w Poznaniu. Bramkę dla pokonanych uzyskał Polaczek. (Tel. wł.) F. G.

Wioślarstwo

Poznański Klub Wioślarek, który mimo swego krótkiego istnienia odniósł tak piękne sukcesy sportowe, rozwija się dzięki sprawnej pracy zarządu z prez. p. Hirszbergerową i wiceprez. p. Sumińską bardzo dobrze, dowodem czego „chrzest" czwórki klepkowej, który odbył się w niedzielę. Uroczystość zagaiła prez. p. Hirszbergerowa, witając protektorkę klubu p. prez. Ratajską, delegacje bratnich klubów, przedstawicieli prasy oraz gości. Rodzicami chrzestnemi nowej łodzi, wykonanej w stoczni p. Urbaniaka, której nadano imię „Mewa", byli członkini zarządu „Klubu Wioślarek" p. Bruździńska oraz zasłużony prezes „K. W. 04" p. W. Stopa. Gości podejmowały gościnne gospodynie kawą.

P. T. W. „Tryton" odnowiło kontrakt z dotychczasowym trenerem p. B. Schmidtem o dalszy rok.

Sezon zimowy!

Dnia 30 września ubiegł okres o doniosłem znaczeniu nietylko dla Poznania ale również dla całej Polski, w związku z Powszechną Wystawą Krajową. Z dniem 1 października uległo tętno życia, dotąd bujne i pulsujące, ogromnej zmianie P. W. K. zamknięta, liczne pociągi, przywożące dotychczas gości wystawowych do Poznania, ćwczesnego centrum napięcia gospodarczego i kulturalnego, nietylko że przestały nadchodzić ale cały rozkład jazdy kolejowej został zmieniony i dostosowany do nadchodzącego sezonu zimowego.

Z małem opóźnieniem wydamy bezpłatnie dla naszych abonentów znany dodatek p. n. „Rozkład jazdy kolejowej" na 24 dużych stronnicach w formie zeszytu. Rozkładu tego nie będziemy pojedyńczo sprzedawali a dołączymy go jedynie naszym stałym abonentom.

Nieomal w każdym domu potrzebny jest taki rozkład jazdy kolejowej, dlatego już dzisiaj prosimy o zamówienie i-sma naszego, bo przypuszczalnie 5 listopada dodatek ten zostanie abonentom odłączony. Wykonanie „Rozkładu jazdy" jest prawie droższe od całej miesięcznej przedpłaty a mimo to otrzymają go abonenci nasi bezpłatnie. Będziemy wdzięczni za zwrócenie uwagi na powyższe zjawisko dom i znajomym oraz za wytłumaczenie im, że w własnym interesie należy przystąpić do grona naszych abonentów, którzy oprócz powyższego otrzymującego dodatek dzień bezpłatny ilustrowany 8 stronnicowy p. t. „Jlustracja Poznańska i Nowiny Sportowe" Piękną treść i wykonanie podziwiają setki tysięcy i uważają go za najlepszą lekturę dla młodych i starych na nadchodzące długie wieczory zimowe.

Strajk krawców konfekc. w Poznaniu

Polski Związek Krawców i Krawczyń Konfekcyjnych w Poznaniu zwołał wczorajszej niedzieli do sali p. Jarockiego ogólne zebranie, celem omówienia kwestyj zarobkowych, które od dłuższego już czasu są najistotniejszą bolączką wymienionego Związku. Licznie przybyłych zebranych powitał przes p Dobrah.

Z kolei prezes komisji zarobkowej przedstawił motywy, dla jakich zwołano zebranie. Od pewnego czasu istnieje między pracodawcami a pracobiorcami w konfekcji męskiej zatarg na tle zarobkowem, którego dotąd niestety nie zlikwidowano. Mówca podnosi, że wynagrodzenie na podstawie cenników zarobkowych nie odpowiada dzisiejszym warunkom życia. Cennik zeszłoroczny jest niewystarczającym, jest on bowiem tylko powtórzeniem cennika z r. 1924.

W maju b. r. udała się już specjalna komisja do pracodawców z żądaniem podwyższenia zarobków o 40 procent i dopłaty za prace nadzwyczajne. Pracodawcy tłumaczyli się złą konjunkturą.

Ponieważ pracodawcy nie byli skłonni do podwyższenia cennika, przeto komisja zarobkowa zwróciła się do inspektora pracy. Konferencja ta nie dała żadnego rezultatu i dlatego pracobiorcy poszli na ustępstwa. Wreszcie po posiedzeniu komisji rozjemczej, pracodawcy wyrazili w październiku gotowość poddania zarobków rewizji.

Uchwalono pewną podwyżkę, lecz pracobiorcy uznali ją za niską. Ponieważ cennik nowy ma już obowiązywać, a zasadnicze unormowanie jego nie nastąpiło, przeto pracobiorcy raz jeszcze się tu zebrali, by radzić nad sprawą.

Nastąpiła ożywiona dyskusja, w której głos zabierali pp.: Maćkowski, Jarmicki, Dekiert, Owczarzak, Sikorski, Hanyszewski, Woźniak, Gościński, Adamczewski, Dreszer, Czarczyński i i. W rezultacie uchwalono propozycji pracodawców jako niewystarczającej nie przyjąć.

Nastąpiło tajne głosowanie, czy należy pracę złożyć. Za złożeniem pracy byli wszyscy prócz jednego oraz 2 białych kartek. Uchwalono, że strajk rozpoczyna się zaraz od poniedziałku rana.

Następnie delegat warsztatowców oświadczył, że koledzy jego są również skłonni do złożenia pracy, lecz nastąpi to we wtorek, po odesłaniu pracodawcom oddanej im pracy.

Wybrano na miejscu komisję strajkową, która roztoczyć ma kontrolę nad warsztatami. Na tem zakończono obrady. (z)

Herriot chwali Brianda

Paryż, 21. 10. (Radjo wł.). Na zjeździe partyjnym radykalnych socjalistów przemawiał były minister Herriot, podkreślając powodzenie partji w zakresie polityki zagranicznej, przyczem wyraził się z wielkiem uznaniem o polityce Brianda.

Uchwały zebrania poznańskich inwalidów

Inwalidzi i wdowy wojenne, członkowie Okręgowego Koła Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej w Poznaniu, zebrani 17 października 1929 roku w sali Domu Krówej Jadwigi w liczbie około 600, uchwalają co następuje:

Przyjmując do wiadomości przedstawiony przez przewodn. kol. Szułczyńskiego projekt nowelizacji ustawy inwalidzkiej, opracowany w zarysach przez komisję ustawową, wybraną z pośród członków Wydziału Wykonawczego Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej, a zatwierdzony przez wydział wykonawczy na posiedzeniu 13 października r. b. zwracają si ędo Zarządu Głównego, jako najwyższej i jedynej reprezentacji mas inwalidzkich z gorącym apelem, by od wysuniętych żądań pod żadnym warunkiem nie odstąpił.

Zebrani zwracają się również z prośbą do Panów Posłów, członków Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej i sympatyków, oraz tych, którzy dobro sprawy inwalidów, wdów wojennych i pozostałych — jako jednego z najważniejszych problemów państwowych, mają na uwadze, by projekt Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej zawierający minimum żądań, z całą stanowczością poparli.

Projekt Wydziału Wykonawczego Zarządu Głównego Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej nie wyczerpuje w całości sprawy, zdąża on bowiem do zmiany niektórych postanowień i to tych najwięcej krzywdzących inwalidów wojennych, wdowy wojenne i pozostałych.

Zebrani zwracają się jednocześnie do wszystkich Ogniw Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej z gorącem wezwaniem o poparcie naszej akcji i wysiłku Wydziału Wykonawczego Zarządu Głównego Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej.

Za Prezydjum Zebrania:
Franciszek Orpel, sekretarz
Stanisław Szułczyński, Przewod.

Statystyka wyznaniowa w Czechosłowacji

(KAP) Według ostatnich danych statystyki wyznaniowej wśród Czechów, zamieszkujących w Czechach właściwych, na Morawach i Śląsku, jest 5 211 463 katolików, 160 000 protestantów, 1 755 prawosławnych, 1437 starokatolików, 43 395 izraelitów, 519 197 członków czeskiego kościoła narodowego i 659 557 bezwyznaniowców. Wśród Niemców jest 2 808 772 katolików, 88 989 protestantów, 35 143 starokatolików, 39 343 izraelitów i 15 794 bezwyznaniowców. Na Słowaczyźnie i Rusi Podkarpackiej jest wśród Słowaków 1 544 461 katolików i 91 343 greko-katolików. Mieszkający w liczbie 82 844 w Karpatach Rusini są niemal wyłącznie wyznania grecko-katolickiego. Wśród Niemców, zamieszkujących wschodnią część Czechosłowacji jest 97 734 katolików oraz 32 763 protestantów. Wśród Węgrów jest 448 117 katolików i 154 030 protestantów. Do tego dodać należy jeszcze 130 000 izraelitów, zamieszkujących w Słowacji i Rusi Podkarpackiej. Liczba bezwyznaniowców natomiast jest tu całkiem znikoma.

Poleca się łaskawej pamięci
Gazeta Bydgoska
w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 10

Nowy prezes Akcji Katolickiej we Włoszech

(KAP) Dotychczasowy prezes centrali Akcji Katolickiej we Włoszech p. Luigi Colombo złożył swój urząd. Ojciec św. w uznaniu zasług, jakie położył dla sprawy katolickiej, mianował p. Colombo komandorem orderu św. Grzegorza W.

Prezesem Akcji Katolickiej został zamianowany przez Ojca sw. p. August Ciriaci, brat nuncjusza apostolskiego w Pradze.

Mydło Mixa
najlepsze
najtańsze

E. WEDEL
CZEKOLADA MLECZNA JASNA
Pw 5 788-62,734

MEBLE wszelkiego rodzaju J. KADLER dawniej O. Dümke Fabryka mebli Pw 6270-41,208 POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 36 wejście przez podwórze wykonanie wszelkich prac wyścielanych i dekoracji.

W piątek, dnia 18 października, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza droga matka teściowa i babka, ś. p.

z Matuszewskich

Weronika Wawrzynowiczowa

przeżywszy lat 84.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Koźmin, Borek, Bydgoszcz, Toruń, Tuchola, Gniew.

Pogrzeb odbędzie się w Bydgoszczy we wtorek, dnia 22 października o godz. 4 po południu z kostnicy Nowego cmentarza.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się. dw 2585

Dnia 19 października zasnęła w Bogu, w 33 roku życia, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nigdy niezapomniana, moja najukochańsza żona i mamusia, ś. p.

Władysława z Nogajewskich Stankiewiczowa

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 22 bm. o godz. 3 po południu z kaplicy św. Józefa na cmentarz Farny, o czem powiadamia się Krewnych i Znajomych. Msza św. nazajutrz w kościele parafjalnym Farnym o godz. 8.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

zw 19738

Najstarszy Zakład pogrzebow P. Piasecki Klasztorna 14. Telefon 2769

†

W sobotę, dnia 19 b. m., o godz. 4 po południu, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., w 62 roku życia, moja najukochańsza żona, matka, babka i teściowa, ś. p. zw 19 732

Klara z Alejskich Reinholzowa
voto Piechocka

o czem donoszą prosząc o modlitwę za duszę drogiej Zmarłej

w smutku pogrążeni
mąż, dzieci, wnuki i rodzina.

Poznań, 21. 10. 1929.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 22 b. m., o godzinie 3, z domu Poznańska 20.

†

Dnia 19 października 1929, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i najtroskliwsza matka, ś. p. zw 19 737

z Wojnowskich

Marja Schliefowa

przeżywszy lat 64. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 22 b. m. po poł., o godz. 4, z domu żałoby Rynek Łazarski 1, na cmentarz parafjalny, o czem donoszą

w smutku pogrążone
córki.

Poznań, 21. 10. 1929.

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak", Pl. Nowomiejski 10, tel. 10-46.

Wszystkim, którzy wyrazili nam swoje współczucie i wzięli udział w pogrzebie naszej drogiej matki i babki, ś. p. zw 19 721

z Prus Wiśniowskich

Felicji Aulichowej

składamy serdeczne

podziękowanie.

Córki, synowie i wnuk.

Poznań, 21. 10. 1929.

Dnia 20 października 1929 roku, o godzinie 13 zasnął w Bogu po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Antoni Marcinkowski

przeżywszy lat 79. Pogrzeb odbędzie się w środę, 23 października r. b. o godz. 15,30 z kaplicy św. Józefa na cmentarz w Dębcu. Msza św. odbędzie się nazajutrz w kościele OO. Zmartwychwstańców o godz. 9 rano.

W głębokim smutku pogrążona

Poznań, Luboń, Bydgoszcz, Tarnów, Berlin.

rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zw 19731

W niedzielę, 20 października 1929 r., o godzinie 1,15 zmarł w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Antoni Kuliński

mistrz rzeźnicki

przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w środę, 23 października 1929 r., o godzinie 15,30 (3,30) z domu żałoby, ulica św. Ducha 16.

W ciężkim smutku pogrążeni

Gostyń, Grabów n/P., Września, Pleszew, Poznań.

żona z dziećmi.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

zw 19727

W sobotę, dnia 19 października 1929 r., o godz. 20,30, zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza córka, najdroższa siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Stefanja Maćkowiakówna

przeżywszy lat 19. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 22. b. m., o godz. 3,30, z kaplicy św. Józefa, na cmentarz świętomarciński przy ul. Bukowskiej, o czem zawiadamiają

ciężko strapieni

rodzice i rodzina.

zw 19739 Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał". Poznań. Towarowa 25. tel. 31-80.

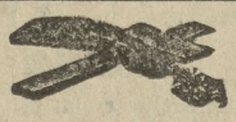

Dnia 20 października 1929 r., o godz. 1,15 w nocy zmarł nagle, członek i były długoletni cechmistrz cechu rzeźnickiego, ś. p.

Antoni Kuliński

przeżywszy lat 66.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka cechu. Pogrzeb odbędzie się w środę, 23 b. m. o godz. 15,30 z domu żałoby.

Cześć Jego pamięci!

Cech rzeźnicki w Gostyniu.

Gostyń, dnia 21 października 1929 roku. nw 4729

Wróciłem

Dr. Jarosz

Specjalista chorób skóry i pęcherza

Poznań, ul. Trzeciego Maja 5. Telefon 12-02.

Kw 996

Aleksy Waczyński

dentysta zw 19729/80

(dawniej w Śremie) przyjmuje obecnie

w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 98

(przystanek tramw. kościół św. Łazarski).

Gruźlica płuc

jest nieubłaganą i coroczne, nie robiąc różnicy dla płci, wieku i stanu, kosi miljony ludzi.

Przy zwalczaniu chorób płucnych bronchitu,

uporczywego, męczącego kaszlu i t. p. stosują pp. Lekarze

BALSAM THIOCOLAN-AGE,

który ułatwiając wydzielanie się piwociny wzmacnia organizm i samopoczucie chorego oraz powiększa wagę ciała i usuwa kaszel. Używa się za poradą lekarza. nw 3857

Sprzedają apteki. **Sprzedają apteki.**

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN". W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy zapłacie zgóry, wysyłka franco. Pw 3247-0,1100

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 153a.

Kawiarnia i Restauracja

przy głównej ulicy w Bydgoszczy bardzo dobrze zaprowadzona i prosperująca, zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia pod „KAWIARNIA", do biura ogłoszeń IRO, Bydgoszcz, Hermana Frankego 3.

nw 4782

Kilimy

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K. P.

Mieszkanie

komfortowe, 9 pokojowe. przy parku Wilsona, **zaraz do wynajęcia.** Czynsz 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zw 19738

BACZNOŚĆ!

Najwyższy czas do naprawy dachów!

Wszelkie prace dekarskie i blacharskie wykonuję, stare dachy naprawia i nowe pokrywa po najtańszych cenach i na dogodnych warunkach spłaty.

Ignacy Mandowski

Egz. mistrz blacharsko-dekarski

Poznań, Grobla 3. Telefon 34-69.

PRZEMYSŁ POLSKI POKRYWANIA DACHÓW.

Pw 6859-56,860

Emerytowany

major saperów z wykształceniem technicznem, władający dobrze językiem polskim i niemieckim w mowie i piśmie, sumienny pracownik i dobry organizator, **przyjmie od 1. 11. r. b. odpowiednią posadę** w instytucji technicznej, handl. przemysłowej lub ubezpieczeniowej. **Łaskawe oferty upra** sza do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19 703

Posiadam pięćdziesiąt tysięcy złotych

ulokuję w lukratywnych interesach na krótki czas. Tylko szczegółowe pisemne zgłoszenia nadsyłać Kurjer **zw 19 691**

Dom Miastowice, p. Kcynia poszukuje od 1 listopada

gorzelanego

kawalera. Podać warunki. Pw 6345-56,852

Karpie spożywcze

po cenie dziennej sprzedaje codziennie każdą ilość

Zarząd dóbr konradovskich poczta Cieszyn, pow. odolanowski.

dw 2586

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości, że zlikwidowałem moje cukiernie przy ulicy Nowej 4 oraz 27 Grudnia 15. Przedsiębiorstwo moje prowadzę nadal **tylko** przy

Alejach Marcinkowskiego 8 pod firmą

Cukiernia „WARSZAWIANKA“

Polecam się nadal łaskawym względom mej Wielce Szanownej Klijenteli i Gościom, prosząc o dalsze poparcie mego przedsiębiorstwa **tylko przy Alejach Marcinkowskiego 8.**

Z wysokiem poważaniem

Franciszek Rączyński.

P. S. W związku z powyższem donoszę, że właściciel mojej dawniejszej filji przy ulicy 27 Grudnia 15 używa nieprawnie firmy „Warszawianka“. dw 2595

Wyciąć | Schować

Prawdziwy aparat do prania „KOMPRESOR“

Wystrzegać się naśladownictw i tanich aparatów!!!

Cena zł 60

„Niema już żadnego prania“

Tak mówią **jednogłośnie** wszyscy, którzy **już** używają **od kilku** miesięcy nasz **PRAWDZIWY** aparat do prania **„KOMPRESOR“**. Aparat jest **CAŁKOWICIE z metalu** i **NIGDY NIE** rdzewieje. **NIE** jest pokryty płótnem i **NIE** zawiera części aluminiowych gdyż jedno lub drugie jest w użyciu niepraktyczne i szkodliwe. **Przed nabyciem** jakiegokolwiekbądź aparatu do prania prosimy osobiście się przekonać, gdyż nasze pełne powodzenia **bezpłatne** pokazy, odbywają się **TYLKO** przy ul. **WIELKIEJ** nr. 4/5 we **WTORKI, ŚRODY i PIĄTKI** o godz. 5-ej w języku polskim i o godz. 3-ej w języku niemieckim. Prospekty na żądanie. Za zaliczką zł 2,50 drożej. Agenci poszukiwani. **„KOMPRESOR“, Poznań, ul. Wielka nr. 4/5.**

5 lat gwarancji.

Prosimy przynieść ze sobą brudną bieliznę, którą po 5 minutach zwracamy czysto wypraną

Schować | Wyciąć | zw 19725

Indyjsko-japoński grzyb herbaciany,

drożdże winne

oraz wszelkie przybory do fabrykacji wina owocowego zawsze świeże na składzie w firmie dw 1972/3

J. Gadebusch, drogerja i perfumerja

Tel. 16-38. Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar). Założ. 1869

Kino

nowocześnie urządzone, 600 miejsc, w większem mieście powiatowem, poznańskiego, zaraz korzystnie **na sprzedaż.** Zgłoszenia do **Poznańskiego Towarzystwa Administracji, Poznań, pl. Nowomiejski 5, tel. 38-25.** zw 19740

Lokal 3 pokojowy

w śródmieściu, I. piętro, front, **do wynajęcia zaraz od gospodarza** na cele handlowo-przemysłowe. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19 735

Używaną

maszynę

do pisania, w dobrym stanie, najchętniej Adler zaraz kupię. Oferty pod adresem:

P. KALUS,

Poznań, Leszczyńskiego 2, tel. 21-57

zw 19720

Pierwszorzędny skład

szkła i porcelany w Rynku okręgowego miasta — prawdziwa kopalnia złota — z powodu działu rodzinnego, **zaraz do przejęcia wprost od właściciela.** Tylko poważni reflektanci z gotówką do 40 000,— zł mogą zgłaszać się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19 726

Poszukuję od 1 listopada lub później do mego składu Delikatesów — Win — Dziczyzny — dzielnego

pierwszego ekspedjenta

umiejącego nowocześnie pisać lakiem — oraz

młodszego ekspedjenta

zaraz lub 1 listopada.

Panowie obeznani dokładnie z branżą i rutynowani w ekspedycji pierwszorzędnej klijenteli, raczą nadesłać oferty swe z odpisami świadectw z dołączeniem fotografji, oraz podaniem pensji przy wolnem utrzymaniu i mieszkaniu do firmy **St. Strzelecki, Toruń,** Szeroka 25. Pw 6360-64,410

Kino „ODEON“, ul. 27 Grudnia 14.

Od dziś Pw 6356-48,5

„Król Karnawału“

Wielki dramat życiowo-erotyczny.

Wkrótce: **Miasto Miljona Poległych.**

Poszukujemy od 1. 11. 1929 dzielnej

maszynistki-korespondentki

władającej językiem polskim i niemieckim. Posada stała. Zgłoszenia z odpisem świadectw, życiorysem i podaniem warunków prosimy skierować do Kurjera Poznańskiego pod **zw 19728**

Dla krawcowych

kroje z najnowszych żurnali (płaszcze, kostjumy i suknie), wykonuję po przystępnych cenach.

Wyuczam kroju.

zw 19 734 **Strojna, Grunwaldzka 5.**

Poszukuje się od 1 stycznia 1930 r., samodzielnego

urzędnika gospodarczego

do prowadzenia większego, intensywnego gospodarstwa na Górnym Śląsku. Kandydaci z odpowiedniemi kwalifikacjami i poleceniami zechcą złożyć swoje oferty wraz z warunkami do **„PAR“, Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 42,273

Pw 6320-42,273

Młoda panienka

władająca językiem polskim i niemieckim jako telefonistka **potrzebna** od zaraz. Piśmienne zgłoszenia do firmy

Hermannmühlen, Tow. Akc. Plac Wolności 17.

Pw 6362/63-42.13/14

FIRANKI

GOBELINY

DYWANY

B. Głowacki

POZNAN,

Stary Rynek 97.

Pw 6484

Aptekę

bardzo dobrze prosperującą z przyczyn rodzinnych **sprzedam.** Wpłaty potrzeba 100 000 zł. Zgłoszenia **„Par“**, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. **42,679**

Pw 6346-42,680

APTEKĘ

połącz. z drogerją (obrót 75 000 zł) przy wpłacie 80000 zł, **sprzedam** z przyczyn rodzinnych. Zgłoszenia do **„Par“**, Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 42,681**

Pw 6347-42,681

Poszukuje się

poety

do tłomaczenia tekstów piosenkowych z niemieckiego ewtl. angielskiego. Oferty **kapelm. Melodyst, Restauracja Palais-Royal, Poznań, plac Wolności 19.** Pw 6350-59.51

Sprostowanie.

KONKURS **na plakat „POLMINU“**

Odnośnie do ogłoszenia umieszczonego pod tym tytułem w dniu 17 b. m., prostujemy, że termin nadsyłania prac na ten konkurs **upływa 30 listopada r. b., a nie 31 października r. b., jak mylnie podano.** nw 4733

Gazownia Miejska w Poznaniu odda za gotówkę najwięcej dającemu

około 150 skrzyń używanych

lecz w dobrym stanie, o przeciętnych rozmiarach w cm. 110 × 48 × 42 (w świetle cm. 102 × 44 × 38) i większe. nw 4726

Oferty piśmienne z podaniem ceny za sztukę należy składać do dnia 26. 10. 1929 r., w domu administracyjnym, Grobla 15, pokój 162, II p.

Gazownia Miejska w Poznaniu.

Na wniosek firmy **Franciszek Gogulski w Poznaniu**, ulica Wodna 6, o udzielenie **odroczenia wypłat** wyznacza się termin na dzień 12 listopada 1929 r., o godz. 11, pokój 23 tutejszego Sądu do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się do przybycia na termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 15 października 1929. **Sąd Grodzki 2a.** nw 4187

W rejestrze spółdzielni zapisano dzisiaj pod nr. 287 przy spółdzielni **„Stowarzyszenie Współdzierżawców Ogródków Działkowych, Gród Przemysława“**, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. W miejsce ustępującego członka zarządu Antoniego Zdrojewskiego, wybrano linotypistę Feliksa Sobka z Poznania. Poznań, dnia 10 października 1929 r. nw 4188

Sekretarjat Oddział 18 Sądu Grodzkiego.

Magistrat miasta Chojnic ogłasza

KONKURS

na posadę **lekarza weterynaryjnego jako dyrektora** rzeźni miejskiej.

Uposażenie według **VII. grupy plus 15%** odwołalnego dodatku komunalnego. nw 4186

Wymagania: obywatelstwo polskie, nieprzekroczony 40 rok życia, praktyka w rzeźniach miejskich.

Posadę objąć można od 1. 1. 1930 r. względnie prędzej.

Praktyka prywatna dozwolona jest tylko w czasie wolnym od zajęć służbowych.

Czas próbny pół roku, poczem nastąpić może stabilizacja.

Podania należycie udokumentowane z życiorysem, złożyć należy do dnia 15. 11. 1929 r. do

Magistratu w Chojnicach.

LICYTACJA

Dnia 5 listopada r. b., o godz. 10, odbędzie się na stacji **Skalmierzyce** publiczna licytacja dw 2588

jednej maszyny do wyrobu gwoździ

(gwoździarka od 2—3½ cala), najwięcej dającemu za gotówkę.

Naczelnik Oddziału Eksploatacyjnego.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona **w Dębcu,** w powiecie śremskim i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Dębiec, tom I, wykaz L. 1, na imię handlarza bydła **Bertholda Kaphana w Środzie,** zostanie **dnia 10 lutego 1930, o godzinie 10 przed połudn.** wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 16. Nieruchomość — gospodarstwo rolne — jest wielkości 18 ha. 19a. 50 m², czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego talarów 79,92, wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego 150,— mk., liczba bieżąca gruntu 2, matrykuła 1, księga podatku budynkowego 6. Wyciąg z matrykuły podatku gruntowego i z księgi podatku budynkowego oraz uwierzytelniony wyciąg z księgi gruntowej można przeglądnąć w sekretarjacie sądowym.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 23 lipca 1929 r. Śrem, dnia 11 października 1929 r. nw 4189 **Sąd Grodzki.**

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 22 października 1929, o godz. 11, sprzedam w drodze przymusowego przetargu **w Kostrzynie,** najwięcej dającemu za gotówkę: nw 4737

Zbiórka o godz. 10,30 przed Magistratem. Przedmioty obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.

wyrobione drzewo na 8 okien podwójnych (kastowych) i 6 drzwi filungowych.

Grzesiak, kom. sąd. z p., Pobiedziska.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 22 października 1929, o godz. 12, sprzedam w drodze przymusowego przetargu **w Kostrzynie,** najwięcej dającemu za gotówkę: nw 4738

kożuszek (kurtkę).

Zbiórka o godz. 11,40 na Rynku. Przedmioty obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.

Grzesiak, kom. sąd. z p., Pobiedziska.

Przetarg przymusowy.

Dnia 23 października 1929 r., o godz. 12,30 przed poł., sprzedawać będę **w Toruniu** przy ul. Królowej Jadwigi 12/14, najwięcej dającemu za natychmiastową gotówkę: dw 2591

część urządzenia sklepowego drogeryjnego, oraz wielką ilość najrozmaitszych towarów drogeryjnych jak perfumerja, mydła toaletowe farby, laki, różne szczotki, pasty i bardzo wielką ilość innych towarów drogeryjnych, oraz kompletne urządzenie pokoju męskiego, dębowego, jadalnego, salonowego i sypialnia.

Linde, komornik sądowy w Toruniu.

Przetarg dobrowolny, częściowo przymusowy!

W środę, dnia 23 b. m., o godz. 15, na placu spedytora **T. Krügera** przy G. Wildzie 85, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: nw 4741

kompletną sypialnię mahoniową składającą się z 2 łóżek z obudowaniem, 2 nocnych stolików, umywalni z lustrem, szyf z lustrem, gotowalni i 2 krzeseł, kompletny pokój męski, a mianowicie: szafa do książek, biurko, stół, 2 fotele klubowe kryte skórą, kanapę, ponadto dużego lustra, 3 obrazów, leżanki, dużą szafę, 8 par rogów, kanyp, stojaki, szyf oszkloną i wiele innych rzeczy, oraz umywalnię z lustrem, ubranie frakowe czarne.

Obejrzeć można 1 godzinę przed przetargiem.

Krawczyk, kom. sądowy, Dąbrówki 14.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Dobrze
prosperujący skład konfekcji damskiej i towarów krótk w mieście powiatowem w rynku z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania. Do objęcia towaru z urządzeniem potrzeba 10 000 zł. — Oferty Kurjer zdw 64 144

Meble
tanio za gotówkę na spłaty poleca Kałkus Wrocławska 19 zdpw 63 841

Futra
posiadam na składzie wielki wybór futer karakułowych z całych skór od 2 600 zł. Źrebaki francuskie nutrja piżmowcowe, sealowe różnego rodzaju futra. Najprzedniejszych gatunków oraz skóry każdego rodzaju, wydry wirgińskie, brązowe fokowe. Blamy polecam bardzo tanio. Łajewski. Poznań Fredry 1. Kw 1 005

Lustro
łóżko, szyfonierkę tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 65 040

Wilczyca
ostra 60 zł, młody wilczek 30. Wrocławska 13, IV., prawo front. zdw 65 054

Duże
lustro, kanapa, szyfonierka do sprzedania. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 65 051

Rzeźnictwo
przy ruchliwej ulicy z kompletnem urządzeniem, z zapędem elektrycznym, w najlepszym biegu, z mieszkaniem oraz z wszelkiemi wygodami, także nadający się na każdą inną branże zaraz na sprzedaż. Oferty pod „Rzeźnictwo", do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 6 351-63.1054

Skład
kolonjalny powiatowe miasto za 8 000 na dogodnych warunkach sprzedam. Oferty Kurjer zdw 65 065

Piękne łóżko
dwuosobowe stary orzech, wyborny materac — do sprzedania. Taksamo blam opos6w na futro. Plac Działowy 7 II. ptr wprost schodów. Do obejrzenia od 9—11 od 14—17. zdw 64 574

Fortepian
krótki tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 62 560

Cebulę żytawską
polecam w workach 1 ctr., wagonowo i w mniejszych partjach po najniższej cenie Wysyłka za zaliczeniem J. Kozłowski Kcynia telefon 68. zdw 64 386

Wóz
reklamowy do rozwożenia towaru piekarskiego bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam Zgłoszenia St. Ruprecht. Marszałka Focha 35. zdw 64 396

Partja samochodów 2 osobowych
tanio i na dogodnych warunkach na sprzedaż „Komna" Sp z o p Automobile Poznań ul Dąbrowskiego 83/85 telefon 77-67 i 54-78. nw 4339

Szafę
stół rozciągany, leżankę sprzedam. Kopernika 2, parter, lewo. zdw 65 087

Z powodu
wyjazdu sprzedam mój dom z piekarnią w rynku, 33 lat posiad. także wiatrak i 3 morgi gruntu oraz fortepian koncert. Tylko dla reflektantów z gotówką. Alfred Herrmann, właściel, Żduny pow. Krotoszyński, Rynek 171. zdw 65 031

Sprzedam
palto zimowe i ubranie dla chłopca lat 15—16. Przemysłowa 27 a, parter, lewo. zdw 65 157

Kilimowy
dywan 3/5 artystyczne mniejsze poleca pracownia kilimów Walksteinowej. Wierzbięcice 13 zdw 65 158

Futra
damskie, skóry, spody męskie, Wierzbięcice 13, parter. zdw 65 159

Samochody i pianina
nowe i używane oddaje i zakupuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 426

Nieruchomość
sprzedam na Jeżycach cena 35 000, wpłaty 25 000. Adres wskaże Kurjer zdw 65 110

Pianino
sprzedam zaraz. Polna 32 Okupnik. zdw 65 109

Tokarnia
metrówka korzystnie do nabycia Piechorowski, Dąbrowskiego 33 zdw65 173

Skład
kapeluszy i towarów krótkich z urządzeniem i mieszkaniem położonym w rynku w mniejszem mieście zaraz do sprzedania Do objęcia potrzeba około 15 000 zł. Zgłoszenia pod zdw 64 664 do Kurjera.

Ziemniaki
1,50 zł centr.; Marchew 3,00 zł; centr.; Buraki 3,00 zł centr.; Cebula 4,50 zł centr; loko sklep. Hurtownie-detalicznie. Czesław Król, Pocztowa 27. zdw 65 175

Samochód
6 osobowy, landolet, nadający się na ciężarówkę sprzedam. — Piechorowski Dąbrowskiego 33. zdw 65 174

Radjoamatorzy
lampy, transformatory, kondensatory bardzo okazyjnie do nabycia. Krasińskiego 4, I p. prawa. zdw 65 183

Radjoaparat - neutrodyna
5 lampowy, prawie nowy bardzo tanio sprzedam. Krasińskiego 4, I. p. prawa. zdw 65 182

Parcele
po 1000 m² w cenie 3 000 zł pomiędzy Dębcem a Górczynem sprzedaje Dudek. Wielkie Garbary 34. zdw 65 120

Motory elektryczne
od ½ — 8 K. M. 220 i 440 volt sprzedaje najkorzystniej z jednoroczną gwarancją. „Franpol", Grobla 27. zdw 65 126

Gospodarstwo
46 mórg, prywatne, bez żadnych długów, 8 mórg dobrego lasu, 6 mórg łąki przy domu wszystko w jednym planie, zaraz na sprzedaż. Cena podług ugody. — Pośrednicy nie wykluczeni. — Władysław Zemrok, Bąbliniec, stacja Bąblin, poczta Kiszewo, pow. Oborniki. zdw 65 131

1 limuzyna Chevrolet
6 cyl nowa org karoserja oraz 1 podwozie 2 tonn okazyjnie na dogodnych warunkach na sprzedaż „Komna" Sp z o p Automobile Poznań Dąbrowskiego 83/85 Tel 77-67 i 54-78 nw 4340

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanikowski. Woźna 12 (Butelska). bpw 787

Antyki
wielki wybór Bracia Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28 Kp 1014

Sprzedam
Rehpinczerka. Wskaże Kurjer jw 2 860

Tanio
się ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym św Marcin 73a Pw 4944

Futro źrebce
korzystnie sprzedam. Piekary 22-23. Matuszewska. d 2 573

Lokomobila Lanza
model E. 8, siła 32/42/50 KM. 1910, pracująca jeszcze w tartaku, natychmiast bardzo korzystnie do sprzedania. Edward Rahn. Zajezierze, p. Gniewkowo, pow. Inowrocław. Pw 5925-42.333

Zakład fryzjerski
damsko - męski z mieszkaniem lub bez zaraz na sprzedaż. Caliński, Zbąszyń Marszałkowska 67. rw 7 384

Antyki
meble mahoniowe, brzozowe, gruszowe na sprzedaż. Skarbowa 4, ptr., lewo. zdw 64 756

Fortepian Blüthner (skrzydło)
Aliquot wystawowy instrument koncertowy, dobrze utrzymany, jak nowy sprzedam na dogodnych warunkach spłaty. Adres: Poznań św. Marcin 63, I. ptr., J K, telefon 51-17. zdw 64 783

Kino
wędrowne sprzedam natychmiast bardzo korzystnie. Woźniak, Stęszew, Strzelecka 13. zdw 64 813

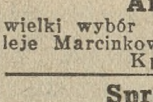

Obrączki
ślubne zegarki najtaniej Matyjak św Marcin 9 bpw 1159

Sprzedam
prawie nową powózkę. Kossakowska, Kiekrz. rw 7 371

Młode
kanarki śpiewaki sprzedam. Mararz, Kanałowa 14, w podw. zdw 64 607-8

Meble
na dogodnych warunkach spłaty i za gotówkę poleca najtańszy skład w Poznaniu Żytkowiaka Marcina, Chwaliszewo 5. Własne stolarskie warsztaty. zdw 64 702-3

Na groby!
Cylinderki z folji krystalowej różno kolorowej, odpornej na wilgoć i przepalenie oraz świeczki na groby w ampułkach staniolowych poleca hurtownie Bryśniegocki Poznań ul Fr Ratajczaka 2 telefon 35-32 P 5620-39 216

Dom z piekarnią
sprzedam w Krotoszynie, piec patentowy, bardzo dobre położenie, dobrze zaprowadzony, mieszkanie, piekarnia wolne, 35 000 zł. wpłaty 25 000. Mindler, Krotoszyn, Piastowska 15. aw 4 734

Płaszcz
damski, kostjum nową garsonkę suknią sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 63 128-9

Elegancki
wózek dziecięcy sprzeda. cena 150 zł. Daszyńska. św Wojciech 5. zdw 64 933

Łóżeczko dziecięce
dobrze utrzymane sprzeda Geppert, Górna Wilda 127, parter zdw 64 940

Skład
towar. krótkich z urządzeniem i mieszkaniem sprzedam za 2 800 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 64 922

Skład
rzeźnicki z mieszkaniem zapęd elektryczny cena 7 500 spiesznie sprzedam. Adres Kurjer zdw 64 923

Samochód
„Ford" otwarty model 27 r w bardzo dobrym stanie z prywatnych rąk przy niskiej wpłacie spiesznie sprzedam. Cena 1 800. Zgłoszenia Hoffman. Wrocławska 22, pierwsze piętro, prawo zdw 64 982

Hotel
położony w Rynku z pełną koncesją, 32 ubikacjami i jedyna w mieście salą do zabaw sprzedam. Zgłoszenia skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 64 959

Taksówka
ze stałą koncesją dogodnie na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 64 500

Fortepiany

Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykaty Na raty do 24 miesięcy Witalis Mai Poznań św Marcin 43 nw 4102

Sprzedam
przez licytację najwięcej dającemu za gotówkę, sypialkę kompletną i kuchnię w środę, 23 bm. o godzinie 15. Zbiórka na podwórzu Hartwig Sp., ul. Towarowa, Przybecka. zdw 65 013

Rower
wolny bieg sprzedam. Maciejewska, Wały Zygm. Augusta 2. zdw 65 012

Sypialnie
sprzedaje ratami, gotówką 200 zł taniej. Stolarnia, W. Garbary 41. zdw 64 997

Szyfonierkę
masywna, dobre drzewo tanio, od 3—4 i 6—7. Wodna 15, I. ptr., lewo. dw 2 589

Zakład
fryzjerski w dużej wsi kościelnej tysiąc mieszkańców, tanio na sprzedaż. Cielewicz. Niegolewskich 18. zdw 65 067

Rzeźnictwo
dobrze prosperujące, powiatowem mieście, 2 pokoje kuchnia, z całkowitem urządzeniem za 1 300 zł zaraz do objęcia. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 65 066

Majątki
folwarki, resztówki, gospodarstwa, kamienice na dogodnych warunkach spłaty, mamy wielki wybór do sprzedania i także do wydzierżawienia. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2, tel. 6571. zdw 65 099

Fabrykę cukierków
i piernikarstwo (piec nowy) sprzedam okazyjnie w najlepszym ruchu i stanie 2 konie i wozy, skład 2 pokoje i kuchnia, z inwentarzem fabrycznym tylko za gotówkę 30 000 złotych. Bliższych szczegółów udziela Zofja Słowińska, Król. Huta, G. Śl., ul. Hajducka 82. zdw 65 028

Mniejszy
skład kolonjalny, centrum, pow. miasto, mieszkaniem korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kierejewski, Mogilno. zdw 65 150

5 KUPNA

Kupię
dom, wpłacę 100 tys. złotych. — Zgłoszenia Kurjer zdw 63 471

Kupuję
stary, używany papier (makulaturę) szmaty żelazo. Strzelecka 3a, parter, prawo, tel. 13-21. zdw 63 945

Kupię
dom z składem i wolnem mieszkaniem w Poznaniu, wpłacę 25 000 zł resztę w roku. Oferty tylko od właściciela Kurjer zdw 64 370

Aparat
do filmowania i „Leice" kupię. — Oferty Kurjer zdw 64 859

Poszukuję
dzierżawy lub kupna warsztatu tokarsko-ślusarskiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 64 793

Urządzenie
do kisku repozytorjum spiesznie kupię. „Pawilon", Marszałka Focha 15. 65 076/7

Motory elektryczne
7 K. M. 220 volt poszukuje natychmiast Handschuh — Wierzbięcice 46, zdw 65 124

Kupujemy samochody
za gotówkę, używane otwarte i kryte. Dokładne oferty uprasza „Komna" Sp. z o. p Automobile, Poznań Dąbrowskiego 83/85 tel 77-67 i 54-78 nw 4337

Poszukuje
się celem kupna: dobrze utrzymanej tokarni, długości przyn. 2.80 m., wiertarki dla zapędu recznego i motorowego piły taśmowej 800 mm średnicy obrabiarki. Oferty do biura ogłoszeń „Kosmos" Sp z o. o. Poznań ul Zwierzyniecka 6 pod nr 17-06. nw 4688

Kupię
2 używane kaflane piece pokojowe. Oferty Oredownik zd 64 443

Kupię domek
blisko Poznania za gotówkę ca 10 tys. zł. Oferty Kurjer zdw 64 926. Agenci wykluczeni.

Poszukuję
samowaru ewtl. używanego na 15 szklanek. Oferty Kurjer zdw 64 971

Jadalkę
okazyjnie w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 970

10 wagonów
ziemniaków jadalnych kupię za gotówkę w obrębie niżej 50 klm. od stacji Poznania. Zg'oszenia Agencja K. P. Gniezno 465. nw 4 731

Aparat
fotograficzny 13 × 18 w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 65 068

Kupię
skład z mieszkaniem w mieście powiatowem lub Poznaniu, nadający się na zakład fryzjerski. — Oferty Kurjer zdw 65 153

Pianino i maszynę do pisania
w bardzo dobrym stanie, kupię. Oferty Kurjer zdw 65 144

Kupię
dom obok Poznania, wpłaty 16 000 złotych, reszta spłata. — Zgłoszenia Kurjer zdw 65 073

Szafę żelazną
używaną kupię Handschuh — Wierzbięcice 46. zdw 65 125

6 KAMIENICE

Dom
w Poznaniu wolnym składem, mieszkaniem przy ruchliwej ulicy sprzedam. Wpłata 25 000. Strzałkowski, Wielkie Garabry 44 restauracja. zdw 65 001

7 PIENIĄDZ

5 do 10 000 zł
poszukuje na pierwsza hipotekę na 2—3 lat warunki według ugody. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 889

80—100.000 zł
poszukuje się na nieruchomość czynszową w Poznaniu, wartość około 1 000 000 zł. za zabezpieczeniem hipotecznem. Procent wedle ugody. Łaskawe spieszne zgłoszenia przyjmuje Kurjer zdw 64 276

Za
pożyczkę 1 000 zł dam posadę kawalerowi. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 64 905

50 000 zł
wypożyczę w całości lub częściowo. Oferty Kurjer zdw 65 100

4—5 000 zł
dam za mieszkanie 3—4 pokoje z przynależytościami okolica obojętna, jednak nie na peryferjach. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 65 060

25 000 zł
poszukuję na hipotekę w centrum Poznania, wartość 500 000 zł, procent za 1½ roku zgóry podług umowy. Oferty Kurjer zdw 65 097

Ca 300 000 zł
udzielę pożyczki na majątek. Oferty Kurjer zdw 65 101

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
3 pokojowe z przynależytościami wprost od gospodarza do wynajęcia w Poznaniu. Pożądana pożyczka za zabezpieczeniem. — Oferty Kurjer zdw 64 906

Mieszkanie
4 pokoje z kuchnią, słoneczne, I. piętro, śródmieście oddam za zgodą gospodarza bez odstępnego. Warunek otrzymanie posady w banku, urzędzie, przemyśle lub handlu. Mam wszechstronne wiadomości praktyczne i jestem dobrym organizatorem. Sprostam na każdem stanowisku. Mogę złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 64 963

Oddam
3 pokojowe mieszkanie z wygodami czynsz za dwa lata zgóry 200 zł miesięcznie. Adres wskaże Kurjer zdw 64 988

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia, dzierżawa zgóry. Adres Kurjer zdw 65 092

Za
zgodą gospodarza 2 pokoje i kuchnia w śródmieściu do oddania. Oferty Kurjer zdw 64 986

3 pokoje
i kuchnia do wynajęcia czynsz 3 500 zł w pierwszym roku. Wskaże Kurjer zdw 65 010

Nowocześnie umeblowane
3 pokojowe mieszkanie, dobrem położeniu, telefon na sprzedaż. Oferty „Par". 27. Grudnia 18, pod 59.52. Pw 6 357-59.52

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę odda „Komis". Sew. Mielżyńskiego 25a. zdw 65 148

Mieszkania
1, 2, 3, 4 pokojowe wydzierżawia Pijanowski. Strzelecka 8, restauracja. zdw 65 146

2 pokoje
z kuchnią umeblowane w centrum dla bezdzietnego małżeństwa do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 65 089

4 pokojowe
mieszkanie z meblami przy ul. Szwajcarskiej zaraz do sprzedania Zgłoszenia Schoen, plac Wolności 13 zdw 65 116

Garaż
tuż przy Rynku Wildeckim zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 154

8 pokojowe
mieszkanie z telefonem wprost od gospodarza, centrum miasta Poznania nadaje się dla lekarza. Czynsz 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 65 098

Pokój
kuchnia od gospodarza „Osadopol", Rzeczypospolitej 9. zdw 65 129

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
mieszkania 4—5 pokojowego bez mebli, z odpowiednim komfortem, słoneczne, 1 lub 2 piętro na Łazarzu lub Jeżycach wprost od gospodarza. Czynsz na dłuższy czas zgóry, udzielę ewtl. pożyczkę na hipot. Pośrednictwo wykluczone. Nowakowski. Wyspiańskiego 11. II. p. lewo. zdw 64 532

Poszukuję
mieszkania 1 lub 2 pokojowego z kuchnią dla drukarza W miejsce odstępnego płacę żądaną dzierżawę Łaskawe oferty prosze do Kurjer zdw 59 408

Mieszkania
1—3 pokojowego z kuchnią poszukuje solidny lokator, czynsz płaci według umowy Oferty Kurjer zdw 64 267

Poszukuję
mieszkania 2—3 pokoi z wygodami wprost lub za zgodą gospodarza pośrednicy wykluczeni. Oferty podaniem adresu i warunków Kurjer zdw 64 882

Poszukuję
składu dobrem miejscu śródmieścia, chętniej z mieszkaniem — Oferty Kurjer zdw 64 224

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
2 pokoje z kuchnią w Gnieźnie na mniejsze lub większe w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 64 980

Zamienię
ładne dwupokojowe mieszkanie wysoki parter w Starołęce blisko dworca, dzierżawa 25 zł miesięcznie, na dwa lub trzypokojowe z kuchnią w Poznaniu za dopłatą. Oferty Kurjer zdw 65 193

Mieszkanie
za zgodą gospodarza zamienie 2 pokojowe komfortowe mieszkanie, ogródek ulicy Reya na mieszkanie 3—4 pokoi blisko centrum nie wyżej drugiego piętra. Zgłoszenia pod Mieszkanie do Biura Pracy, pl. Wolności 9. bpw 826

11 POKOJ UMEBL.

Pokój
od 1. 11. dla dwóch panów. Elektryczność. Piekary 22-3, I. ptr., front. Matuszewska. d 2 572

Ładny
pokój dla 2 panów od 1. 11. do wynajęcia. Chwaliszewo 21-22 I. ptr., lewo. (front). zdw 64 333-4

Pokój
umeblowany dla jednego pana lub dwóch od 1 wynajmę Wysogórski Strusia 8 zdw 64 945

Czarnecki i S-ka
pokoje dla panów, pań małżeństw poleca poszukuje Ratajczaka 13 parter zdw 64 903

Dwuosobowy
pokój wynajme. Trzebiatowska. Matejki 59. zdw 64 977

Pokój
dobrze umebl. z pianinem do wynajęcia. Szwajcarska 23, parter, lewo. zdw 63 428

Czysty
pokój umeblowany, łazienka elektryczność w spokojnym domu. — Małeckiego 26, II. zdw 64 967

Studentki
przyjmę na stancję. Rynek Jeżycki 2, III. p., prawo, jw 2 866

Pokój
zaraz, Kowalska, Fr. Ratajczaka 11a, 7 wejśc. zdw 64 989

Pokój
umebl. solidny niekrepujący wynajmę zaraz. Obejrzeć od 6 wieczorem Meyer, Poznańska 58, I. zdw 65 014

Pokój
lepszemu panu wynajmę. Ul. Staszica 19, III., I. front. zdw 64 994

Pokój
do wynajęcia. W. Garbary 53, parter, lewo, front. rw 7401

Pokój
umeblowany, frontowy panu wynajmę. Lepczyński, Wielka 16. rw 7397

Tanio
pokój wspólny, panom, Kozia 19, III., podwórze lewo. zdw 65 008

Pokój
umeblowany przy ul. 27. Grudnia nr. 20, IV. piętro, podw. lewo, zaraz do wynajęcia. — Przyjmuje pomiędzy godz. 7—8 wieczorem. zdw 65 006

Pokój
dla 2 panów do wynajęcia. Kilińskiego 9, I. prawo. zdw 65 149

Ładny
pokój centralne ogrzewanie od 1 listopada. Zacisze 4, II., lewo. zdw 65 036

2 pokoje
umeblowane wynajmę 1. małżeństwu, drugi samotnym. Szyperska 3, parter, prawo. zdw 65 007

Elektryczne
centr. ogrzewanie, pokój bez pościeli. Składowa 1, wejście 3, parter, prawo. zdw 65 047

Pokoik
dla panienki niekrępujący z całem utrzymaniem zaraz. Adres Kurjer zdw 65 045

Jasna 12
pokój wynajmę zaraz panu lub 1. 12., I. lewo. zdw 65 044

Pokój
bez pościeli 1—2 panom. Bukowska 33, dom ogrodowy II. zdw 65 052

Pokój
wspólny panom utrzymaniem. — Wrocławska 13, IV., prawo, front. zdw 65 053

Pokój
umeblowany wynajmę 2—3 osoby, pościel pożądana. Grzelczak, Żupańskiego 18. zdw 65 075

Pokój
dla 2 panów do wynajęcia. Gulczyński. Poznańska 24. zdw 65 082

Pokój
ładny, inteligentnej pani wynajmę, śródmieście. Adres Kurjer zdw 65 084

Pokój
umeblowany wynajmę Jeżycka 45, III. prawo. zdw 65 190

Solidny
pokój zaraz do wynajęcia (bez pościeli) Lipczyńska Wielka 23 (skład). zdw 62 966

Pokoik
umeblowany dla skromnej osoby, cena 25 zł. Grunwaldzka 5 front wysoki parter. zdw 65 071

Pokój
frontowy umeblowany 1 lub 2 wynajmę z fortepianem światło elektr. od 1 listopada. Grunwaldzka 5, front, wys. parter. zdw 65 208

Pokój
umeblowany światło elektr. dla pana od 1. 11. Wielkie Garbary 53, II. ptr. lewo, front. zdw 65 057

Pokój
elegancko umeblowany wynajmę tanio. Adres wskaże Kurjer zdw 65 058

Pokój
duży, spokojny, wygodnie umeblowany, elektryczność wynajmę osobom inteligentnym Zielona 2 II. prawo, dom ogrodowy. zdw 65 024

Pokój
umeblowany Żurawska, Półwiejska, 6, front. zdw 65 155

Pokój
2 panom od 1 wynajmę. Mostowa 4, I. lewo. zdw 65 161

Dobrze
umeblowany pokój wolny od 1. 11 Oglądać można do godz 18. Wrombel, św Marcin 41 III zdw 65 177

Dwom
studentom (tkom) oddam słoneczny pokój z utrzymaniem Nadwiedzińska Pocztowa 26 III. zdw 65 188

Pokoje
1—3 osób utrzymaniem pianino. Półwiejska 2. III., prawo. zdw 65 090

„Informator" poleca pokoje umeblowane
dla panów, pań, małżeństw Rajczaka 15 (Pasaż Apollo). Telefon 58-17. zdw 65 105

Tani pokój
dla dwóch panów. Pościel własna pożądana. Grobla 6, dom tylny, III., lewo. zdw 65 085

Pokój
dla dwóch panów, pościel pożądana. Fabryczna 42, parter, prawo. zdw 65 188

Pokój
dwom panom z utrzymaniem wynajmę. Strzelecka 5. I., lewo. zdw 65 135

W centrum
miasta Poznania, w pensjonacie dla panienek pokój wolny dla 2 panienek z inteligencji lub dla nauczycielki z całodziennem utrzymaniem lub bez. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 134

12 SZUKA POKOJU

Studentka
filozofji udzieli korepetycyj za skromne utrzymanie i pokoik — Zgłoszenia Kurjer zdw 64 938

Ziemianin
poszukuje od 1. 11. dwóch pokoi, względnie jednego elegancko umeblowanego niekrępującego, ewtl. z osobnem wejściem z wszelkiemi wygodami w śródmieściu. Oferty podaniem ceny Kurjer zdw 64 920

Kawaler
poszukuje od 15. 11. rb. skromnego pokoju w okolicy ul. Słowackiego. Oferty z podaniem ceny Kurjer jw 2 865

Pokoiku
skromnego poszukuje uczeń seminaryjny do 35 zł, pościel własna. Oferty Kurjer zdw 65 037

Pokoju
umeblowanego w Górczynie lub Łazarzu poszukuje pani. Oferty Kurjer zdw 65 143

Pokoju
umeblowanego z niekrępującem wejściem poszukuje pani z utrzymaniem lub bez. Oferty Kurjer zdw 65 142

Pan
na dobrem stanowisku szuka ładnego, niekrępującego pokoju, centrum. Oferty Kurjer zdw 65 130

Skromny
intel. panienka w śródmieściu w cenie do 50 zł. Pościel własna. Oferty Kurjer zdw 65 043

Panienka
szuka ciepłego pokoju w śródmieściu ewentl. fortepian. Oferty Kurjer zdw 65 049

Pokoju
niekrępującego poszukuje pan na Jeżycach. Oferty Kurjer zdw 65 048

Poszukuję
starszy pan słonecznego, niekrępującego pokoju razem z kawą, pościel własna. Kurjer zdw 65 081

Bezdzietne
małżeństwo poszuk. dużego umeblowanego pokoju z używaniem kuchni od 1. 11., z podaniem ceny. Oferty Kurjer zdw 65 086

Małżeństwo
poszukuje pokoju umeblowanego przy Starym Rynku. Cena do 55 zł. Kurjer zdw 65 102

Pokój
na biuro, nie wyżej I. piętra w okolicy, ul. 3 Maja od zaraz poszukiwany. Oferty Kurjer zdw 65 152

Dwie
studentki szukają miłego pokoju, tylko śródmieście. Oferty z ceną Kurjer zdw 65 179

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju z używaniem kuchni. Oferty Kurjer zdw 65 108

Pokoju
na biuro centrum poszukuje. Oferty Kurjer zdw 65 107

Inteligentna
pani poszukuje niekrępującego pokoju od 1. listopada, możliwie śródmieście. Oferty, cena do Kurjera zdw 65 093

13 LOKALE

2—3 pokoje
w śródmieściu I piętro jako ubikacje handlowe lub biura wydzierżawię. Oferty Kurjer rw 7 388

Obszerna
ubikacja wystawowem oknem, przy ruchliwej ulicy nadająca się na skład każdej branży do wynajęcia. Adres do Kurjera zdw 64 931

Sklepy
suche widne ca 150 m² pod pomiędzy St. Rynkiem a Garbarami nadające się na składnice lub cichy przemysł są od 1 1. 30, ewtl prędzej do wydzierżawienia Oferty Kurjer zdw 64 925

Poszukuję
piwnicę w okolicy Ratajczaka. Kurjer zdw 64 924

14 DZIERŻAWY

Skład
wraz z mieszkaniem w Strzelnie przy Rynku, nadający się na każdą branżę, zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia „Par". Toruń, Szeroka 46, pod „649. Pw 6 330-64.409

Baczność!
Ubikacja z bocznicą wśród miasta III. piętrowa nadająca się na urządzenie fabryczne na stolarnię, większą składnice towarową lub magazyn, jest zaraz w całości lub częściowo na dłuższy czas do wydzierżawienia lub sprzedania. Zgłoszenia „Par" Aleje Marcinkowskiego 11, pod 42.254. Pw 6305-42 254

Wydzierżawię
20 morgowe ogrodnictwo. Kossakowska. Kiekrz. rw 7 370

Mieszkanie
2 pokoje wraz ze składem kolonjalnym do wydzierżawnienia. Szypczyński, właściciel. Noskowskiego 2. rw 7 400

Wydzierżawię
spiesznie z powodu wyjazdu posiadłość 11 mórg z zabudowaniem żywym, martwym inwentarzem na 5 lat. Objęcie 2 000 złotych. Tylko osobiste zgłoszenia Wojtkowiak. Opalenica, ul. 5. Stycznia 9. nw 4 736

Wydzierżawię
mieszkanie i 4 morgi ogrodu, ogrodowemu. Staroleka, Wielka 18. zdw 65 002

Do wydzierżawienia
kolodziejstwo pędz siłą elektr i kuźnia, w tem skład kolonjalny z całem urządzeniem, mieszkanie 4 pokoi i kuchnią, pierwszorzędne zabudowanie do tego 1 morga ogrodu owocowego w dobrem położeniu dużej wsi kościelnej — Adres wskaże Kurjer zdw 64 917

Garażu
do 3 ciężarowych samochodów poszukuję. Oferty Kurjer zdw 65 074

Skład
przyległym pokojem, śródmieście za 2 300 zł. w tem rok dzierżawa do wydzierżawienia. Zgłoszenia Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 65 119

Skład
wprost od gospodarza najwięcej dającemu do wydzierżawienia. Karpiński, Kramarska 25. Telefon 2565. zdw 65 137

16 OSOBISTE

61 949
List w Kurjerze. zdp 64 913

Szofera
który za niezapłaconą jazdę na Jeżyce zabrał pasażerowi płaszcz gabardynowy, zegarek i portmonetkę, wzywa się aby się zgłosił po należne mu pieniądze i zwrócił rzeczy zabrane. zdw 65 046

Unieważniam
niniejszem mój prima-weksel na zł 1000 (tysiąc) wystawiony w dniu 25 września 1928, płatny na dzień 31 grudnia 1929, który wręczyłem panu Wojciechowi Skrzypkowi ze Stęszewa. — Wawrzyn Bogucki. zdw 65 029/30

21 ZGUBY

Unieważniam
dowód osobisty na nazwisko Liskiewicz Kazimierz zgubiony 8. 10. zdw 64 117

Unieważniam
zagubioną książeczkę wojskową na nazwisko Jan Michalski. zdw 64 556

Zaginęła
książeczka inwalidowa na nazwisko Adolf Kulecki prosze uczciwego znalazcę o zwrot. Biuro Inwalidów Wojennych, Fredry 7 zdw 64 943

Zgubiono
branzoletkę złotą 4 do 5 gr. pancerowe ogniwka z listkami w kształcie debu, rozerwana środkiem jest znaczna, gdyż była cyną lutowana, branzoletka była starszy model, prosze zwrócić za wynagrodzeniem podług wartości. A. Meller, Rogoźno, Wlkp. zdw 64 908

Zgubiono
w piątek wieczor. welon żałobny w Metropolis, prosze o łaskawe oddanie przy kasie za wynagrodzeniem. zdw 65 038

22 ROZMAITE

Koszule męskie
wykwintnie wykonywa Grochowski Wierzbięcice 24a. zdw 63 774

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych. Jankowska, Stary Rynek 48 II bpw 786

Uwaga!
Która z poważnych firm z branży kolonjalno-spożywczej zechciałaby założyć składnice w mieście garnizonowem cirka 12 tysięcy mieszkańców Wlkp., ewtl oddałaby przedstawicielstwo. Posiadam śpichlerz według najnowszych wymagań stajnia i garaż zaraz do dyspozycji, ewtl i mieszkanie. Oferty pod dw 2566 Kurjera Poznańskiego.

Oddam
6 letniego chłopca na własne, na majątek lub bardzo dobre ręce. Adres wskaże Kurjer zdw 65 019

Kawaler
24-letni korespondent-książkowy, językoznawca, szuka składu, filji lub przedstawicielstwa. Również przyjąłby pracę publicystyczno-dziennikarską. Szczegółowe oferty nadsyłać: Glatzel, Toruń, Szopena 26. Pw 5938-64.405

Przyjmę
na dogodnych warunkach, zaprowadzenie ksiąg handlowych (nawet z dużemi zaległościami) oraz zestawienie bilansu. Oferty Kurjer zdw 64 914

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4941

Wykonuję
płaszcze i kostjumy od pojedyńczych do najwikwintniejszych po cenach przystępnych. Szkolna 13, II. p. zdw 65 091

Czyszczę
parkiety za 50 groszy. Kurjer zdw 65 026

Kto
tłomaczy na język francuski? Reflektujemy tylko na siły władające prawdziwie dobrą francuszczyzną. Zgłoszenia osobiste przyjmuje redakcja wydawnictwa „Dzieje Miast" Kantaka 5. II. Codziennie prócz soboty od 6—7. zdw 65 042

Chiromantka
przyjezdna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość dobrze wróży z ręki, kart. Rom Szymańskiego 8, podwórze, parter, lewo, przy Placu Świętokrzyskim. zdw 65 145

Aleksander Thomas
Nowa 5. Salon Sztuki, dzieła pierwszorzędnych artystów malarzy. Pw 6033-43.6

Salon Mód „Zofja"
Bukowska 3. II. p., szyje najtaniej i najszybciej. zdw 65 095

Kupię
aparat fotograficzny Leica — wskaże Kurjer zdw 65 132

23 OŻENKI

Samotna
pani, średnich lat, na stanowisku, pozna lepszego pana, który mógłby materjalnie dopomóc. Cel matrymonjalny Oferty Kurjer zdw 64 976

Kawaler
lat 33, wysokiego wzrostu, inwalida, posiadający kilka tysięcy gotówki, poszukuje znajomości pań, celem ożenku. Panie lat 20—27, posiadające skład lub gotówkę, raczą złożyć oferty fotografja, którą się zwraca. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 969

Kawaler
lat 28, ciemn.-blondyn, miłego usposobienia i dobrego charakteru, średniego wzrostu, na samodzielnem stanowisku, pozna pannę celem ożenku. Panie dobrego usposobienia z cośkolwiek majątkiem zechcą złożyć oferty z fotografją którą się zwraca do Kurjera zdw 64 975

Kawaler
lat 31, urzędnik państwowy w Poznaniu blondyn, poszukuje na tej drodze żony. Panny lub młode wdówki z własnem mieszkaniem zechcą złożyć oferty możliwie z fotografją Kurjer jw 2 864. Dyskrecja zapewniona.

Panna
lat 31, z dobrej rodziny, gospodarna, religijna, pragnie wyjść za mąż. Wdowcy z dziećmi e wykluczeni. Tylko poważne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 64 991

Kawaler
kupiec, lat 28, materjalnie niezależny, szuka znajomości pani do lat 26, celem ożenku. Młode wdówki nie wykluczone. Zgłoszenia z fotogr. do Kurjera Pozn. pod zdw 65 079

Blondynka
lat 24, milutka szuka męża do lat 35. Rzecz traktuje się serjo. Oferty Kurjer zdw 65 163

Brunetka
lat 26, sympatyczna szuka znajomości Cel matrymonjalny. — Oferty Kurjer zdw 65 164

Wdówka
wesoła, miłej powierzchowności, posiadająca wszelkie zalety kobiece, własne mieszkanie z małem przedsiębiorstwem prosperującem Poszukuje męża lat 40—50. Oferty Kurjer zdw 65 141

24 NAUKA

Vala Jennings wyucza tańców
po studjach w Paryżu Londynie Nowym Jorku Komplety lekcje prywatne, wpisy 3—8 Ratajczaka 29. II., lewo Pw 6029-42.218

Korepetytor akademik
pierwszorzędny rutynowany (doskonałe świadectwa) ma wolne godziny Specjalność: przedmioty filologiczne (prócz łaciny i niemieckiego) i matematyka. Bardzo dobry francuski. Zakres gimnazjalny Reja 1, I. ptr. prawo 5—7, ewentualnie wyjedzie na wieś. zdw 64 575

Śródmieście
udzielam korepetycyj z przedmiotów objętych programem gimnazjum neoklasycznego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 011

Francuskiego
po długiej bytności we Francji udzielam Wały Królowej Jadwigi 4, parter Zgłoszenia między 6 a 7 wieczór. zdw 59 036

Madame Dygat-Zakrzewska
Officier d'Académie Parisienne diplomée a repris ses leçons après les vacances Grammaire-Conversation Littérature - Préparation au baccalauréat — S'adresser Ogrodowa 12 au fond de la cour 2 etage à droite de 2 à 4. zdw 58 621

Tańczyć modnie
wyucza bez względu na zdolności pod gwarancja szkoła Baletmistrza Szczurka. — Zgłoszenia pl. Wolności 14a, III. p., 4—9, sala pierwszorzędna. bpw 812

Wyuczam
francuskiego w 3 miesiącach — Steinert, Grobla 29 parter, prawo. zdw 63 816

Tańczyć
praktycznie ćwiczy bezwzględu zdolności. Adela Szczurkówna. Zgłoszenia plac Wolności 14a, III. p., pomiędzy 4—9. bpw 819

Angielka
rodowita udziela lekcyj, konwersacji. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 758

Tani kurs tańców
Panie zapraszam do kompletów Opaliński, Mielżyńskiego 1, II. zdw 63 755

Nauczycielka
prywatna przygotowuje do gimnazjum Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera zdw 64 928

Nauczyciela (ki)
francuskiego, niemieckiego razem lub oddzielnie poszukuję. Oferty wyczerpujące przyjmie Kurjer zdw 64 911

Poszukuję
studenta do angielskiego. Aleje Marcinkowskiego 17a II. p., lewo. Zgłoszenia między godz. 6—7 zdw 65 035

25 MUZYKA

Lekcje
muzyki ćwiczenia. Młyńska 3, III. zdw 64 659-60

Wiolonczelista
wolny, reflektuje tylko kino — Zgłoszenia Kurjer zdw 64 944

Kto
udzieli lekcyj gry na harfie? — Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7392

Osobie
która pożyczy 100 zł udzielę sumiennie gry fortepianowej jako procent. Oferty Kurjer zdw 65 078

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla szukających posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Rysownik
architektury wnętrz. i zdobnictwa przyjmie posadę. Zgłoszenia Kurjer zdwp 64 542

Panna
lat 26, dobrze się prezentująca, zna dobrą kuchnię, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje miejsca gospodyni u jednej osoby. Warszawa, Grochów, ul. Podskarbińska 4, budyn. 1. m. 16 dp 2579

Samodzielny
książkowy handlowiec obeznany z wszelkiemi sprawami handlowemi, biurowemi załatw korespondencji pisany na maszynie przyjmie zaraz odpowiednie stanowisko. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 63 884

2—3 000
kaucji dam za posadę dobrą inkasenta, wspólnika lub podobnej. Bliższe informacje Rafiński, Gąsiorowskich 1, w godz. 18—20. zdw 64 089

Korespondentka
polsko-niemiecka (język francuski i angielski) samodzielna siła biurowa, pisząca biegle na maszynie poszukuje posady w poważnem przedsiębiorstwie od 1. 11 Oferty Kurjer zdw 64 150

Poszukuję
posady magazyniera lub biuralisty Łaskawe oferty Kurjer zdw 64 199

Fryzjerka
pierwszorzędna siła znająca perukarstwo oraz włosowe prace, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 64 104

Stenotypistka
polsko - niemiecko - francusko-angielska szuka pracy na godziny popołudniowe Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 4684

Posługaczka
przyjmie posługę zaraz. Wielkie Garbary 49, Bocheński. zdw 65 017

Cukiernik
lat 25, obeznany w ciastkach, herbatnikach, cukrach i piernikach szuka posady. Buczkowski Poznań, Św. Wojciech 2 u p. Dylewskiego. zdw 65 005

Szofer
z pięcioletnią praktyką, posiadający dobre świadectwa poszukuje posady jako samotny lub żonaty Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 64 390

Rutynowany
karmelkarz specjalista na roksy poszukuje zaraz zajęcia. Miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer zdw 64 446

Stenotypistka
polsko-niemiecka obeznana z wszelkiemi pracami biurowemi poszukuje zajęcia w godzinach popołudniowych lub na stałe. — Oferty Kurjer zdw 64 507

Bankowiec
książkowy lat 26 z dobremi referencjami poszukuje posady w Banku, Handlu lub Przemyśle od 1 11 Łask zgłoszenia Kurjer zdw 64 503

Praczka
poleca się poza dom. Wielkie Garbary 3, suterena, lewo. zdw 64 728

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 999

Dziewczyna
porządna i bardzo uczciwa, poszukuje posady od 1 listopada do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 64 996

1 000 zł
kaucji złoży młody człowiek w poważnej firmie za posadę woźnego lub portjera. Oferty Kurjer zdw 64 993

Gospodyni
samodzielna umiejąca dobrze gotować, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 009

Młody drogerzysta
dzielny ekspedjent, z dobremi referencjami, władający językiem polskim, niemieckim, dobry pracownik w artykułach technicznych, kosmetyce, fotografji itd poszukuje od 1. 11. względnie później posady pomocnika. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 65 034

Dziewczyna
przyjmie pranie i sprzątanie. W. Garbary 49, Bocheński. zdw 65 018

Dziewczyna
z dobrej rodziny poszukuje posady do dzieci, życiem od 1 listopada Oferty zdw 65 004

Dziewczyna
nawskroś uczciwa sumienna poszukuje samodzielnej posady od 1. 11. do dwóch osób. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 003

Młody szofer
z dobrem wyszkoleniem poszukuje posady na prowincji. Zgłoszenia Kurjer jw 2 851

Starsza
służąca z dobremi świadectwami szuka posady, skromne wymagania. Oferty Kurjer zdw 65 022

Młodszy
biegły ekspedjent z branży bławatów, konfekcji męskiej i damskiej, z dobremi świadectwami poszukuje zaraz posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza Kurjer zdw 65 039

Na wsi
przyjmie posadę młodsza pani do pielęgnowania starszej pani lub pana oraz do biura. Łaskawe oferty Kurjer zdw 65 041

Mężatka
inteligentna (b. urz. bank.) poszukuje jakiegokolwiek zajęcia w dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 519

Bona
dobra wychowawczyni z dłuższą praktyką, poszukuje posady do małoletnich dzieci. Oferty unr. H. Lorkiewiczówna, Sieraków, pow. Międzychód. zdw 64 774

Wdowa
znająca gruntownie książkowość gospodarczą, podwójny żurnal amerykański pisanie na maszynie, gospodarstwo podwórzowe, domowe itd zmieni posadę z dn. 1. 1. 1930, lub prędzej Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 64 895

Inteligentna
sympatyczna sumienna panienka z zamiłowaniem do ekspedycji poszukuje posady stałej, chętnie do piekarni Oferty Kurjer zdw 64 579

Panienka
z szkołą handlową przyjmie posadę do dzieci Oferty Kurjer zdw 64 601

100 zł
kaucji złoży młody człowiek w poważnej firmie za posadę woźnego, inkasenta, lub portjera. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 570

Osoba
uczciwa z dobremi świadectwami i poleceniami poszukuje zaraz posady jako pielęgniarka. Może się również zająć gospodarstwem domowem. Oferty Kurjer zdw 64 638

Uczciwa
inteligentna panienka z 4 kl. wykształceniem, pisząca biegle na maszynie przyjmie posadę kasjerki lub ekspedjentki z możnością zamieszkania u pracodawcy. Łaskawe oferty skierować: Łódź, ul. Sienkiewicza 64, m 65, Kołecka. zdw 64 669

Stenotypistka
biegła obeznana z wszelkiemi pracami biurowemi szuka posady Zgłoszenia Kurjer zdw 63 863

Dziewczyna
samodzielna z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. 11. do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 64 995

Młynarz
poszukuje zaraz lub później posady lat 24 włada językiem polskim, niemieckim obeznany z maszynami młyńskiemi, inteligentny, trzeźwy, sumienny pilny w obowiązkach młyna świadectwo służy na życzenie. Oferty Kurjer zdw 64 909/10

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer zdw 64 930

Dzielny
technik dentystyczny, obeznany w pracach złotych, lanych, kauczukowych oraz operatywie poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 64 932

Kucharka
restauracyjna z dobremi poleceniami szuka posady od 1 11. Oferty Kurjer zdw 64 939

Cukiernik
bardzo dzielny pracowity poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 941

Pomocnik
krawiecki szuka posady. Oferty Kurjer zdw 64 949

Początkująca
panienka pisząca na maszynie, znająca książkowość i korespondencje poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia zdw 64 907

Inteligentna
wdowa poszukuje posady gospodyni w skromnym domu u samotnej osoby za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 64 979

Młodszy
samodzielny kowal-ślusarz i pomocnik malarski poszukuje posady. Miejscowość obojętna — Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7394

Poszukuję
posługi z gotowaniem na cały lub pół dnia Oferty Kurjer zdw 64 966

Dziewczyna
porządna i uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 64 962

Wychowawczyni
z dwuletnią praktyką poszukuje posady. Dobre świadectwa. — Zgłoszenia Kurjer zdw 64 954

Szofer
egzamin. mechanik maszynowy w średnim wieku trzeźwy inteligentny biegły w polskim i niemieckim, pewny w jeździe poszukuje prywatnej posady Łaskawe oferty Kurjer zdw 64 953

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego lub posługi, możliwie zaraz lub od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 951

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady zaraz z gotowaniem do wszystkiego. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 64 968

Praczka
czysta, rzetelna, niskie ceny. P. K. u p. Majewskiej, Działyńskich 7, IV. piętro. zdw 64 992

Uczciwa
dziewczyna umiejąca cośkolwiek szyć, haftować, poszukuje posady do 1. 11. do dzieci lub do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 64 987

Dziewczyna
wiejska, skromna, czysta, z gotowaniem szuka posady od 1 listopada, najchętniej do dwóch trzech osób. Oferty Kurjer zdw 65 083

Krawcowa
poszukuje pracy poza dom. Oferty zdw 65 088

Panienka
znająca szycie i wszelką pracę domową poszukuje jakiejkolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 061

Inteligentna
panienka poszukuje posady jako bona do dzieci od 1 listopada. Najchętniej w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 65 063

Szukam
posady jako przychodnia kucharka, praczka lub do biur sprzątania. Oferty Kurjer zdw 65 056

Syn
z kupieckiej rodziny poszukuje miejsca jako uczeń, w bławatach lub konfekcji męskiej — Frankus, Poznań, Żupańskiego 7 zdw 64 382

Maszynistka
znająca prace biurowe także adwokacki poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 65 023

Ekspedientka
rzeźnicka z kilkoletnią praktyką, narazie kierowniczka filji, szuka posady. Może złożyć kaucję. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 160

Inteligentna
panienka wychowawczyni z dwuletnią praktyką poszukuje posady do jednego lub dwojga dzieci. Język polski i niemiecki. Dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 65 170

Panienka
umiejąca także haftować szuka posady do dzieci lub za pokojową od 1 listopada. Oferty uprasza do Kurjera zdw 65 192

Przedstawicielstwo młyna

na Górny Śląsk **przyjmie** dobrze zaprowadzona firma. Zgłoszenia pod **„Młyn" do „Par", Katowice, ulica Poprzeczna 8.**

Pw 6845-71,300

Książkowa
z 7-letnią praktyką handlową, obeznana z książkowością amerykańską, pisząca biegle na maszynie nowna w liczeniu, poszukuje zaraz posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 168

Posługaczka
poszukuje posługi albo prania. Oferty Kurjer zdw 65 181

Pomocnik
ogrodniczy poszukuje posady od 1. 11. lub 15. Wiktor Tomczak Zgoda, poczta Buk, pow. Grodzisk. zdw 65 186

Posługaczka
poszukuje posługi w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 65 185

Ekspedjentka
inteligentna, biegła szuka posady do piekarni i cukierni od 1. 11. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 65 187

Szukam
prania i posługi raz w tydzień. Marja Rutkiewicz, Szwajcarska 12a, u p. Kamiński. zdw 65 106

Starsza
osoba z towarzystwa, znająca wykwintną kuchnię, podejmie się prowadzenia gospodarstwa domowego w zamożnym domu na wsi lub mieście. Referencje pierwszorzędne. Przy odpowiednim traktowaniu wymagania bardzo skromne. Kurjer zdw 65 118

Krawcowa
pierwszorzędna na garderobę damską i dziecięcą poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 65 117

Dziewczyna
z lepszej rodziny, uczciwa i pracowita poszukuje posady do 2 lub 4 osób. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 113

Gospodyni
osoba starsza, doświadczona, obejmie posadę na majątku lub mieście. Znajomość wykwintnego gotowania hodowli drobiu. — Pierwszorzędne świadectwa. — Kurjer zdw 65 123

Służąca
bez gotowania szuka posady od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 65 166

Kucharka
samodzielna poszukuje posady od 1. 11. w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 65 172

Fryzjer damski
poszukuje wolnej posady w pierwszorzędnym zakładzie (kierownika) z praktyką długoletnią specjalność: farbowanie włosów, trwała i wodna ondulacja oraz zabiegi kosmetyczne. — Na 50% z gwarancją 500—600 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 65 169

Dzielny
dobrze polecony pomocnik handlowy z branży kolonjalnej z większą kaucją poszukuje posady ekspedjenta książkowego lub podróżującego. Oferty Kurjer zdw 65 136

Inteligentna
panienka poszukuje posady do składu lub jakiejkolwiekbądź innej. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 587

Technik
dentystyczny samodzielny w pracach złotych lanych oraz kauczukowych poszukuje posady — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 62 941

Szofer - kawaler
z 1½ roczną praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 63 028

Praczka
poleca się poza dom Magdalena Hoffmannówna Za Bramką 7. zdw 64 052

Panienka
uczciwa poszukuje zaraz posady z obsługą gości lub do pracy domowej oraz umiejąca szyć. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 875

Młoda
muzykalna panienka szuka posady najchętniej jako pielęgniarka starszej pani. Wieś niewykluczona. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 64 081

Praczka
uczciwa, sumienna poleca się w dom. Kopernika 9 Śramska. zdw 64 047

Inteligentna
panienka (sierota) na wskroś uczciwa z 3 letnią praktyką akuratna poszukuje posady do wyręcz. pani domu z 1—2 dzieci, także do szlachetnej osoby gdzie zajmie się gospodarstwem domowem Oferty Kurjer zdw 64 578

Początkująca
biuralistka poszukuje posady. — Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 069

Gospodyni
religijna, oszczędna, zna sztywną bieliznę z dobrem poleceniem, poszukuje posady zaraz, wynagrodzenie skromne, mogę stawić kaucję. Oferty Kurjer zdw 64 246

Pani
młoda inteligentna przyjmie zajęcie całodzienne jako lektorka lub chorych na gospodarstwo. Warunki skromne. Kurjer zdw 64 107

Nadmłynarz
wiek średni żonaty poszukuje posady zaraz także i jako samotny, posiadam dobre referencje. Na żądanie kaucja do dwóch tys. Łask. oferty Kurjer zdw 64 124

Kucharka
na wskroś uczciwa, znająca się na bardzo dobrej kuchni, posiadająca bardzo dobre świadectwa z większych domów, przyjmie posadę od 1. 11. może być do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 64 306

Urzędnik
gospod. wiek starszy, poszukuje posady w majątku ewentl. pisarza, wymagania skromne lub dzierżawy z kilka morgami, mam 3.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 269

Przyjmę
posadę w lepszym domu jako druga do wszelkich prac domowych Zgłoszenia Kurjer zdw 64 261

Gastronom
poszukuje posady w razie potrzeby złożę kaucję do 5 tys. zł. Oferty Kurjer zdw 64 234

Dziewczyna
z prowincji umiejąca cośkolwiek gotować szuka posady. Oferty Kurjer zdw 64 108

Maszynistka
przyjmie posadę za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 64 286

Służąca
z gotowaniem szuka posady od 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 315

Czeladnik
kowalski lat 25 egzam., zdrowy i silny obeznany z prowadzeniem młóckarni poszukuje posady Michał Zietek czelad. kowalski, Sulin poczta Działyń, pow. Gniezno zdw 64 382

Krawcowa
wykonuje płaszcze, kostjumy, suknie. Rybaki 31, III., prawo. zdw 64 706

Praczka
przyjmuje pranie poza dom. — Wielkie Garbary 49, Bocheński. zdw 64 406

Apteka
na Nowem Mieście w Tczewie poszukuje od 1. listopada b. r. kwalif. siły po I. egzam. lub wpracowanej męskiej siły techn. Łaskawe oferty z podaniem warunków dw 2571

Fachowiec
lub krawcowe umiejące czyścić chemicznie prasować garderobę potrzebny zaraz. Matejki 48, pralnia. zdw 65 156

Panienka
możliwie muzykalna, umiejąca cośkolwiek szyć i haftować do zastąpienia pani, może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 64 453

Germanista (tka)
poszukiwany (a) zaraz do gimnazjum P. M. S. w Sieradzu (woj. łódzkie). Pobory wedle norm państwowych plus 15% dodatku. Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja Gimnazjum. dw 2 586

Osoba
lat około 30, inteligentna, wesołego usposobienia, o ile możności grająca na fortepianie, potrzebna do towarzystwa młodej osoby na pobyt kilkomiesięczny na wsi. Zgłoszenia pod dw 2 587 do Kurjera.

Uczeń kupiecki
i chłopiec do posyłek natychmiast potrzebni. W. Jankowski, skład maszyn, narzędzi i przyborów rzeźnickich, Poznań, Małe Garbary 4. dw 2 590

Stenotypistka
biegła, polsko-niemiecka, możl. z branży technicznej, za dobrem wynagrodzeniem, potrzebna natychmiast. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 103

Szofer
na stałą posadę z kaucją od 1000 zł zaraz potrzebny. Zgłoszenia St. Petzold, Września ul. Kilińskiego. zdw 65 032

Stebnerek
dzielnych poszukuje Fabryka cholewek. O. Herberg. Małe Garbary 7a. zdw 64 912

Maszynistka
biegła z znajomością stenografji i języka niemieckiego oraz ewtl. obeznana z pracami w kancelarji adwokackiej potrzebna od 1 listopada lub później do mniejszej kancelarji adwokackiej w pobliżu Poznania. Oferty z odpisem świadectw i warunkami płacy Kurjer zdw 64 965

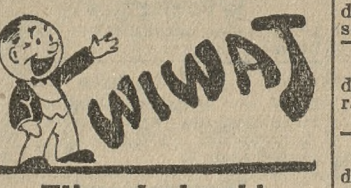

Klisze drukarskie
do reklam, druków katalogów wykonuje pierwszorzędnie „Premjer" Fotochemigrafja Aleje Marcinkowskiego 1 (Dom Królowej Jadwigi). Kw 1031

Starsza dziewczyna
z dobremi świadectwami do dzieci, z polskim i niemieckim językiem, potrzebna od 1. 11 rb. — Zgłoszenia Fr. Ratajczaka 8, restauracja. zdw 65 184

Kasjerka
i ekspedjentka potrzebna zaraz lub 1. 11. Oferty Kurjer zdw 64 973

Pomocnik
fryzjerski może się zaraz zgłosić. Orzałkiewicz, Chwaliszewo nr. 33. zdw 65 162

Retuszerki-operatorki
fotogr. do Poznania poszukuje. Ożenek niewykluczony. Wyczerpujące oferty Kurjer zdw 65 167

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz. Górna Wilda 127, restauracja. zdw 65 180

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego 1 listopada. Św. Czesława 14, III lewo. zdw 65 178

Poszukuję
kawiarki do kuchni do parzenia kawy. Oferty Kurjer zdw 64 972

Dziewczyna
Małopolanka szuka posady z gotowaniem do bezdzietnych państwa od 1. 11. 1929. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 950

Służąca
młoda porządna potrzebna do prac domowych bez prania. Zgłosić się Wielkie Garbary 21. Procharska. zdw 65 015

Dziewczyna
samodzielna do wszelkich prac domowych zaraz. Zgł. od 6 wiecz. Ul. Stroma 22, Łaciński. zdw 65 000

Chłopiec
do posyłek i lżejszych prac potrzebny. Zgłoszenia wtorek między 10—11 w firmie Antoni Sobecki, Poznań, ul. Wielka 8. zdw 65 069

Dzielnych
pomocników krawieckich (damsk. i męsk.) potrzebuje natychmiast Paweł Wittek, Toruń, Szeroka 32. nw 4 735

Pomocnik
obuwniczy potrzebny zaraz. Mak ul. Kanałowa 7. dw 2 502

Panienkę
ca. 17 lat, z dobrego domu, z wykształceniem conajmniej wydziałowem, piszącą kaligraficznie i bezbłędnie, także na maszynie „Underwood" przyjmę jako uczennicę do biura adwokackiego od 1. 11. 1929 r. Zgłoszenia piśmienne składać do Kurjera Pozn. zdw 65 072

Panna
do dzieci potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 147

Dziewczyna
do wszystkiego bez gotowania zaraz. Pocztowa 26, pensjonat. zdw 65 050

Malarz
do mebli i polerowania na stałe zatrudnienie może się zgłosić Tartak, Przemysł Drzewny, Września Wlkp. zdw 65 055

Dziewczyna
z własną pościelą do prac domowych zaraz. Św. Wojciech 10, II. pt., lewo. zdw 65 064

Służąca
do wszelkich prac domowych od 1. 11. potrzebna. Kwiatowa 3, III., Eliks. zdw 65 060

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Graniczna 15. Dudo. zdw 65 027

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem, wyłącznie z dobremi świadectwami, do lepszego domu może się zgłosić między 3 a 4 po poł. Słowackiego 19, II. p. zdw 65 140a

Pani
z kresów szuka służącej z kresów do wszystkiego z gotowaniem, z dobremi świadectwami do lepszego domu. Zgłoszenia między 3 a 4 po poł. Słowackiego 19. II. p. zdw 65 139/a

2 panny
jeszcze potrzebne do atrakcji cyrkowej, silne i dobrej budowy na stałą posadę. Zgłoszenia Gorecki, Park Rozrywkowy Brama Dębińska. zdw 65 114

Służąca
czysta, do wszystkich prac, z gotowaniem potrzebna do małej rodziny od 1 listop. — Zgłoszenia przyjmuje pokój 48, ul. Fredry 1, pom. 10—12 i 4—6. zdw 65 112

Dziewczyny
inteligentnej do dzieci z praniem oraz służącej z dobrem gotowaniem poszukuje zaraz. Mecenasowa Knachowa, Łobżenica. dw 2 516

Zastępców
doświadczonych, trzeźwych i pracowitych do sprzedaży wyrobów metalowych poszukuje od zaraz. Oferty Kurjer zdw 65 151

Uczenica
z lepszego domu, mająca zamiłowanie do handlu potrzebna do składu złotniczego. Szkoła wydziałowa lub kilka klas gimnazjum warunkiem. Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 62 258

Colosseum
św. Marcin 65

Cesarskie Klejnoty.

Tragedja dziewczyny, która pod wpływem hypnozy popełnia zbrodnie.

Pw 6852-43,1

Tajemnice ludzi podziemnych.

w rolach gł. Lois Moran George O'Brien

Młoda
asystentka do gabinetu lekarza poszukuje posady. Łask. oferty Kurjer zdw 64 122

Bufetowa
starsza poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 64 114

Panienka
poszukuje posady w hotelu jako pokojowa lub bufetowa. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 549

Krawcowa
na elegancka garderobę szuka pracy po domach. Oferty Kurjer zdw 64 563

Abiturjentka
seminarjum szuka posady, najchętniej do dzieci. Oferty Kurjer zdw 64 569

AGENT
poszukiwany do sprzedaży kilku używanych samochodów ciężarowych za wysoką prowizję. Zgłoszenia Kurjer **zw 19736**

Posługi
poszukuje osoba w średnim wieku, umiejąca dobrze gotować, cały dzień lub od 11. Oferty Kurjer zdw 64 628

Osoba
inteligentna, lat 30, posiadająca 6 klasowe wykształcenie, znająca ręczny haft artystyczny, oraz umiejąca poprowadzić gospodarstwo domowe, poszukuje posady zarządzającej domem lub towarzyszki dla dorastających panienek najchętniej w Poznaniu. Oferty pod 56.347 proszę składać do „Par", Al. Marcinkowskiego 11. Pw 5 946-56.347

Uczciwa
i skromna panienka z branży cukierniczej, która zna pol. i niem. szuka stałej posady ekspedjentki lub bufetowej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 64 644

Księgowy
z dłuższą praktyką biurową, kilka lat jako samodzielny kierownik techniczny, znający wszelkie prace biurowe, ubezpieczeniowe, podatkowe, poszukuje posady od 15. 10. 29 lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 64 668

Krawcowa
szuka pracy poza domem Rzeczypospolitej 2. III. zdw 64 273

Starsza
służąca z dobremi świadectwami poszukuje posady, wymagania skromne. Oferty Kurjer zdw 64 274

Posługaczka
młodsza rzetelna, poszukuje posługi przed południem zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 64 307

Panienka
lat 25, włada językiem polskim i niemieckim chcąca wyuczyć się gotowania, pragnie przyjąć miejsce elewki, najchętniej w dużym majątku lub do dzieci Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 64 379

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 64 399

Praczka
sumienna poleca się poza dom. — Oferty Kurjer zdw 64 789

Inteligentna
panienka poszukuje posady do cukierni lub do innego składu Zgłoszenia Kurjer zdw 64 527

Freblanka
posiadająca praktykę poszukuje posady. Zgłoszenia Madalińska, Poznań, Wybickiego 15 dla J. zdw 64 856

Wychowawczyni
z dobremi świadectwami znająca szycie i robótki poszukuje posady od 1. 11 29. Kurjer zdw 64 887

Freblanka
z prawem nauczania, muzyką, niemieckim przyjmie posadę zaraz. Oferty Kurjer zdw 64 886

Osoba
starsza, zaufana poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 64 791

Krawcowa
poleca się na suknie i płaszcze. Zielińska, Staszica 24, II. zdw 64 804

Polecam
na dobre utrzymanie auta dobrego doświadczonego szofera żonaty bardzo pewny w jeździe z dobremi świadectwami. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 64 810

28 WOLNE MIEJSCA

Podróżująca
zdolna sprzedawczyni potrzebna. Artykuły szpitalne. Pensja, prowizja. Oferty Kurjer zdw 64 825

Sztukatora
na marmur sztukatorski tylko zdolnej siły poszukuję. Scharlowski, Toruń, Słowackiego 49. nw 4 720

Służąca
do wszystkiego z dobrem gotowaniem potrzebna od 1. 11. 29 Wielkie Garbary 14, I. p. zdw 64 537

Fryzjerski
pomocnik młodszy biegły w obsłudze męskiej może się zaraz zgłosić. Jankowski, Poznań, Wolnica 7. zdw 64 544

Fryzjerka
potrzebna. Strzelecka 7. zdw 65 020

Uczenica
do składu artykułów męskich może się zaraz zgłosić. Szypczyński, Św. Marcin 45. rw 7399

1 500—3 000
złotych miesięcznie zarobić może każdy. Wypłacamy natychmiast najwyższą prowizję gotówką i zaliczkujemy. Przy energicznej pracy wysoka pensja. Okazja dla agentów losowych i ubezpieczeniowych. Wszystkich pouczamy. Zgłoszenia: skrytka pocztowa 83, Lwów. nw 3596

Poszukuję
zaraz dla mojego rzeźnictwa 1—2 dzielnych ekspedjentek. Oswald Reimer, Toruń Prosta 1. nw 4685

Przyjmę
jedną elewkę do kuchni i gospodarstwa domowego, majętność Witosław, pow. wyrzyski. Zgłoszenia Woronowicz Pałac. zdw 64 800

Pokojowa
potrzebna zaraz. Piekary 17, I. ptr., lewo. zdw 64 927

Wspólnika
poszukuję. Mam piękne ubikacje parterze, w śródmieściu, przyjmuję propozycje. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7 391

Aptekarz
poszukuję zaraz lub od 1. 11. br. na stałą posadę męskiego lub żeńskiego, dobrze poleconego pomocnika aptekarskiego z pierwszym egzaminem lub magistra z praktyką. Warunki pracy bardzo dogodne. Proszę o podanie pretensji przy wolnem mieszkaniu i utrzymaniu. Florjan Nowaczkiewicz w Jutrosinie. dw 2511

Dziewczyna
do prac domowych potrzebna zaraz. Aleje Marcinkowskiego 28, III. prawo. zdw 64 990

Czeladnik
stolarski potrzebny zaraz na stałą pracę budowlaną, praca ręczna St. Bielawski, Pobiedziska. zdw 65 194

2 uczni
rzeźnickich zaraz poszukuję. Jan Włodarczak, Ul. Półwiejska 3. zdw 65 189

Prasowaczka
pierwsza siła zaraz na stałe. — Prasowalnia ul. Jaskółcza. zdw 65 111

Pomocnik
fryzjerski zaraz potrzebny. Marszałka Focha 84. zdw 65 122

Posługaczka
na cały dzień z gotowaniem praniem potrzebna zaraz. Wrocławska 30, II. lewo. zdw 65 121

Potrzebny
zaraz kierownik piekarni kaucja pożądana. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 133

MISS CAVELL
(O świcie)
Dziś i dni następne
w kinie KAPITOL
ul. Półwiejska 2.

Niezapomniania tragedja, która się rozegrała w świecie dnia 12 października 1915 r. w St. Gilles. Nieśmiertelny monument, który wystawiła ludzkość największemu bohaterstwu kobiety.

Seanse o godz. 5, 7, 9. W niedzielę początek o godz. 3.

Pw 6852-43,10

Humor zagraniczny

— Przypominasz sobie tę jasnowłosą panienkę, którą zawsze spotykaliśmy w parku?
— Owszem — ależ to była istna kokietka!
— Czy wyszła za mąż?
— Tak.
— A co za idjota się z nią ożenił?
— Ja! (London Opinion) S. F.

Przedpłata na listopad 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86, kwartalnie zł 14.58, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed południ. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 1.9.